

หมู่บ้าน ก่อการสุข

นวนิยายเยาวชนสร้างสุขแห่งชุมชนน่าอยู่ สสส.

ถนอม ชุนแพ้ศรี เชียงน

ผศ.ดร.ภก.พงค์เทพ สุธีรวิมล บรรณาธิการ

หมู่บ้านก่อการสุข

ถนนอม ชุนเพ็ชร เขียน
นามเทพ-ใจเพชร ชุนเพ็ชร ภาพประกอบ
ผศ.ดร.ภก.พงศ์เทพ สุธีรัฐฉิม บรรณาธิการ

ผลิตและเผยแพร่โดย

สถาบันการจัดการระบบสุขภาพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ชั้น 10 อาคารศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ และอาคารบริหารวิชาการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110
โทรศัพท์ 074-282902 แฟกซ์ 074-282901

พิมพ์ที่ : โฟ-บาร์ด. 280/2 หมู่ 6 ถ.ปิ่นเกล้าเกษียณ ต.ทุ่งใหญ่
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110 โทรศัพท์/โทรสาร 074-551133
ISBN : 978-616-271-346-0

พิมพ์ครั้งแรก : กันยายน 2559

จำนวน : 1,000 เล่ม

คำนำ

แม้จะมีสื่อจาก “สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ” หรือ สสส. หลายช่องทาง คนอีกจำนวนมากยังไม่เข้าใจแนวคิด บทบาทหน้าที่ กระบวนการจัดการ ความสำเร็จเชิงรูปธรรม แดงขาวบ้านไม่น้อยยังเข้าใจ “สสส” นั่นคือ “สส.” หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็มี

การหยิบเอาเนื้อหาสาระแบบวิชาการเข้าไปอธิบายตรงๆ บางทีเข้าใจยาก ยิ่งเป็นเรื่องลึกซึ้งในเชิงแนวคิด การสื่อสารกับคนบางกลุ่มจำเป็นจะต้องใช้รูปแบบและเนื้อหาที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายอยู่พอสมควร

ในฐานะที่ผู้เขียนได้ทำหน้าที่ถอดบทเรียนโครงการชุมชนน่าอยู่ สสส.ภายใต้การดูแลของสถาบันการจัดการระบบสุขภาพมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หรือ สจรส.ม.อ. มองเห็นพลังของการนำเสนอแบบเรื่องเล่าที่นอกจากจะสื่อสารทำความเข้าใจ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยังเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาต่อไปตามเป้าหมายและเจตนารมณ์อันแท้จริง

การมองเห็นภาพจิ๊กซอว์เหล่านี้จำนวนมากของโครงการชุมชนน่าอยู่ที่สนับสนุนโดย สสส. ตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมา จึงมีแนวคิดและแรงบันดาลใจสื่อสารกับกลุ่มเยาวชนหน่ออ่อน ความหวังของการพัฒนาของสังคมโดยนำความจริงเหล่านั้นมาเล่าบนกลวิธีนวนิยาย เพื่อดึงดูดให้พวกเขาหันมาเข้าใจ สนใจ แนวคิด การสร้างสรรค์พัฒนายุคใหม่ แบบ สสส.

ด้วยความเคารพ

ถนอม ชุนเพ็ชร

ผศ.ดร.ภก.พงศ์เทพ สุธีรวุฒิ

เรื่องย่อ

เป็นเรื่องราวของ “พี” เด็กชายชาวกรุงเทพฯ ที่ต้องลงมาอยู่กับลุงที่หมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่งทางภาคใต้ช่วงปิดเทอมอย่างไม่ค่อยเต็มใจ

“รุ่ง” ลุงของพี เป็นผู้ใหญ่วัยบ้านมีบทบาทนำในการแก้ปัญหาชุมชนที่กำลังผ่านยุคของความเปลี่ยนแปลงทุกด้าน ปัญหาหนักอกหนักใจอย่างหนึ่งคือการระบาดของยาเสพติดโดยพ่อค้ายาชื่อ “นายสำราญ” ที่ฉกหน้าสร้างภาพว่าตัวเองเป็นคนใจบุญสุนทาน

ผู้ใหญ่วัยบ้านรุ่งพยายามหาทางออกโดยใช้โครงการชุมชนน่าอยู่ของ สสส. มาขับเคลื่อน เอน้ำดีค่อย ๆ ไล่น้ำเสีย พยายามทำทุกวิถีทางดึงเด็กติดยากลับมาสู่สังคม แม้กระทั่งชวนเด็กในหมู่บ้านซึ่งอับอายสู้น้ำผู้คนออกมาเตะฟุตบอลในคืนจันทร์เพ็ญ

พีได้พบกับ “ป้อม” ซึ่งเป็นญาติและเพื่อน นอกจากนั้นพบว่ามีคนอยู่เบื้องหลังการแก้ปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน ไม่ว่าจะเป็น “ลุงหมา” ปราชญ์ชุมชน “แสงดาว” หญิงสาวผู้นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงประจำชุมชนที่ผู้ใหญ่รุ่งหมายปอง “โบบัว” หลานแสงดาวเด็กหญิงแก่นแก้วที่เข้ามาช่วยร่วมหัวจมท้ายแก้ปัญหากับผู้ใหญ่

เมื่อทุกคนเข้าใจในสิ่งที่ผู้ใหญ่รุ่งกำลังทำโดยเฉพาะการได้รับการสนับสนุนจาก สสส. ริเริ่ม ผลักดัน กระตุ้น ขับเคลื่อน กระบวนการสร้างเสริมสุขภาพให้คนมีสุขภาพดีทั้ง กาย จิต สังคม ปัญญา อันเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับทุกเรื่อง พวกเขาได้ช่วยอธิบายกระบวนการทำงาน แนวคิดของ สสส. ให้ชาวบ้านคนอื่นได้เข้าใจ เพื่อจะได้ร่วมก้าวข้ามปัญหาต่างๆ ที่ชุมชนได้เผชิญมา ใช้โรงเรียนร้างที่เคยเป็นแหล่งมั่วสุมมารวมพลังนำสิ่งดีๆ กลับคืนมา

แนะนำตัวละครสำคัญ

1. **พี** - เด็กกรุงเทพฯ การได้มาอยู่บ้านลุงช่วงปิดเทอมแบบไม่ค่อยเต็มใจ กลับทำให้มาพบเพื่อนและเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่เขาเองไม่คาดคิดมาก่อน

2. **ผู้ใหญ่บ้านรุ่ง** - ลุงของพี ผู้นำโครงการชุมชนบ้านทุ่งสบายใจน่าอยู่ของ สสส. มาเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาชุมชน

3. **แสงดาว** - สาวชาวบ้านทุ่งสบายใจ กลับมาใช้ชีวิตพอเพียงที่บ้านเกิดของตนเอง มุ่งมั่นเสนอแนวคิดใช้ชีวิตจิตอาสาบนวิถีพอเพียงกับชาวบ้าน

4. **ลุงหมา** - กรรมการโครงการชุมชนน่าอยู่ของชุมชนอดีตมือปืนโนราห์ ที่เคยผ่านชีวิตผิดพลาดเจ็บปวด เปลี่ยนแปลงตัวเองมาเป็นผู้นำกลุ่มนั้ยมักและปราชญ์ด้านศิลปวัฒนธรรมการแสดงพื้นเมือง

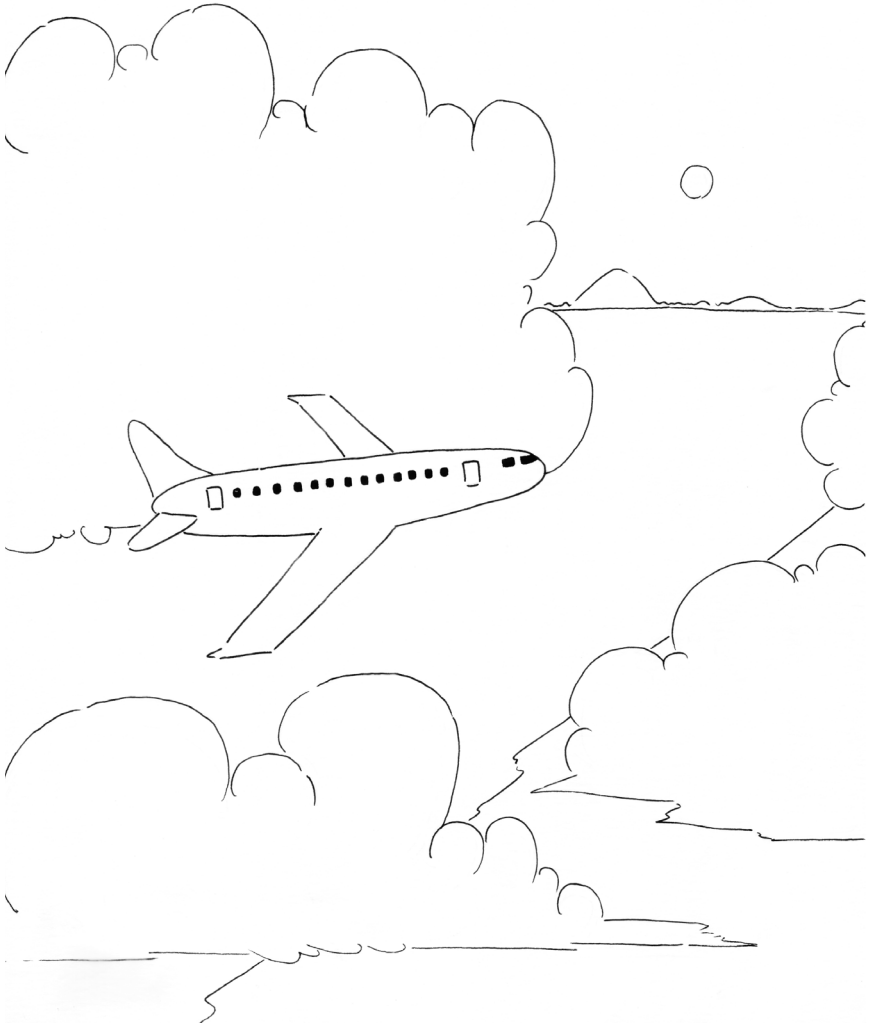
5. **ไบบัว** - เด็กหญิงที่เปิดตัวอย่างลึกลับ ลูกสาวอดีตผู้ใหญ่บ้านนักพัฒนาที่เสียชีวิต แนวคิดการพัฒนา ความรักบ้านเกิด ถูกส่งต่อมายังตัวเธอ

6. **น้ำปอง** - หมออนามัยใจดี เพื่อนผู้ใหญ่บ้านรุ่ง ภาคีเครือข่ายที่เข้ามาช่วยสนับสนุนโครงการชุมชนบ้านทุ่งสบายใจน่าอยู่

7. **นายสำราญ** - ชาวบ้านที่ไปเกี่ยวข้องกับขบวนการยาเสพติด ผู้พยายามสร้างภาพเป็นคนดี แต่เขาอยู่เบื้องหลังความชั่วร้ายและขัดขวางการพัฒนา

สารบัญ

(1) แดนดินถิ่นใต้	7
(2) ผังเครือญาติ	11
(3) ห้องรับแขก	17
(4) ใต้ถุนบ้าน	23
(5) รอยยิ้มใต้แสงจันทร์	29
(6) ต้นไม้พี่แสงดาว	37
(7) ความหลังยามบ่าย	43
(8) งานประชาชน	49
(9) ป่าลี้ลับ	55
(10) ชุมชนน่าอยู่	61
(11) เด็กหญิงจากความมืด	69
(12) จักรยานบ้านทุ่ง	77
(13) จุดหมายของเด็กหญิง	85
(14) ตลาดพอเพียง	93
(15) มิตรภาพกองขยะ	99
(16) โรงเรียนร้างสร้างสุข	107
(17) ชีวิตไม่สำราญ	115
(18) หุ่นส่วนความดี	123
(19) ความเข้าใจบนฝาห้อง	131
(20) ตำนานบ้านทุ่ง	137
(21) แดดสุดท้าย	145
(22) วันใหม่	151
(23) กุศโลบาย	159
(24) คิดถึงความสุข	165

(1)
แคนกินถิ่นใต้

ฝันของพี๊ดตส์ลับกลับไปกลับมาเหมือนหนังย้อนอดีต
ชวนยุ่งเหยิงเวียนหัว

เขาจะไปเกาหลี อุตส่าห์เดินเข้าออกร้านสะดวกซื้อ
หน้าปากซอย กินขาเขียวทุกวันเช้า-เย็น หวังเปิดฝาส่งรหัสลุ้นโชค
จนขวดขาเขียวกองพะเนินล้นซอย

ปิดเทอมมาถึงแม่ให้เลือกระหว่างเข้าคอร์สเรียนล่องหน้า
ม.3 หรือไปบ้านลุงที่ปักษ์ใต้ ซึ่งเขาไม่ชอบใจทั้งสองทางเลือก..

เมื่อกัปตันประกาศว่าเครื่องกำลังนำผู้โดยสารมุ่งหน้า
ไปสนามบินหาดใหญ่เขาจึงตะโกนสุดเสียงว่า

“ไม่ใช่ๆๆ ผมเป็นผู้โชคดีกำลังไปเกาหลี”

แอร์โฮสเตรสทาปากแดง เผยยิ้มอย่างเอ็นดูเดินตรงเข้ามา
ขอคู่มือขาเขียวในมือ เขากลับพบว่าทำมันหาย จึงลุกขึ้นเดินวุ่น
หาผ่าขวดขาเขียวไปทั่วลำ โดยไม่มีใครสนใจเขา บางคนนั่งเล่นเกม
คนนั่งริมหน้าต่างมองหมู่เมฆลอยล่องอยู่กลางฟากฟ้า ผืนทะเล
สีครามกว้างใหญ่อยู่เบื้องล่าง

ฝันของพีตต์สลักกลับไปกลับมาจนมึนงงอยู่เช่นนั้นหลายรอบ
ความจริงเขาตื่นขึ้นมาในมุ้งที่บ้านลุง รายล้อมด้วยความมืด
เงียบสงัด ยามตกดึกอากาศเย็นจนเขาต้องควานหาผ้าห่มจาก
ปลายเท้า มันเป็นผ้าสักๆ กลิ่นอับไม่หอมหวานลวนลิมเหมือน
ผ้าวมในห้องแอร์ที่บ้าน

ไม่เคยเจอความมืดขนาดนี้มาก่อนเลย ในเมืองหลวงแม้จะ
ปิดห้องดับไฟแล้ว มันก็ไม่เคยมืดจริง แต่นี่มองไม่เห็นแม้แต่
ฝ่ามือตัวเอง

เขาคิดถึงบ้านอย่างรุนแรง คิดถึงความผิดพลาดที่ไม่ได้
ไปเกาหลีช่วงปิดเทอมว่าเป็นความผิดของใครกัน

นึกถึงหน้าลุงซึ่งไปรับที่สนามบินเมื่อช่วงเย็น คนตัวดำ
หน้าดุพูดเสียงดังสะเทือนเลื่อนลั่นถึงขั้นอะอะโงงโงงจนคนแถวนั้น
หันมามอง

ถนนเข้าหมู่บ้าน สองข้างทางต้นไม้คลุมหนาที่บเหมือนผ่าน
อุโมงค์ลึกลับ บ้านแต่ละหลังอยู่โดดเดี่ยวห่างไกล

เขาอยู่ในห้องๆ หนึ่งในที่ริมหน้าต่างติดแนวป่าทึบ ซึ่งลุงบอกว่าเป็นห้องนอนของแม่ หัวคำระงมไปด้วยเสียงแมลงเซ็งแซ่ตอนนี้เงียบสนิทและมีดอย่างน่ากลัว

พืทนหลับต่ออย่างทุกข์ทรมาน จนเสียงไก่ขันขานรับกันเป็นทอดๆ รับอรุณรุ่งเบิกฟ้า แสงค่อยสว่างเรื่อยเรื่องจนวนรณแรงทะลุผ่านหน้าต่างเข้ามาแยงลูกตา

เขาจะรีบไปบอกให้ลุงส่งตัวกลับบ้าน เพราะคงอยู่ที่นี้ต่อไม่ได้อย่างแน่นอน บางทีอาจเป็นการตัดสินใจที่ผิดพลาดของใครสักคนหนึ่ง ไม่ใช่แม่ก็ต้องเป็นเขาเอง

(2)
มัง เกรือญาติ

“พี...หลานผมๆ ”

ลุงรุ่งจุงเด็กชายเดินแนะนำใครต่อใครอย่างภูมิใจ
ออกนอกหน้าไปทั่วงาน

“ลูกอีรุ่งนะเระอะ” หญิงชราถาม

“ใช่ครับยาย”

“หน้าตาหล่อเหลา พีสมชื่อ”

ลุงรุ่งอธิบายหลานว่านอกจาก P ตัวอักษรภาษาอังกฤษ
อย่างที่เขาเข้าใจ “พี” ภาษาถิ่นได้แปลว่าอ้วนนั่นเอง นอกจากอึดอัด
กับภาษาถิ่นใต้ที่พูดใส่กันดั่งๆ เร็วปร้อยกับรดด่วน เขารู้สึก
ไม่ชอบใจยายคนนั้นขึ้นมาทันใด

นายพิงป่อง เป็นฉายาประจำตัวที่บรรดาเพื่อนในโรงเรียนล้อเขามันมากพออยู่แล้ว..

เมื่อเช้าเขารีบขอลูกกลับบ้านด้วยความรู้สึกตรงไปตรงมาว่าคงอยู่ที่นี้ต่อไม่ได้แน่ ลูกไม่ต่อว่าอะไร เพียงแต่ขอยืดเวลาสักสี่ห้าวัน บอกว่ารอจอตัว คืนที่สองในหมู่บ้านลุงพาหลานระเห็จมายังสถานที่อีกแห่งหนึ่ง อันมีหลังฉากคือความมืด มีต้นไม้ใหญ่กิ่งใบร่วงโกร๋น กิ่งก้านหงิกงอตั้งปีศาจร้ายยืนจังก้ามองผู้มาเยือน แต่ผู้คนคึกคักอยู่ได้แสงไฟสว่างไสว กับเสียงประทัดระเบิดไม่หยุด

ทุกคนมายังป่าช้าเพื่อร่วมประเพณี “สวดเปลว” หรือเรียกอีกอย่างว่า “วันว่าง” ของคนใต้

ลุงพาเขาไปก้มกราบอัฐิตายายบรรพบุรุษอยู่ในเจดีย์เล็ก ๆ ที่ชาวบ้านเรียกว่า “บัว” ที่แต่ละองค์จัดรูปตามเทียนสว่างไสว เพื่อแสดงกตเวทิตาคุณต่อบรรพบุรุษผู้ล่วงลับ

“บัวไหนมีดสนิทแสดงว่าลูกหลานเป็นคนไม่ดี”

ลุงรุ่งทักทายคนโน้นรับไหว้คนนี้ไม่หยุดหย่อน ขณะที่พยายามเล่าเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยเกี่ยวกับประเพณีสวดเปลวให้หลานฟังว่า ทุกคนเฝ้ารอโอกาสวันนี้อย่างตื่นเต้นทุกปี ก่อนถึงวันงานชาวบ้านนัดมาป่าช้าในเวลากลางวันช่วยกันแผ้วถางต้นไม้ ต้นหญ้า เถาวัลย์พันเกี่ยวในสุสานอันรกเรื้อไม่น่ามอง หลายคนลงทุนขุดดูทาสีบัวเสียใหม่

จัดการป่าช้าให้ดูแลดีแล้ว ทุกบ้านระดมลูกหลานออกมาช่วยกันทำเส้นขนมจีน ด้วยเชื่อว่าเส้นขนมจีนเหมือนสายสัมพันธ์ อันยืดยาวไม่สิ้นสุดของความเป็นญาติพี่น้อง

มีน้ำตลอดวันที่ผ่านมา ไปทางไหนพื้จึงพบแต่ขนมจีน
น้ำยาหวานเปรี้ยวเผ็ดจัดจ้านกินกับผักหลายอย่างตลอดหัวบ้าน
ท้ายบ้าน

เขาเป็นเด็กที่มีความสุขกับการกินเสมอ

“หลานพื้” ชายวัยกลางคนพูดสำเนียงแปร่งแบบชาวใต้
เหมือนคนอื่น ๆ เข้ามาจับไม้จับมือแนะนำลูกชายเขา “ป้อม” รุนราว
คราวเดียวกัน แม้ไม่ใช่หลานยายสายตรงด้วยกันแต่ถือว่ามีญาติ
ได้ไม่ไกล

ป้อมกลับไม่ได้กลมป้อมเหมือนพื้ แต่ผิวขาว ซีดผอม
ฟันจอบ หน้าแหลม

ป้อมอาสาพาญาติเด็กชายชาวกรุงทัวร์ป่าช้า ค่าคืนที่ไม่
น่ากลัว มีเงาทะมึนยอดบัวเป็นฉากชวนคิดหวาดหวั่นนึกถึงหนังผี
แต่ด้านชายป่าประดับไฟราวแบบงานวัด พ้อออกเงินเล่นเกมปาลูกดอก
ได้รางวัลปากกาถูกลิ้นราคาถูกมาคนละด้าม

ช่วงพระสงฆ์ทำพิธีทางศาสนาอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้ผู้
ล่วงลับ ทุกคนนั่งรวมกันอยู่ในศาลา โฆษกประกาศย้ำเตือนอย่าง
จริงจังในการห้ามจุดประทัด ยังไม่วายจะมีเสียงระเบิดทำทายเป็น
ระยะ คนเฒ่าคนแก่บ่นรำคาญ ส่วนพระท่านสวดคาถาอย่าง
นิ่งสงบไม่มีอาการตกอกตกใจ

เสร็จพิธีสงฆ์จะมีการแสดงหนังตะลุงเฉลิมฉลองเหมือน
เช่นทุกปีที่ผ่านมา ทุกวันนี้หนังตะลุงหาชมยาก คนปู่เสื่อจอรอชม
หน้าโรงก็บางตา ปี ทับ ไหม่ง ฉิ่ง เริ่มบรรเลงโหมโรงทันที
หลังพระซึกแถวกลับ

พี่กำลังชวนป้อมเดินมาทางหน้าโรงหนัง

“ทุกท่านอย่างเพิ่งลุกครับ ก่อนหนังทำการแสดงค่าคืนนี้
อยากเชิญผู้ใหญ่บ้านคนหนุ่มของเรา มาพูดอะไรเล็กน้อยเกี่ยวกับ
โครงการ สสส.” โฆษกประกาศภาษากลางปนทองแดง

“อะไรกล่าว ... สสส.” ใครคนหนึ่งพูดเบื้อๆ

สิ้นเสียงปรบมือ ลุงรุ่งเดินไปรับไมโครโฟน

อันดับแรกถือโอกาสแนะนำหลานชายอย่างเป็นทางการ
ด้วยเสียงเข้ม ดังฟังชัด ตามสไตล์เฉพาะที่ไม่มีใครเหมือน

“หลานผมจะอยู่ที่นี้ตลอดปิดเทอม”

พี่อยากจะได้ยงที่เขาจะอยู่ตลอดปิดเทอม ได้แต่ยกมือไหว้
โดยรอบยิ้มเขินๆ

“ดำเหมือนแม่ อ้วนนี่เหมือนใคร” ไม่รู้ใครพูดมาจาก
ด้านหลัง ตามด้วยเสียงหัวเราะครั้นเครง เกรงคนจะรุมแซวหลาน
ผู้ใหญ่บ้านรุ่งรีบตัดเข้าวาระสำคัญโดยเร็ว

“ปีที่แล้วเรารับการสนับสนุนจาก สสส. ทำโครงการ
บ้านทุ่งสบายใจน่าอยู่มาแล้วปีหนึ่ง ใช้งานสวดเปลวมาเป็นกิจกรรม
รวมญาติพี่น้อง ความสามัคคีกลับคืนมา สำหรับโครงการปีที่ 2 นี้
คงจะมีอะไรดี ๆ ตามมา”

“ผมอยากให้ผู้ใหญ่นับญาติสนิทอีกสักคน”

“ใครลุงหมา” ผู้ใหญ่บ้านถามโฆษกประจำหมู่บ้าน

“ผู้ใหญ่กับน้องแสงดาวคนสวยนั่นละครับ เมื่อไรจะใช้นามสกุลเดียวกันสักที”

คนพากันปรบมือเป่าปากเพ็ญฟ้า เฮฮา ถามหาคนชื่อ
แสงดาว ได้คำตอบว่าติดธุระกลับไปก่อนแล้ว ผู้ใหญ่บ้านหนุ่ม
ยืนอ้าอึ้งหน้าแดง ไม่รู้จะกล่าวอะไรต่อดี

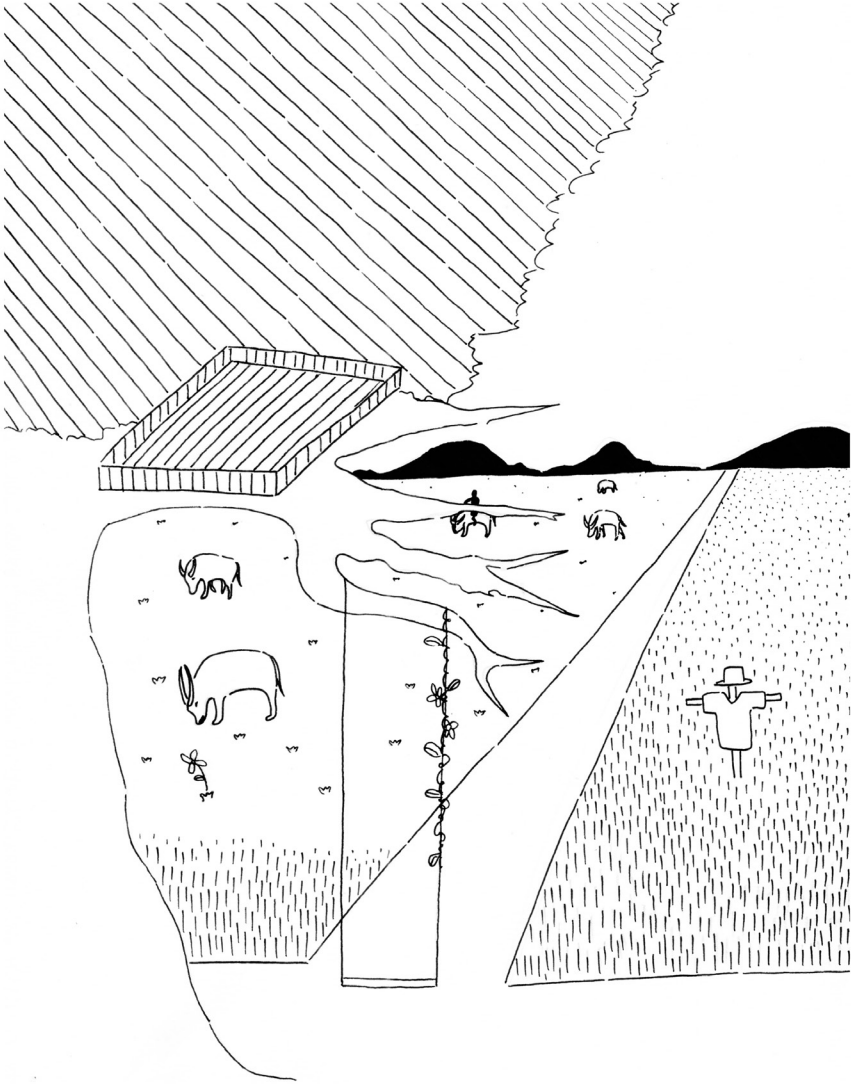
รถยนต์หรูแล่นเข้ามาจอดข้างศาลา ผู้ชายหน้าตาเกลี้ยงเกลา
สวมเชิ้ตแขนสั้นสีขาวเอี่ยม กางเกงสแล็ค ข้างดูมีสง่าราศรีเหมือน
พวกทำงานออฟฟิศ เขายังแขวนสร้อยทองเท่าไซ้ ห้อยพระเลี่ยมทอง
หลายองค์ เดินสายอาดลงมาจากรถอย่างไม่สนใจผู้ใด

“มาไหว้พ่อกับเข่าบ้างไว้ย” เขาคนนั้นกล่าวดังๆ ยิ้มเยาะ
โดยไม่สนว่าใครจะฟังอยู่หรือไม่ เดินตรงเข้าไปทางหมู่บ้านเก็บกระดุก
ที่กำลังมีดลง เพราะรูปเทียนทยอยมอดดับลงไปพักใหญ่แล้ว

“โงะละผู้ใหญ่ เทียวขายไอเดียลมๆ แล้งๆ อะไรอีก”
คำพูดตอนเดินผ่านหน้าพี ใกล้เคียงเห็นลายสักรูปปีศาจตรงแขนซ้าย
กลิ่นตัวเหม็นสาบสาง สวนทางกับลักษณะหน้าตาการแต่งตัว

ไม่มีใครพูดจาโต้ตอบกับเขา ยกเว้นลูงหมาบ่นเบาๆ

“หนอย..ไอ้สำราญ มือไม่พายเอาเท้าราน้ำ เมื่อไรคุณจะมา
รับตัวแกไปเสียทีวะ”

(3)
ห้องรับแขก

พินั่งซ้อนท้ายจักรยานของป้อมออกเที่ยวรอบหมู่บ้าน
ในหัวของเขายังคิดอยากกลับบ้านเข้าไปซำมา ที่นี้ไม่มีอะไร
น่าสนใจ ข้างทางคนผิวดำดำเกรียม นุ่งกางเกงขายาวเก่าขาดตรงกัน
ท่อนบนเปลือยเปล่า เดินยิ้มกว้างกับสายลมและแดด
บ้านเรือนซุกซ่อนหลังดงไม้ยกเว้นห้องแถวหน้าวัดแบบ
ครึ่งไม้ครึ่งปูนทันสมัยหน่อย ไขว่ตัวโดดเด่นริมถนน
“ร้านค้า” ป้อมชี้ห้องแถวตรงกลาง ตั้งแต่ออกมาจากบ้าน
เขาออกแรงเบ่ง จนน้องลืบๆ ปลูกโป่ง ด้วยกำลังบรรทุกผู้โดยสาร
น้ำหนักเกิน

ร้านค้าขายซูชายไม้จิ้มฟันยื่นเรื่อรบจะเอาอะไรขอให้ออก ตั้งแต่ผัก น้ำปลา สมุด ปู่ย ของเล่น อาหารตามสั่ง ก๋วยเตี๋ยว ฆา กาแฟ ฯลฯ ฟีดึ้นเต็นเห็นตู้แช่วางหน้าร้าน แต่ผิดหวังเมื่อ ไม่พบขาเขียววีห้อที่ส่งฝาชิงรางวัลได้

จากร้านขายซู ป้อมปั่นรถเลียวลงถนนดิน ลอดผ่านดงไม้ รกครึ้ม มีดมิดเหมือนถ้ำ วันนี้ขี่รถยากอยู่แล้วมาเจอพื้นดินทราย ดูดล้อรถจนต้องออกแรงถีบอีกสิบเท่าจึงจะคืบคลานทีละน้อย

สุดปลายทางสว่างจ้า ต้นมะขามยืนเด่นชายทุ่ง พี่รู้สึ่กว่า มันเป็นต้นไม้ที่ใหญ่มาก ใบดกรกครึ้ม สูงลิบทะลุเมฆ ยังไม่ทัน คิดอะไรต่อ ป้อมที่วิญญานลึงลมเข้าสิง ปีนป่ายโหนจากโคนถึงยอด มะขามชั่วพริบตา แถมยังปีนวกกลับลงมาเชื้อเชิญญาติชาวกรุง ให้ตามขึ้นไป

“รู้แล้วหน้าป้อมแหลมเหมือนลึง” พี่คิดให้เขาเสียหาย ไว้ก่อนเพราะกำลังถูกป้อมกดดันให้ปีนต้นไม้ตาม นับเป็นความ พยายามกลิ้งขนุนขึ้นภูเขาโดยแท้ ต้นไม้เปลือกสากๆ เป็นร่องยาว คอยครูดเนื้อตัวเป็นรอยฟกช้ำตั้งแต่แรก แม้ป้อมจะช่วยเงินช่วยดัน อย่างทุลักทุเล เกือบพลาดตกหลายรอบ มือไม้แขนขาอ่อนเปลี้ย เหนื่อยหอบเกือบขาดใจ

ครึ่งชั่วโมงต่อมา พี่นั่งขาลิ้นปากชิดบนไม้กระดานที่พาดเป็นห้างแบบนายพรานไว้สองสั้วอยู่เกือบปลายยอดมะขาม ยามลมพัดแรงโอนเอนใจหวิวกลัวร่วงลงพื้นเบื้องล่าง มันสูงพอๆ กับคาดฟ้าโรงเรียน ที่เขาเคยแอบขึ้นไปกับเพื่อนจนถูกครูเรียกไปตีหน้าแถวคนละครึ่งโหล

ป้อมให้ความมั่นใจว่ากิ่งมะขามเหนียวไม่เปราะหักง่ายว่าแล้วเขาพาตัวเหนียวกิ่งยืนโผล่หัวขึ้นจากยอดสูงสุดของต้นไม้ ทำตัวเหมือนกับต้นยานอวกาศที่มองออกไปในเว็γκว้างของจักรวาล มีลมพัดซู่ปะทะใบหน้าเป็นพยาน

พี่นั่งอยู่บนแผ่นไม้กระดานตัวแข็งทื่อ ไม่กล้าขยับไปไหน คิดวิตกอยู่เพียงว่าจะปีนกลับไปยังพื้นได้อย่างไร นั่งมองผืนฟ้าสีฟ้าเข้ม เครื่องบินผ่านทางทิ้งรอยปุยสีขาวคล้ายเชือกนุ่มๆ ที่ใครมาวางทิ้งเกะกะเอาไว้ริมขอบฟ้าไกล

“ที่นี้บ้านทุ่งสบายใจ”

ป้อมยิ้มคำพูดเก๋ๆ ของใครไม่รู้ มาอธิบายภาพมุมสูงเชิงเขาถัดจากป่าดงดิบเขียวเข้มเป็นแนวสวนยางพารากำลังผลัดใบ เปลี่ยนสีเขียวเป็นสีเหลือง แดง น้ำตาล ขวนให้นึกถึงฉากใบไม้ร่วงในซีรีส์เกาหลีที่เขานั่งดูกับแม่ และแม่ร้องให้สงสารนางเอก ถัดแนวสวน ยาวไต่ลงมาถึงทุ่งกว้างในฤดูร้อนแล้งฝูงวัวเล็มหญ้าหงอยเหงา

“ว่ามันอาจคิดหนักที่ไม่กี่วันข้างหน้าอาจไม่มีหญ้าให้กินอีกก็เป็นได้” ป้อมเสริมเติมความคิดเห็นเข้าไปอย่างมีสาระ หากโตมาเป็นไกด์ทัวร์อาชีพเขาคงได้รับความชื่นชมไม่น้อย

“บ้านลุงลุงอยู่ใต้ดงไม้ไกลสุดทางทิศตะวันตก ส่วนบ้านของเรา..” ป้อมให้มองตาม “สังเกตจากยอดมะพร้าวยืนเข้าแถวห้าต้นให้ดี” หันกลับมาทางทิศตรงข้ามอีกฟาก เห็นยอดเจดีย์สีทองอร่ามสูงเด่นอยู่กลางผืนพรมต้นไม้สีเขียว

“ตรงนั้นวัด” ป้อมยกมือไหว้

“ส่วนตรงข้ามเจดีย์นั้นนะซี ใครผ่านเข้าไปผีหลอกทุกราย”

กำลังชื่นชมธรรมชาติอันงดงามอยู่ดีๆ ที่เดียวลมที่พัดมากลับหนาวเยือกดี๊ดี

“ป่าข่ารี” พี่ทวนคำบอกกล่าวเล่าเรื่อง

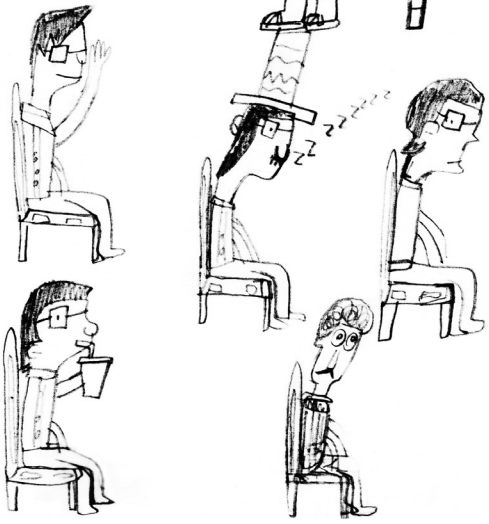
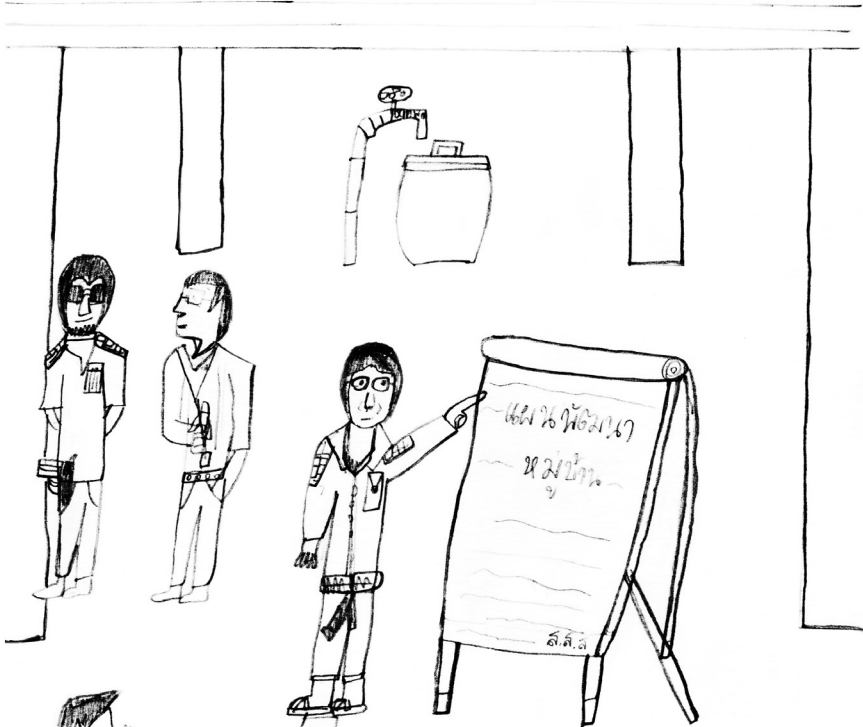
พาลนึกถึงคำคืนสวดเปลวที่ผ่านมานั่งดูหนังตะลุงกับป้อมบนผืนทราย เพลอหลับคลุกฝุ่นอยู่กับพื้น ตื่นอีกทีก็ใกล้สว่างหนังตะลุงจ่อว่าง คนลูกกลับบ้านหมด มองไปทางหมู่บ้านเก็บกระดูกอยู่ในความมืดสนิท เขาเกือบฝันกระเจิง ถ้าไม่เห็นป้อมนอนหลับอยู่ข้างอีกคน

“โรงเรียนร้างต่างหาก” ป้อมตอบคำถาม

พีไม่กล้ามองตรงนั้นนาน ๆ กลัวว่าจะมีอะไรจ้องมอง
ตอบกลับมา เก็บอาการไม่ยากให้เพื่อนรู้ว่าเขาเป็นนักกลัวผี
มากแค่ไหน

“ลุงลุงจับผีมาแล้วหลายรอบ”

ลุงลุงเป็นหมอมผีด้วยหรือ พี่สงสัยขณะที่ลมวูบใหญ่พัดมา
จนทั้งคู่ต้องเกาะกิ่งมะขามเอาไว้แน่นสุดแรง

(4)

ไต่ถุนหมู่บ้าน

ลุงรุ่งยู่ทั้งวันจนพีไม่มีโอกาสร้องเรียกย่าเตือนความคิด
กลับบ้านของเขา

หลังตะวันโผล่พ้นยอดไม้มาได้ไม่นาน ชาวบ้านเริ่มทยอย
มาถึงบ้านผู้ใหญ่ พวกเขาจอตระจกรยานไต่ต้นมะม่วง การตกทาย
สนทนาพูดคุยออกกรส ขยับเสียงดังขึ้นเรื่อยๆ มาพร้อมกลิ่นกาแฟ
หอมเข้มข้นยอวลาอากาศยามเช้า

พีตื่นเพราะเสียงอะอะอีกทีก็กรอกหู ปลุกป้อมที่ยังนอนหลับ
สนิทโดยไม่สนใจไยดี

ป้อมประกาศย้ายมานอนเป็นเพื่อนพี สิ่งดีที่สุดในชีวิตสำหรับเขา
คือไม่มีพ่อแม่มาคอยปลุกให้ตื่นเช้าในช่วงนี้

บ้านไม้ยกพื้นหลังคามุงกระเบื้องดินเผาเก่าแก่หลังนี้ เป็นสมบัติสืบทอดจากตายาย ลุงรุ่งเพิ่งสั่งเทพื้นคอนกรีต ที่ว่างระหว่างดินเสาใต้ถุนบ้านกลายเป็นห้องประชุมแบบโล่งสบาย จัดเก้าอี้พลาสติกสีฟ้ากับกระดานเขียนไวท์บอร์ดเตรียมพร้อม

“บ้านทุ่งสบายใจหลายปีที่ผ่านมา อาจไม่ค่อยสบายใจกันสักเท่าไร” ผู้ใหญ่รุ่งเปิดประชุมด้วยคำพูดชวนขบคิด

ทุกคนมองไปยังผู้นำของเขาที่พูดตั้งล้นบ้านแบบไม่ต้องใช้ไมโครโฟน จากหน้าคูดัดหนดแบบฉบับนักเลงใต้ มาดเคร่งขรึม แต่ทว่าดวงตากลับซ่อนรอยยิ้มหวานเหมือนเด็กน้อย

ผู้เข้าประชุมราวสามสิบใส่เสื้อโปโลสีเขียวใบตอง กระจเป่าเสื้อออกซ้ายติดโลโก้โครงการบ้านทุ่งสบายใจน้อยอยู่

อีกไม่กี่นาทีเด็กสองคนแอบแฝงมาเป็นแขกรับเชิญพิเศษที่ประชุม คนที่ยังไม่เคยเจอพี่มาก่อน หันมองเขาแล้วอมยิ้ม ทำให้เด็กชายคิดเอาเองว่า เขาคงมีรูปร่างหน้าตาประหลาด หรือไม่ก็คงหล่อเกินใครที่นี่

“กรณีไฮ้สำคัญจะเอาอย่างไร” ลุงหมายกมือถาม

“เรื่องนั้นเอาไว้ก่อนนะลุง วันนี้ขอพูดถึงโครงการบ้านทุ่งสบายใจน้อยของ สสส.”

ผู้มาประชุมล้วนเป็นแกนนำโครงการปีที่ 1 เคยร่วมกันทำงานผ่านร้อนผ่านหนาว ประสบความสำเร็จมาแล้วบางเรื่อง

“มาประชุมวันนี้อยากรู้ว่าเราจะทำอะไรต่อ” ลุงรุ่งว่า

ลุงหมายกมือขออภิปรายก่อนเพื่อน ว่าแล้วย้อนอดีตบ้านทุ่งสบายใจ หมู่บ้านเล็กๆ เคยอุดมสมบูรณ์ ผู้คนน้ำใจเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ ทุกวันพระผู้คนหิวปีนโตเข้าวัดไม่ขาด

“กระทั่งยุคยุงพาราราคาแพง...” ลุงหมากล่าวถึงสิ่งที่เปลี่ยนหมู่บ้านจากหน้ามือเป็นหลังมือในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา เพราะอยากได้เงินเยอะ คนส่วนใหญ่ถมที่นาทำสวนยาง

ครั้งยางราคาตกชีวิตตกอับไปด้วย หลายคนต้องอพยพออกไปรับจ้างทำงานที่อื่นปล่อยลูกหลานอยู่กับคนแก่ เด็กหลายคนถูกปล่อยทิ้งอยู่โดดเดี่ยวลำพัง

นโยบายยุบรวมสถานศึกษาขนาดเล็กทำให้โรงเรียนประจำหมู่บ้านถูกปิดตัว เด็กเดินไปเรียนอีกหมู่บ้านหนึ่ง ระยะเวลาไป-กลับ 8 กิโลเมตร

“บางครอบครัวโอกาสดีหน่อยส่งลูกเข้าเรียนในเมือง นั่งรถจนพอมแห่งเป็นไม้เสียบผี” ลุงหมาแกลังหันมาทางป้อม คนอื่นหันตามมาแล้วหัวเราะ คนที่ถูกพาดพิงนั่งหน้ามู๋

“ตอนนี้เขาหล่อขึ้นเยอะ” ลุงหมาพูดหยอก ก่อนอภิปรายต่อ ยิ่งพูดแกก็ยิ่งติดลมเหมือนกับนักพูดระดับประเทศ ..เด็กรุ่นใหม่เรียนจบสูงๆ จำนวนไม่น้อย เลือกไปทำงานในเมือง ไม่เคยหันหลังกลับมาพัฒนาหมู่บ้าน

คนฟังเริ่มหาว เพราะเป็นปัญหาเดิมที่ลุงหมาชอบหยิบยกอยู่เสมอเหมือนฉายหนังซ้ำๆ

“เจริญครับ ขอครุจารีสำรับนะครับ ” ผู้ใหญ่บ้านรุ่งหาจังหวะตักบทลุงหมาตอนแกหยุดไอกระแอม เพราะเห็นว่ายังไม่เข้าประเด็นสำคัญ

“โครงการ สสส. ปีก่อนกระตุ้นชาวบ้านหันมาพึ่งตนเอง ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก เรามีผลงานส่งเสริมคนปลูกผักกินเอง 50 ครัวเรือน โดยเฉพาะ บ้านน้องแสงดาวสาวสวยได้เป็นบ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ระดับอำเภอ” ครูจรัสรายงาน

“แต่..วันนึงจนใครหรือเปล่าจึงไม่มา ระวังนะผู้ใหญ่ พักนี้ ปลัดอำเภอรูปหล่อทำที่มาดูแปลงเศรษฐกิจพอเพียงบ้านเราบ่อย เหลือเกิน”

“เฮ้ะ ครูจรัสผู้ใหญ่ของเราไม่หล่อหรือ ดูดี ๆ ซิคล้าย พระเอกหนังด้วยซ้ำ” ลุงหมาแทรกกลับมาอีก ทุกคนหัวเราะหาย่งวง มีแต่ผู้ใหญ่เก็บอาการ แต่ในใจแอบนึกถึงปลัดอำเภอคนนั้น ที่เพิ่งไปเชิญมาร่วมโครงการบ้านทุ่งสบายใจน่าอยู่ในฐานะสมาชิกสภาผู้นำ แกนหลักในการทำงาน เขาเป็นปลัดหนุ่มไฟแรงยึดแนวทางการทำงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”

“พูดถึงปลัดเล่นเอาเหม่อไปเลยรีผู้ใหญ่” ครูจรัสแซวก่อนชวนทุกคนระดมความคิดเห็นปัญหาสำคัญของชุมชนที่ทุกคนมองตรงกันว่าในเวลานี้ปัญหาเร่งด่วนยาเสพติดกำลังระบาดหนัก

ต่างคนต่างแสดงความเห็นอย่างเต็มที่ พี่ฟุ้งรู้เรื่องบ้าง ไม่รู้เรื่องบ้างทั้งโดยภาษาถิ่นที่ไม่คุ้นหูและเรื่องราวที่คุ้นกันแม้กระทั่งคำว่า “สสส.” อาจเคยได้ยินจากโฆษณาโทรทัศน์มาบ้างส่วนมาก รณรงค์ให้คนเลิกดื่มเหล้านั่นแหละ เพื่อนๆ เอามาล้อเล่นกันบ่อยๆ โฆษณาที่ว่า “จน เครียด กินเหล้า” แต่ไม่รู้มาเกี่ยวข้องกับคนที่นี้ได้ อย่างไร

ช่วงเบรกกาแฟเด็กทั้งคู่แอบหลบมาด้านหลังโคนมะม่วง
ป้อมพาเดินเตร่ชมแปลงผักบุ้ง พริก ตะไคร้ ขมิ้น เนื้อที่รวมไร่เศษ
หลังบ้าน

“ว่ากันว่าคนโสดอย่างลุงรุ่งคงไม่หันมาปลูกผักกินเอง
ถ้าไม่มีแรงบันดาลใจ” ป้อมพูดปริศนา

“อะไรคือแรงบันดาลใจ”

“ผู้หญิงกลางฟากฟ้า”

“ง” พี่เอามือเกาหัวแกรก

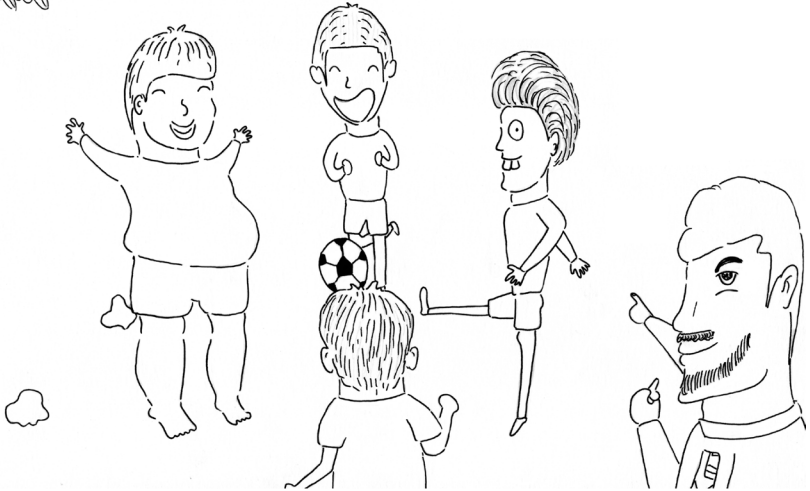
“ใครกันล่ะ...”

ต้นไม้ต้นไร่ของจริงติดกับพื้นที่ชีวิตในกรุงเทพฯ ของพี่
ที่ชีตดวงชีวิตอยู่กับบ้านแคบๆ กลางซอย ถนน รถเมล์ โรงเรียน
ห้าง วนกลับมาที่ร้านสะดวกซื้อหน้าปากซอย

ผักเหล่านี้เขาเคยเห็นตอนตามแม่ไปจ่ายตลาดบ้างนานครั้ง
เขาไม่ได้สนใจมากนัก นึกถึงคำพูดของครูคนหนึ่งที่โรงเรียนว่า
เด็กรุ่นใหม่แยกไม่ออกแล้วระหว่างไบกะเพรากับโหระพา ผักชีกับ
ขึ้นฉ่าย หัวหอมกับกระเทียม ไม่รู้จักต้นข้าว ชีวิตติดกินข้าวกล่อง
อุ่นไม่ใครเวฟ

ลุงรุ่งเรียกเด็กกลับไปนั่งล้อมวงกินข้าวเที่ยง เพิ่งสังเกตว่า
ชาวบ้านแต่ละคนหัวปีโตมาด้วยเมื่อถอดจากแถววงเรียง กลายเป็น
งานเลี้ยงย่อมๆ แกงส้ม แกงเลียง ไตปลา ไข่เจียว น้ำพริกกะปิ
ผักลวก ผักสด บูดู ปลาทอด กับขนมพื้นบ้านอีกหลายรายการ

กลิ่นและรสชาติ ทำให้พีคิดถึงฝีมือแม่ยามเข้าครัว

(5)
รอยยิ้มใต้แสงจันทร์

มือเย็นลูงหลานเข้าครัวช่วยกันผัดผักนึ่งไฟแดงกินกับแกงส้ม
ปลาหมอบรรจุน้ำพริกกะปิและไข่เจียวชะอม

พิกินข้าวได้เยอะจนป้อมออกปากแซวว่าเพราะเขาต้องปอง
เหมือนนายหนูเนี่ย

“ตัวตลกในหนังตลกชอบกินและพูดแต่เรื่องกิน” ป้อมอธิบาย
ความเป็นหนูเนี่ย พี่นึกถึงจอหนังตะลุงคืนก่อน หนูเนี่ยตัวดำ
ขยับปากพูดคราวใดคนหัวเราะกันท้องคับท้องแข็ง

อิมหน้า ล้างถ้วยล้างจาน ขวนมานั่งชานเรือน จ้องมอง
พระจันทร์ลอยเด่น แสงสีเงินสะท้อนบนใบมะพร้าวพลิกพลิวลม
ผืนฟ้าสว่างเกลี้ยงกลางจนเกือบลืมไปว่าเป็นเวลากลางคืน

พี่รู้สึกว่าคุณดวงจันทร์คืนนี้เหมือนไฟสปอร์ตไลท์ดวงใหญ่
ตั้งใจฉายส่องแสงจ้าให้เฉพาะหมู่บ้านแห่งนี้โดยเฉพาะ ขนาดโตกว่า
ที่เขาเคยเห็นในงานลอยกระทงที่บึงภิรมใกล้หมู่บ้านในกรุงเทพฯ
มากมายหลายเท่า

“สมัยก่อนคุณตาของพวกเขาเอามากๆ มานั่งฟังนิทาน
ก่อนนอนที่ลานเรือน”

“มีนิทานแบบน้ำกลั้วไหม” ป้อมซิงถาม

“หือ”

“พี่อยากฟังผีโรงเรียนร้าง” ป้อมว่า

ลุงรุ่งแสวงหัวเราะหึหึในลำคอ หันมาถามพี่

“ฟังแล้วจะนอนหลับไหมล่ะ”

“ไม่กลัว” พี่ตอบไม่ตรงความจริง

ความจริงเขากลัวทุกอย่างทุกอย่างเกี่ยวกับความมืดดำลึกกลับ
ทั้งหลาย ได้แสงจันทร์อาจมีมุมมืดหลืบลึกกลับแอบซ่อน อย่างนิยาย
เรื่องหนึ่งเมื่อพระจันทร์เปลี่ยนเป็นสีแดง คนประหลาดบางจำพวก
แปลงร่างเป็นมนุษย์หมาป่า ผู้คนต้องหลบซ่อนปีศาจร้ายอยู่ในมุ้ง
เอาผ้าห่มคลุมโปง

ลุงรุ่งกระแอมดังๆ จนเขาสะดุ้งตกใจ

“เรื่องมีอยู่ว่าคืนหนึ่ง..บรรดาข้าให้เจ้าประจำหมู่บ้าน นั่งดื่ม
อยู่ที่ร้านข้าแถวหน้าวัดเหมือนทุกวัน เออ..คนพวกนี้ไม่สนใจ
ป้ายรณรงค์เลิกเหล้าของ สสส. ที่แขวนอยู่ตรงนั้นแม้แต่ชนิด อันนี้
โฆษณาแถมให้เขาหน่อย”

มาแล้วพวกเขาไม่สนใจชาวบ้านจะหลับจะนอน แต่ประการใด กลับแหกปากส่งเสียงเอะอะโวยวาย ดึกคืนเที่ยงคืน ก็ยังไม่เลิก เดือนคล้อยต่อน้ำค้างตก ลมพัดเย็นเยือกลอยมา ตามยอดไม้ตอนไหนไม่มีใครสนใจ จนกระทั่งคนหนึ่งในนั้นขอตัว เดินเข้าพงหญ้าไปฉี่นั่นแหละ ได้แหว่งคอมองเห็นบางสิ่งที่กำลัง ยืนมองลงมา

ลุงรุ่งเงียบไปชั่วครู่มองไปที่ยอดไม้ได้แสงจันทร์
ป้อมอดรันทนไม่ไหว “อะไรครับลุงรุ่ง”

“จะเรียกว่าอะไรก็สุดจะกล่าว ขาของมันเท่าต้นมะพร้าว สูงเลยหลังคาโบสถ์ เสียงร้องหวีดแหลม เดินอ้อมผ่านไปทางหลังวัด อย่างช้าๆ”

พิรุณเสียวสันหลัง ขนลุกชู

“ทุกคนกลัวแทบซ็อค คิดก้าวขาหนีไม่ออก นั่งตัวสั่น อ้าปากค้าง หายเมาไปเลยละ”

ป้อม ไม่ได้ตื่นเต้นกับเรื่องนี้เท่าไร เพราะเคยฟังมาแล้ว

เขาเล่าแถมอีกเรื่องหนึ่งตอนที่พาพี่น้องชั้นจกักรยาน มาในแสงจันทร์ ผ่านทางหน้าวัดห้องแถวหน้าร้านชำ เห็นคนนั่ง จับกลุ่มอยู่บนม้าหินอ่อน

นั่นชี้มาพวกเดียวที่ลุงเล่าหรือเปล่าไม่ทราบ

“เรื่องมีอยู่ว่า ชาวบ้านกลับจากดูหนังกลางแจ้ง เดินผ่าน ชายป่าระหว่างทางกลับบ้านนั่นเองเห็นคนรูปร่างสูงใหญ่เดินตามหลัง มาติดๆ เขาวิ่งหนีสุดชีวิตจนจับไข้หัวโกร๋น”

พีได้แต่เสียวสันหลังวาบหันมามองข้างหลังบ่อยๆ

ที่ต้องมานั่งซ้อนท้ายรถออกมาขามนี้ เพราะเกิดการ
ทำทายเป็นเล็ก ๆ น้อยๆ หลังลู่รุ่งเล่านิทานจบ

พวกเขาจะต้องไปยังสถานที่แห่งหนึ่ง ที่เขากับป้อมเคยไป
มาแล้วในช่วงกลางวัน เวลานี้อุโมงค์ตันไม่มีตีสวิทเหมือนถูกเอาผ้า
มาปิดตาหลายชั้น ป้อมอาศัยความชำนาญพาลัดเลาะลงสู่ท้องทุ่งที่
ดูสว่างไสวบนท้องฟ้าสว่างกระจ่างตา จนแทบจะปีนขึ้นไปเล่นบนได้
ต้นมะขามยืนอาบแสงจันทร์รอรับแขกผู้มาเยือน

ลู่รุ่งขับมอเตอร์ไซด์มาถึงล่วงหน้ากำลังอุ้มอะไรอยู่ในมือ
ลำดับเหตุการณ์แล้ว พีคิดว่าคงเป็น “หม้อจับผี” อย่างในหนังสือ
แม่นาคเป็นแน่

ความกลัวกลับมาจับจิต จำเรื่องแม่เคยเล่ากลางทุ่งหมู่บ้าน
แห่งนี้ตอนแม่ยังเด็กคนเห็นดวงไฟลอยไปลอยมาคนที่นี่เรียกว่า
“ผีจีน”

พีตั้งคำถามกับตัวเองอย่างสับสน ลู่รุ่งเป็นหม้อผีตั้งแต่เมื่อไร
กันหนอ อย่างนั้นที่บ้านคงเลี้ยงผีไว้ด้วยอย่างนั้นสิ

เมื่อเดินเข้าไปหาอย่างหวาดๆ เห็นว่าที่อุ้มอยู่ไม่ใช่หม้อ
แต่เป็นลูกฟุตบอล

ลุงยังหยิบของวิเศษชนิดหนึ่งออกมาจากกระเป๋าเสื้อ เป็นนกหวีดเป่าปรี๊ดยาวๆ พร้อมโยนลูกบอลลอยละลิวกลิ้งไปบน ลานหญ้า

สิ่งที่ไม่คาดคิดตามมาเป็นระลอกในคำคืนนี้ หลังเสียง นกหวีดปรากฏผู้ช่อนกายเงามืด แสดงตัวทยอยเดินออกมาอย่าง คึกคัก หนึ่ง...สอง..สาม .. ฟันบได้ถึงแปดกระโดดตุ๊บจากต้นมะขาม อีกหนึ่ง

พิหยิกตัวเองให้แน่ใจว่าไม่ได้อยู่ในความฝัน ทุกคนวิ่งกรู เข้าแย่งเตะฟุตบอล “ทำไมไม่เล่นกลางวัน” พิคิดอย่างสับสน ยังไม่รู้ จะถามใคร

ปรี๊ดๆๆ ลุงรุ่มเป่านกหวีดอีกครั้ง เมื่อทุกคนหยุดจึงประกาศ เสียงดังลั่นทุ่ง

“คืนนี้ขอแนะนำสมาชิกใหม่ชื่อตัวมาจากสโมสรดังแถว กรุงเทพฯ โนนชื้อพี เอาละเรามาแบ่งทีมแข่งขัน ทีมไหนชนะจะได้ รางวัลเหมือนเช่นเคย”

“รางวัลอะไร” เสียงหนึ่งดังมาจากฟากไกล

“รองเท้าผ้าใบหนึ่งคู่”

“ฝ่ายแพ้”

“ชนชื้อไก่บ้านลุงหมา”

เสียงวิพากษ์วิจารณ์ดังขรมอยู่พักหนึ่งกว่าจะสงบลง พีเพิ่ง
นึกขึ้นได้ว่าตัวเองใส่รองเท้าแตะมา หลายคนเท้าเปล่าเปลือยหาก
ไม่มีใครใส่รองเท้าพร้อมเตะบอลแม้แต่คนเดียว ได้รองเท้าผ้าใบสักคู่
คงดี แต่คู่แข่งมันจะพอหรือ ไม่ทันคิดอะไรต่อทุกคนถูกเรียกรวมตัว

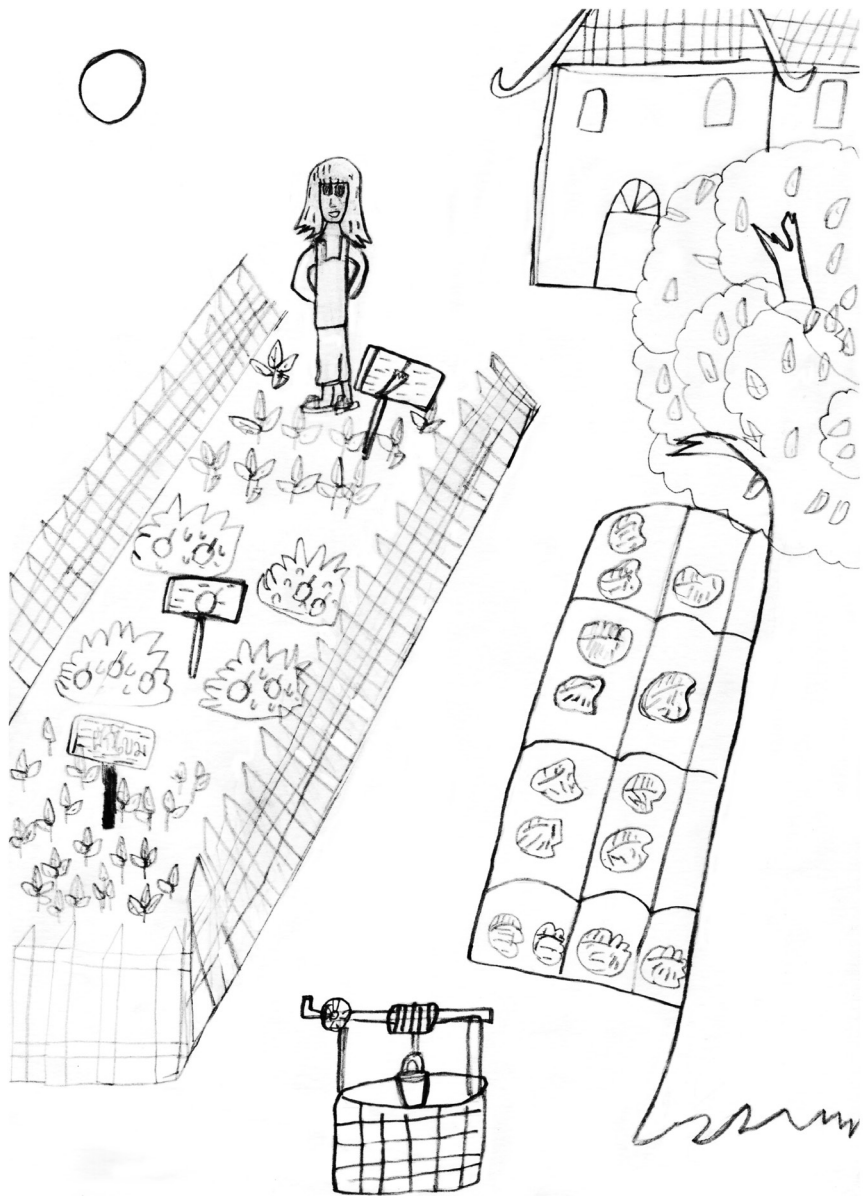
เด็กสิบเอ็ดคน แบ่งไม่ลงตัว พีกับบ๊อบอยู่ในฝ่ายที่มากกว่า
พืมาใหม่เป็นตัวแถม ตัวอ้วนใหญ่รับบทเป็นนายประตู ฝ่าก้อนหิน
สองก้อนวางแทนเสาประตู คิดอะไรเพลินๆ กองหน้าฝ่ายตรงกันข้าม
เลี้ยงบอลลากหลบเข้ามาด้วยความเร็วสูง ไม่ทันขยับ เห็นเท้าไหวๆ
ในเงามืด ซัลโวส่งลูกฟุตบอล ตรงมาเฉียดตัวเขาไปนิดเดียว ลมฉิว
ไปข้างตัว

“เข้าแล้ว 1-0” เสียงเจ็ยแจ้วของผู้หญิง เขาอยากจะได้
กลับว่าไม่ทันตั้งตัว อีกอย่างมองไม่ถนัดว่าลูกพุ่งตรงเข้าแนวก้อนหิน
ที่วางประตูหรือไม่ แต่ได้ยินเสียงนกหวีดยาวว่าเสียประตูแรกไปแล้ว
เกมเริ่มดำเนินต่อ เป็นคืนประหลาดสำหรับพีที่มาพบเกมที่ฟีลิก
แม้แสงจันทร์สว่างแต่ไม่มากพอให้เห็นใบหน้าชัดเจนของใคร
พวกเขาส่งเสียงเรียกชื่อเล่นกันด้วยเสียงจก้นทุ้ง กลิ่นเหงื่อ
ผสมฝุ่นเหม็นเหมือนชนหมา

“คนอ้วนตัวดำยืมหนอยจะได้เห็นฟัน” เสียงเด็กผู้หญิง
คงหมายถึงพี ทำให้เขาโกรธจนอยากเห็นหน้าชัดๆ ของเธอสักครั้ง

ช่วงท้ายเกม พี่เตะสกัดลูกบอลลอยละลิวหายเข้าป่า ลุงรุ่ง
สั่งยุติเกม เอาไว้กลางวันค่อยมาตามเก็บบอล สิ่งทุกคนแยกย้ายกลับ
เขาได้ยื่นคำบ่นจากทีมเดียวกันว่านายทวารมือใหม่จากกรุงเทพฯ
ไม่สมราคา อ่อนมากจึงถูกสั่งเวย 20 ประตู ไม่สมกับเขา
เป็นคนตัวใหญ่แต่ใจเสาะ

พี่เหนื่อยหอบเหงื่อโชก โกรธทุกคนที่มาแซว ตำหนิสารพัด
แถมมีคำถามมากมายเต็มหัวสมอง

(6)
ต้นไม้ที่แสงดาว

ภารกิจโดยชี้ไ้ที่บ้านลุงหมาช่วงสายอีกวัน พี่จึงได้เห็นหน้าเพื่อนร่วมทีมฟุตบอลซัดๆ พวกเขาดูซิดเซียวเหมือนผีดิบไม่ต่างกับไบหน้าใต้เงาจันทร์สักเท่าไร

เมื่อเขากับป้อมมาถึงคอกไก่ลุงหมา พวกเขามัดปากกระสอบปุ๋ยบรรจุชี้ไ้เสร็จพอดี

“วันหลังนายซ้อมมาตีๆ หน่อยนะ พวกเราจะไ้ไม่ต้องมาขนนชี้ไ้”

คนตัวเตี้ยกว่าเพื่อนพูดกับพี่ ที่เหลือพากันหัวเราะเบาๆ ไม่ทันไ้คุยทำความรู้จักมากไปกว่านั้น พวกเขาขอตัวแยกย้ายมอบหมายเขากับป้อมนำชี้ไ้ไ้ไปส่งจุดหมายปลายทาง

กลิ่นเหม็นฉุนขึ้นซ้อนท้ายจักรยาน ช่วยกันจูงช่วยกันเข็นจนเห็นอู่หมู่วิทยากลางหลัง เป้าหมายอยู่ที่บ้านไม้กลางสวนรกครึ้มระหว่างเดินผ่านเข้าบริเวณบ้าน ป้อมคอยแนะนำญาติชาวกรุงผู้ไม่กระดิกต้นไม้ต้นไร่

“ที่นี่มีต้นไม้นับพัน เจ้าของทำว่าไม่มีใครจำได้หมด มะม่วง มะนาว มะพร้าว ส้มโอ พักแพง แดงโม ไชโยให้ฮิ้ว”

“ให้ฮิ้ว..หน้าตามันยังงัยกัน”

ป้อมทำหน้าที่เบือๆ “นี่ไม่รู้จริง..”

“แกล้งห rokok นั้นมันมะม่วงเหมือนหน้าบ้านลุง”

“พี่แสงดาวอยู่ไหมครับ” ป้อมตะโกนเรียกเสี้ยลั่น อยากจะโยนกระสอบขี้ไก่ที่หอบหิ้วมาไว้ตรงไหนสักแห่งเต็มแก่

“อยู่จ้า เอ้า! ป้อมนั่นเองคู้หูที่มาด้วยต้องเป็นพี่”

เจ้าของบ้านส่งเสียงสดใส

แอบรู้จักมักจี่คนแปลกหน้าอย่างเขาเมื่อไร พี่ขวนวงวงสงสัยพอๆ กับรู้สึกถูกชะตาทันทีที่ได้พบ เธอสวมกางเกงยีนส์เสื้อยืดสีครีมสไตล์เรียบง่าย ความเป็นคนผิวเนียน ตาคม รอยยิ้มใจดี ทำให้อัดนึกถึงคุณครูคนหนึ่งสมัยอนุบาล

“ขอบใจมากนะสองคน ลุงหมาบอกแล้วว่าจะมีเด็กมาหาวางกระสอบไว้ข้างโคนมะม่วงนั่นแหละ พรุ่งนี้จะมีการสาดิทำปุ๋ยหมักกับกลุ่มชาวบ้าน” เธอว่า “เธอสองคนมาช่วยด้วยสิ”

“เป็นไงพี่มาอยู่ที่นี่สนุกไหม”

“ครับ” พี่ยังเขินๆ อยากจะพูดอะไรด้วยแต่คิดไม่ทันจู่ๆ เหมือนนึกอะไรออกเธอเดินกลับขึ้นบ้านโดยไม่บอกกล่าว

พีได้ยื่นคนพูดถึงพีแสงดาวมาหลายรอบ ลุงหมาลุ่นลุงรุ่งจับคู่พีแสงดาวครั้งหนึ่ง แชนลุงรุ่งวันประชุมอีกครั้ง ชาวบ้านที่เขาไม่รู้จักพูดถึงพีแสงดาว บ่อมยังพูดถึงอย่างเป็นนัยๆ จากฟุตบอลจีโก้-บ้านพีแสงดาว เกี่ยวกันอย่างไรหรือ ยิ่งคิดไปก็ยิ่งปวดหัวจนเธอหัวขวิดสีแดงลงมา

“น้ำกระเจี๊ยบจ๋า”

ได้ดื่มน้ำกระเจี๊ยบแบบเย็นเจี๊ยบ เด็กสองคนรู้สึกชื่นใจหายเหนื่อยปลิดทิ้ง

“พีกำลังส่งเสริมชาวบ้านปลูกเพราะดูแลง่ายสรรพคุณมากลดไขมัน แก้อาการคัน แก้อาไอ” พีแอบเถียงในใจผู้ซาเหียวได้หรือในเมื่อไม่มีฝาส่งชิงโชค

“เป็นไงพี”

“เปรี้ยวครับ” เขาตอบ

“ช่วยลดความอ้วน” บ่อมตั้งใจแชนพีโดยเฉพาะ

“จั้นบ่อมไม่ควรกินมาก อาจผอมจนเหลือกระดูก” พีแสงดาวเข้าคินให้ แล้วชวนทั้งคู่เดินลอดดงมะม่วงมาอีกฟากหนึ่งแปลงต้นกระเจี๊ยบอยู่ร่วมกับผักสวนครัวหลายชนิดเป็นทุ่งสีเขียวสดลานตา

“บ่อมบอกเพื่อนชิวว่ามีอะไรบ้าง”

“พริก ตะไคร้ ขมิ้น มะเขือ ผักบุ้ง ถั่วฝักยาว ชะอม พักแพง แดงโม ต้นไชโย...” เขาพอใจมุกเต็ม

“นึกถึงผักตอนไปจ่ายตลาดกับแม่” พีบอกพีแสงดาว

“พีไม่ได้ปลูกเพื่อขายหรือกินนะ พืชผักผลไม้ทั้งหลาย เหลือกินเอาไว้แบ่งปันชาวบ้านที่นี่”

“พีก็ไม่ได้เงินนะซี” บ่อมถาม

พีแสงดาวไม่ได้ตอบทันที พาหลบแดดเข้าyinใต้ร่มเงา ต้นกล้วยชายขอบแปลงผัก ความชื้นเย็นจากลำต้นชุ่มน้ำ ทำให้รู้สึกสบายตัว

“คนส่วนใหญ่ทำงานหาเงินมาซื้อกิน พีปลูกผักกินเอง จึงไม่ต้องใช้เงินมากมาย” เธอว่าอาหารเป็นสิ่งสำคัญอันดับหนึ่ง ต่อชีวิต เมื่อเธอผลิตอาหารเองได้แล้วจึงก็ไม่เดือดร้อนแสวงหาอะไรให้มากมาย

“คนเราต้องหาคำตอบให้กับตัวเองเสียก่อนว่าความสุขคืออะไร ความสุขของพีได้ปลูกต้นไม้ กินอาหารปลอดภัยไร้สารพิษ อยู่กับอากาศบริสุทธิ์”

พีนึกภาพการใช้ชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของในหลวงที่ครูพูดสอนในชั้นเรียน

“เงินทองไม่จำเป็นหรือ” ฟังเรื่องเล่าแบบตรงไปตรงมาจากพีแสงดาว พีกล้าพูดกล้าถามด้วยความสนใจ

“ไม่ถูกเสียทีเดียวหรอก เพียงแต่การที่อยู่ในสังคมเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ให้มีความสุขกว่าเงินทองนะพี พีให้ผักเขาอีกวันเขาหิ้วปลา หิ้วไข่กลับมาฝาก บ้านลุงหมาเลี้ยงไก่เอาไว้เยอะส่งมาทั้งไก่ทั้งไข่ ไข่ไก่เป็นปุ๋ย”

พีเกิดอยากถามขึ้นมาว่าลุงรุ่มมาเก็บอะไร หรือส่งอะไรคืนมาให้พีแสงดาวบ้าง บ่อมกลับชิงพูดเสียก่อน

“วันก่อนพี่แสงดาวให้ผมพูดชื่อต้นไม้ที่นี้ครบสามสิบชนิด
ผมไปนี่มาแล้ว แคน อัญชัน ขจร จี๋เหล็ก ชะอม กระถิน มะขาม
ไผ่ พริก ตะไคร้ ข่า ขมิ้น โหระพา กระเพรา มะเขือ มะระ ตำลึง
ผักบุ้ง ผักหวาน ผักกาด ถั่วฝักยาว ถั่วพู ผักบุ้ง แก้วมังกร สับประรด
มะเขือเทศ ผักชี กระเจี๊ยบ ผักกูด มะม่วง มะพร้าว มะละกอ ขนุน
มะยม ทูเรียนเทศ มะกรูด มะนาว มะกอก ชะมวง น้อยหน่า”

ป้อมพูดยาวเหยียดแทบไม่หายใจ

“น่าจะเกินด้วยนะครับเนี่ย” เขานับนิ้ว แท้จริงสายตา
เขาแอบสอดสายทั่วบริเวณอ่านคำตอบจากของจริงที่มองเห็น

“พี่แสงดาวสัญญาว่าถ้าผมทำได้จะให้รางวัล”

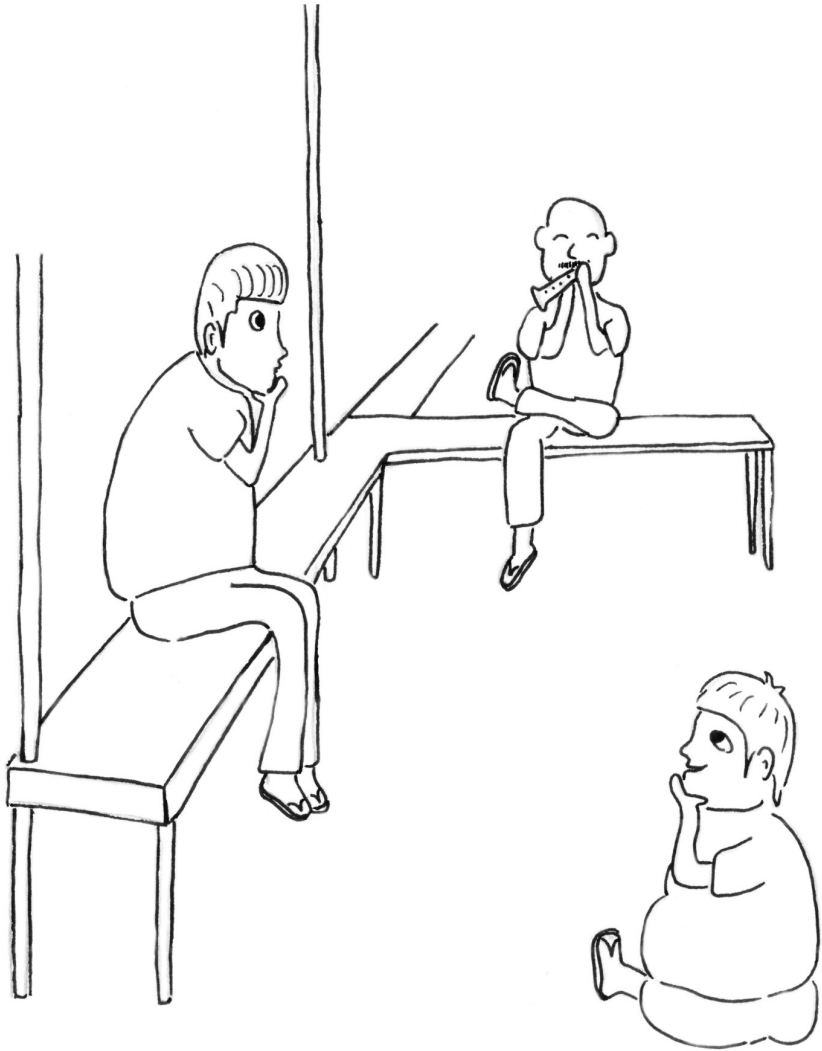
ขมวดคิ้วสงสัยแวบเดียวพี่แสงดาวปล่อยเสียงหัวเราะ
อย่างมีความสุข

“ได้ๆๆ สำหรับป้อม คนเก่งต้องมีรางวัล”

พี่แสงดาวชวนเด็กเดินเก็บผักรอบบ้าน

“ผักที่อร่อยคือผักที่เพิ่งเก็บมาจากดินจากต้นมีรสหวาน
อยากกินผักอร่อยจุงจึงต้องปลูกผักเอาไว้ข้างบ้านเป็นตู้เย็นธรรมชาติ
ตู้เย็นจริงสู้ไม่ได้”

พี่แสงดาวเข้าครัวทำกับข้าวมือกลาง แงงเลียงผักเจ็ดอย่าง
เจ็ดสี ไข่เจียวดอกขจร ยาห้วป्ली ปลาทุทุด น้ำพริกกะปิ รสชาติ
แสนอร่อยที่ต้องจดจำอีกมือหนึ่ง มีผักสดของจริงหวานกรอบอร่อย
ติดใจแม้แต่เด็กที่ไม่ค่อยชอบผักมาก่อนอย่างพี่เร่มีรู้สึกรักกับผัก
ขึ้นมาบ้างแล้ว

(7)

ความหลังยามบ่าย

ยามพิศคิดถึงเพื่อนกำลังเดินห้าง ดูหนัง เล่นเกมอย่าง
สนุกสนาน มาคิดว่าตัวเองตัดสินใจถูกหรือผิดกันแน่ที่มาหาลุง
ยิ่งในแดดยามบ่ายแก่ๆ ความรู้สึกเหงามาเยือน นั่งมองใบไม้
พลิ้วพลิ้วหุตุร่วงตามแรงลมแล้งหอบไอร้อนมาเป็นระลอก

ไม่มีอะไรให้ลุ่น ความคิดอยากกลับบ้านกำเริบหนักมาอีก

เขาไม่ได้บอกความรู้สึกนั้นกับป้อมที่ปั่นรถพาเขาผ่านไป
ทางโรงเรียนร้างตามคำขอ ผู้มาเยือนบ่นว่าไม่มีอะไรน่าตื่นเต้น
ซากกำแพงเก่าจมกลางพงหญ้ากริมทาง จากตรงนั้นเห็นอาคารเรียน
ทิ้งร้างจนมีต้นไม้งอกจากหลังคาผุพัง ซากบ้านพักครูทรุดกองลงพื้น
สนามฟุตบอลกลายเป็นป่า

หันหัวรถกลับมาที่บ้านลุงหมา ได้ยินเสียงปี่พื้นเมืองแหบ
แห้งโหยหวนสอดอารมณ์หม่นเศร้า

พวกเขาเดินย่องผ่านคอกไก่กลิ่นฉุน ผ่านไร่พริกของ
ลุงหมามาถึงศาลาหลังเล็กที่ชายชราหมักนั่งประจำการอยู่มากกว่า
บ้านหลังใหญ่

เขานั่งขัดสมาธิเป่าปี่บนแคร่ไม้ไผ่จมอยู่ในโลกแห่งเสียงแผด
กังวานส่งสัญญาณว่าเหวเจียบเหงาผ่านสายลมถึงผู้คนที่ได้ยิน
จนเสียงสะอึกซาดห้วงลงเสียเฉยๆ

“เข้ามาซิ”

“เอากะสอบซีไก่อมาคืนครับตา” ป้อมรายงาน

“เป็นไงหลานพีมายูที่นี้หลายวันมีความสุขดีไหม”

ตาหมาหัวล้าน พุงพลุ้ยแบบนายหนูเนือย เช่นเดียวกับพื
แต่ลุงนุ่งโสร่ง ไม่สวมเสื้อผืนหนึ่งหย่อนยาน ป้อย่างพระอภัยมณี
ยังอยู่ในมือ

“ตาหมาเป็นนักปี่หรือครับ” พืถามกลับแทนคำตอบ

“ใช่ตาเคยเล่นเป็นคนละลูกคู่หนึ่งตะลุง”

“นำสนุกครับ”

นัยน์ตาสีซีไถ้ของชายชรา เหมือนมองเปลวแดดที่กำลัง
หุบหูลู่ลงขณะอาทิตย์หลบหลังก้อนเมฆ

“สมัยนี้ไม่มีใครดูหนังตะลุงนานครั้งจะมีคนตามไปเล่นนะ”

แกว่า “ไม่เหมือนแต่ก่อน” คำว่าแต่ก่อน นำไปถึงเรื่องราวชีวิต
ของลุงหมา อดีตมือปี่มือวางอันดับหนึ่งที่เดินทางแสดงทั่วภาคใต้
จนแทบไม่มีวันหยุด

เป็นช่วงชีวิตที่ลุงหมามีเงินทองเต็มไม้เต็มมือ กินดื่ม
เที่ยวสนุกสนานฟังเพื่อ แม้ว่าภรรยาขอให้หยุดพักกลับมาอยู่บ้าน
กับเธอบ้าง เขาก็ขอผัดผ่อนมาเรื่อย จนฝ่ายภรรยาต้องล้มป่วย
เสียชีวิตอย่างเฉียดตาย

ลุงหมาเสียใจมากยอมละทิ้งงานที่รักกลับมาอยู่บ้าน
ใช้ชีวิตเรียบง่ายไม่คิดแต่งงานใหม่

“ฟังรอบที่สามสิบแล้ว..” ป้อมล้อตาหมา แอบยุกยิกกระซิบ
ข้างหูพี่

“ชีวิตคนนี้ก็แปลกอย่างเจ้ารุ่งพวกเธอคงไม่รู้หรือว่าเขา
ผ่านอะไรมาอย่างโชกโชน” ตาหมาเปิดประเด็นใหม่ คราวนี้ป้อมสนใจ

พี่ยิ่งอยากรู้เท่าที่จำความได้ แม่บอกว่าลุงรุ่งเป็นพ่อค้า
ขายเสื้อผ้ามือสองตลาดนัด ยามว่างมักซื้อของเล่นกับขนมวะ
ไปฝากเขา ตอนนั้นเขายังเตาะแตะอยู่กระมัง

“เจ้านี่ร้ายเหลือโดนไล่ออกจากโรงเรียนเพราะเกกมะเหรก
เกเร กินเหล้าเมาไม่เป็นผู้เป็นคน เมานักทิ้งตัวนอนใต้โคนไม้
ริมถนนเหมือนกองขยะ ผู้คนผ่านไปมาเห็นสภาพทุเรศทุรังไม่ไหว
ต้องห้ามใส่รถซาเล้งส่งกลับบ้าน ชีวิตหมดสภาพจนถูกขนานนาม
เขาวานายรุ่งจริง”

รุ่งจริงจนไม่มีขึ้นดินะหรือ เด็กสองคนไม่อยากจะเชื่อ

“ยายพวกเธอตรอมใจที่สั่งสอนลูกไม่ได้ พอตายไป
บ้านหลังนั้นเหลือเจ้ารุ่งอยู่คนเดียว สองปีถัดมาเขาหายตัว
ไม่มีใครรู้ว่าไปไหน”

ความจริงเพิ่งมาค่อยเปิดเผยในภายหลัง ชายหนุ่มผ่านชีวิตหลายรูปแบบ คนงานก่อสร้าง ลูกเรือดังกะ ระเป่ารถทัวร์ ขายเสื้อผ้า ทำงานส่งตัวเองเรียนจนจบปริญญาตรี ทำงานกรุงเทพฯอีกหลายปีก่อน ตัดสินใจกลับถิ่นเกิด กลายเป็นรุ่งคนใหม่ที่ชาวบ้านรัก

“เหมือนนิยายเลย อย่างพีแสงดาวละครับ ทำไมไม่กลับมาปลูกผัก” ชักคุยกันสนุกแล้ว ป้อมมองลุงหมาเป็นนักข่าวผู้รู้เรื่องชาวบ้านรอบทิศเสียอย่างนั้น

“นั่นแน่.. ลุงรุ่งคงฝากถามมาละซี”

“ไม่เล่าก็ไม่ฟัง..” ป้อมรู้จ้วงหะชั้นเชิงหลอกล้อ ลุงรุ่งเปิดปากเล่าไม่ยาก แสงดาวเป็นเด็กเรียนเก่งมาตั้งแต่เด็ก สอบเข้าเรียนมหาวิทยาลัยชื่อดังได้เป็นคนแรกๆ ของอำเภอ จบแล้วทำงานออฟฟิศรายได้ดีได้ไปเมืองนอกบ่อย ใช้ชีวิตหรูหราอยู่ในเมือง

“เธอเคยเล่าให้ฟังว่าวันหนึ่งเกิดคิดถึงพ่อแม่ คิดถึงบ้าน ถ้ายังทำงานอยู่ในเมืองอยู่แบบเดิม หาเงินเอาไว้กิน ผ่อนรถ ผ่อนบ้านต่อไปเรื่อยๆ อยู่ที่นั่นไม่มีโอกาสกลับบ้านมาดูแลครอบครัวเป็นแน่ จึงตัดสินใจลาออกจากงาน”

วันที่แสงดาวกลับมาใหม่ๆ ชาวบ้านแอบนินทาว่าที่กลับมาบ้านเธอคงอห้รักคุณจอนสติไม่ดี มีปัญหาชีวิต อุตส่าห์ร่ำเรียนเสียตายนาคตรุ่งโรจน์ กำลังมีเงินมีทองเป็นใหญ่เป็นโต คนปากบอนแอบตั้งฉายาใหม่ให้พีแสงดาวว่า “แสงดับ” แต่เขาไม่ได้สนใจ หันมาพลิกพื้นที่ลึกลับว่าไร่ปลูกพืชแบบพึ่งตนเอง

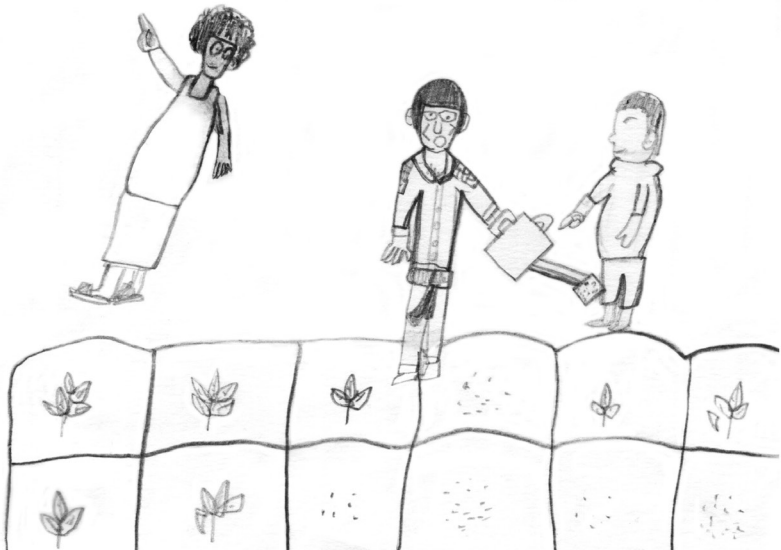
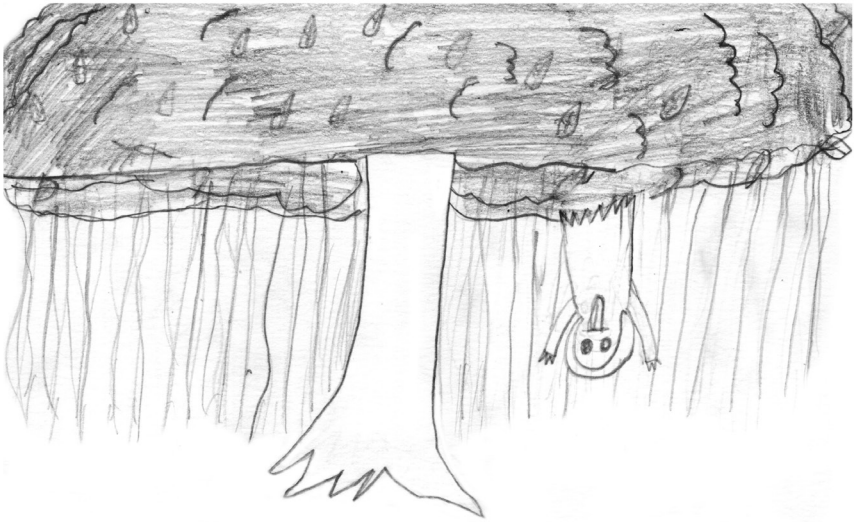
เมื่อโอกาสพิสูจน์ตัวเองมาถึง แสงดาวอธิบายแนวคิดกับชาวบ้านว่าใจจริงที่เธอกลับมาใช้ชีวิตกับบ้านเกิดเพราะอะไร เธอบอกทุกคนว่า ความสุขไม่ได้ขึ้นอยู่กับเงินอย่างที่ใครๆ คิดกัน เพียงอย่างเดียว สำหรับเธอการได้กลับมาดูแลพ่อแม่และอยู่กับถิ่นเกิดต่างหากเป็นคำตอบ ตอนทำงานเงินเดือนเยอะเป็นกอบเป็นกำแต่ต้นทุนชีวิตสูง เงินเดือนไม่เหลือไม่พอ ชีวิตแบบที่เธอเลือกเงินไม่เยอะ ต้นทุนชีวิตไม่แพง พอกินพอใช้ได้ สุขสบายบนความเรียบง่าย มีเวลาอยู่กับตัวเอง พุดคุยกับเพื่อนบ้าน อ่านหนังสือไม่เร่งรีบ สุขภาพดี ไม่เครียด ไม่หงุดหงิด พอมีพอกินไม่ร่ำรวยแต่ไม่ลำบาก เงินไม่สำคัญอะไรเพราะชีวิตและความสุขสำคัญที่สุด

ทุกวันนี้เธอกลายเป็นคนต้นแบบรุ่นใหม่ที่กลับมาพัฒนาบ้านเกิดที่คนทั้งประเทศขอมมาแลกเปลี่ยนดูงาน ในฐานะคนรุ่นใหม่ ที่กล้าเปลี่ยนความคิดเดิมๆ

“ลุงรุ่งของพวกเธอกลับมาบ้านที่หลัง สมัครเป็นลูกศิษย์เรียนปลูกผักอินทรีย์จากแสงดาว”

สัมผัสตัวจริงเสียงจริงอภัยอาศัยอบอุ่นงดงามมาหมาดๆ พอฟังเรื่องนี้ พี่ยังรู้สึกชื่นชมในความเด็ดเดี่ยวกล้าหาญในการเลือกใช้ชีวิตแบบเธอ เป็นชีวิตที่น่าประทับใจ แสงดับกลับมาเป็นแสงดาวสว่างกลางใจคน ส่วนลุงรุ่งทิ้งชีวิตสุดรุ่งเอาไว้เบื้องหลัง สมควรอยู่อย่างมีความสุขที่บ้านทุ่งสบายใจ

ลุงรุ่งฝากเป็นลูกศิษย์พี่แสงดาวตอนไหนกันนะ เป็นคำถามที่ผุดขึ้นมาใหม่ในหัวของพี่

(8)

งานประชาชน

นอกหน้าต่างออกไป เห็นภูเขาถูกห่มด้วยทะเลหมอก
ยอดเขาลอยคว้างกลางท้องฟ้า ไอน้ำขึ้นล่องไหลเข้ายึดพื้นที่
ทุกหนแห่งจนแสงแดดไม่อาจสอดส่องลงมาได้ง่าย

อากาศหนาวจนไก่อันออกเสียงแหบๆ

“ตื่นเข้านะพี่” ลุงรุ่มักมาจากลานดินหน้าบ้าน

“มีนัดกับใครหรือเปล่า”

ตอนเล่าว่าเขาไปบ้านพี่แสงดาวมา ดูเหมือนว่าลุงรุ่มทำเป็น
ไม่สนใจอะไรหรอก แต่ทำเนียนแอบเชียร์เด็กแวะไปหาเธอบ่อยๆ

“ทำไมหรือลุง” พี่ถามตามชื่อ

“ไปดูผัก ดูต้นไม้ ได้ความรู้” เจ้าของบ้านก็ใจดีไม่ใช่หรือ”

พิกับป้อมแอบหัวเราะกันคิกคัก คิดซุกซนเรื่องจับคู่หนุ่มสาว
ประสาเด็กที่ลู่หมาใส่โปรแกรมคำสั่งยูแองเอาไว้ เริ่มจับนิสัยใจคอ
ผู้เป็นลุงเสียงดังมาดเข้มกลับแอบเก็บความรู้สึกนุ่มนวลอ่อนไหว
เอาไว้

ตั้งแต่หลานมาอยู่ด้วยสองคนภาวะผู้ใหญ่บ้านอย่างเข
าก็มากตามทั้งงานราษฎร์งานหลวง ที่แน่ๆ เขาต้องตื่นก่อนไก่โห่
เข้าครัวหุงข้าวทำกับข้าวกับปลาให้เรียบร้อยก่อนก้าวลงบันไดเรือน
กลิ่นอาหารที่น่าอร่อยลอยมาจากครัวตั้งแต่เด็กยังไม่ตื่น ก่อนเขา
เดินหายเข้าไปทางหลังบ้าน

หลังยงพาราราคาตกเขากำลังทดลองปลูกกล้วยไข่
เป็นแปลงตัวอย่างให้กับชาวบ้านลองมาทำตาม มันกำลังเติบโต
งอกงามดี ท่ามกลางสายหมอก อากาศขุดดินผุดลุกผุดนั่ง
ข้างกองดิน กลางวายุหมอกอาจดูเหมือนชายลึกลับในฉากหนังผีฝรั่ง

แอบมองความเคลื่อนไหวจากชานบ้าน เห็นภาพแปลกตา
พิพลอยจินตนาการเป็นตุเป็นตะนอกเรื่องไปอย่างนั้นเอง นึกดี ๆ
ว่าควรอาสาช่วยงานลุงบ้าง ก่อนขยับคิดการอะไร ลุงรุ่งเดินออกจาก
สวนกล้วยกลับมายังลานหน้าบ้าน คุยโทรศัพท์ภาษาถิ่นเสียงดัง
ฟังชัด

“ใจเย็นๆ ครับ ต่างฝ่ายค่อยพูดค่อยจา ตกลงกันไม่ได้จริงๆ
มานั่งปรึกษาหารือต่อหน้าผมได้ตลอดเวลา”

ไม่รู้ว่าคุยกับใครหรือปัญหาอะไร แต่ภาระงานผู้ใหญ่บ้าน
นำเวียนหัวแต่เช้า

“อ้อ ... ไม่ยอมแหงกันด้วยงั้นตอนสายๆ ขวนเข้ามาหา
ผมด้วยกันทั้งสองฝ่ายนั่นแหละ”

เสียงกุกกักบนโต๊ะ ณ สำนักงานผู้ใหญ่บ้านใต้ถุนอยู่พักใหญ่
เมื่อเลี้ยวกลับสวนกล้วยอีกรอบ พี่เอ๋ยปากขอตามไปด้วย

ใกล้สวนกล้วยมีแปลงผักบุง ผักกาดเขียว มะเขือ ดูเขียว
สดชื่นยามเช้า

“เด็กเมืองรดน้ำผักเป็นไหมนี่”

“เคยช่วยพี่แสงดาววันก่อน” เด็กน้อยตอบ

“นั่นแน่ที่ลูกรู้เองไม่ยกช่วย” เขาเข้าหลาน พอเอ๋ยถึง
พี่แสงดาวเสียงลูกรุ่นมีท่าที่อ่อนลงเท่าตัว

ลูกรุ่นไม่ได้จุดสระเก็บน้ำเหมือนบ้านพี่แสงดาว หน้าแล้ง
อย่างนี้ต้องอาศัยบ่อน้ำโบราณที่ตกทอดกันมาตั้งแต่รุ่นปู่ตายาย
พี่เรียนรู้การตักน้ำจากบ่อโดยสาวเขือกผ่านลูกรอกดึงตั้งขึ้นจาก
กันบ่อลึกใต้ดินกว่าสิบเมตร

สองคนช่วยกันเดินไปเดินมาระหว่างบ่อน้ำกับแปลงผัก
อวลกลิ่นปุ๋ยหมักน้ำ หญ้าเน่าผสมกลิ่นหอมรีนดอกไม้ป่าลอยลม

เป็นเช้าวันที่โทรศัพท์เข้ามาไม่ขาดสายสำหรับลูกรุ่นจริง

“ใช่ครับ ผมรับผิดชอบขับเคลื่อนโครงการ สสส. ให้หมู่บ้าน
ไปประชุมไกลๆ หลายวันอย่างนั้นคงไม่ค่อยสะดวกต้องขอโทษ
ด้วยนะครับ”

“ลุงยุ่งทั้งวันเลยนะครับ” พีถาม

“บางวัน”

“ได้ยินหลายหนคำว่า สสส. ชักสงสัยว่าอันเดียวกับที่ฟังโฆษณา จน เครียด กินเหล้านั่นหรือเปล่า” พี่อยากหาเรื่องคุยบ้าง
หัวถึงน้ำเดินกลับไปกลับมา จนรู้สึกหนักหนื่อยเมื่อยและเบื่อเต็มที

“อยากรู้จริงรึ”

“ครับลุง ผมจะเอาไว้มือพี่แสงดาว”

“สสส. เป็นคำย่อของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ” ลุงรุ่งตอบเป็นการเป็นงานเลยทีนี้ หน่วยงานนี้มีหน้าที่ริเริ่ม ผลักดัน กระตุ้นสนับสนุน และร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในสังคม เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการสร้างเสริมสุขภาพในความหมายใหม่ที่เรียกว่า สุขภาวะสี่ด้าน กาย จิต ปัญญา สังคม

“สุขภาพที่ว่านี้ก็ไม่ได้หมายถึงการเจ็บป่วยไปหาหมอเพียงอย่างเดียว อย่างที่เคยเข้าใจกันมา แต่เป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับความสุขของคน ความสุขที่ไม่เหมือนกัน” ลุงรุ่งว่า ทำให้พีนึกถึงนิยามความสุขของพี่แสงดาว

เห็นหลานทำหน้าที่ง ลุงรุ่งหยุดเอาไว้แค่นั้นก่อน

“วันหลังจะอธิบายว่า สสส. มีส่วนช่วยชุมชนบ้านเรายังไง แค่นี้หลานพออดภูมิพี่แสงดาวได้ไหม แบบไม่เสียชื่อลุงนะ”

“ยากอะไรแค่พาลุงรุ่งไปช่วยตอบด้วย” หลานว่า

ลุงรุ่งเก็บอาการเขิน ๆ อย่างแนบเนียน ก้มตัวจิกहनอนผีเสื้อตัวสีเขียวอวบอ้วนน่าขยะแขยงจากใต้ใบผักกาดเขียว

มอเตอร์ไซค์แผดเสียงวิ่งตรงมาที่บ้าน แสงไฟหน้ารถ เป็นลำฉายผ่าสายหมอกมาถึงปากกล้วย ท่าทางเร่งรีบพวจจรด ตะโกนเสียงลั่น

“ผู้ใหญ่อะ”

สาวใหญ่ร่างอ้วนเดินไปเดินมาหน้าบ้าน ใต้ถุน ใต้ต้นมะม่วง สอดสายสายตาแลหา พอเห็นว่ามีคนยืนอยู่แถวแปลงผัก รีบครึ่งเดิน ครึ่งวิ่งลัดเลาะมาหาแบบทุลักทุเล

“ไม่ไหวแล้ว คราวนี้ฉันต้องให้ผู้ใหญ่จัดการ” เธอกระหืด กระหอบ เสียงดังเหมือนพุดผ่านโทรโข่ง ขวนແပບแก้วหู

“ใจเย็นๆ เรื่องอะไรละกระถิน”

“ผีหลอกฉันนะซิทันไทร”

พี่หญิงกับข้าวที่เพิ่งมาถึง ลุงรุ่งกลับไม่รู้สึกละไร มากมายนัก

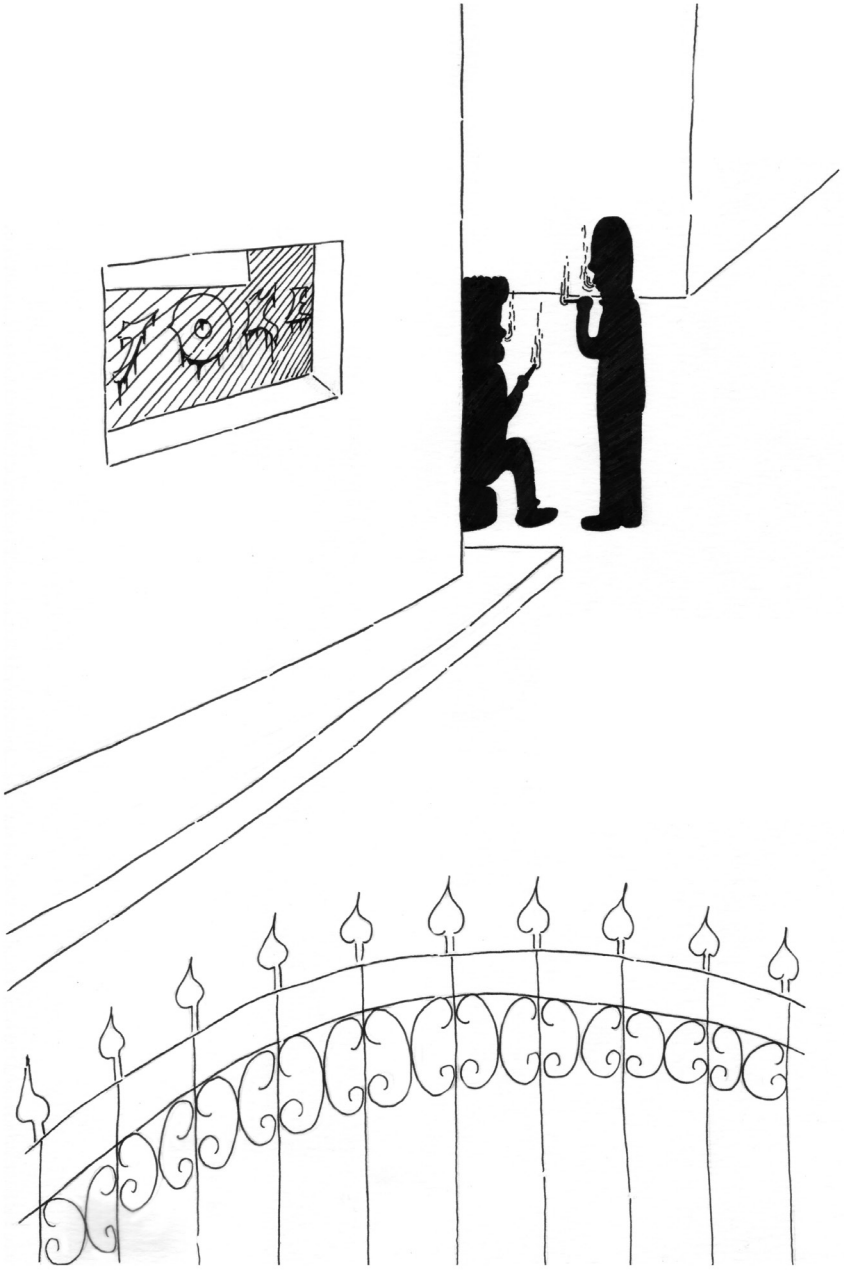
“เจอสองรอบแล้ว” เธอเล่าว่าตอนตีสามกำลังขี่รถ มอเตอร์ไซค์ออกไปกรีดยาง ตอนผ่านหน้าโรงเรียนร้างนั่นเอง จึงได้ยินเสียงหมาหอนรับกันเป็นทอดๆ เธอกลัวจับจิต ตัดสินใจ หันหลังกลับทันทีที่คิด กลับเห็นชัดเต็มตาว่าผีห้อยมาจากต้นไทรใหญ่ ลิ่นยาว ตาถลน หนอนไต่ตามใบหน้ายั่วเย้า เจออย่างนี้ไม่สติแตก เป็นบ้าตายก็บุญโข แต่นี่เธอเจอมาเป็นครั้งที่สอง

“นี่ถึงขนยังลุกเกรียวไม่หาย” เธอลูบที่นอนแขนล่ำๆ

“ให้ฉันช่วยอย่างไรละ”

“จับผี”

ผู้ใหญ่บ้านนี่งานยุ่งจริงแะะ พิคิด และซักจะเชื่อว่านอกจาก เป็นผู้ใหญ่บ้านลุงรุ่งยังเป็นหมอผี

(9)
ป่าลึกลับ

“พร้อมยัง” ลุงรุ่งปลุกเด็กๆ เวลาเที่ยงคืน
ถูกไล่เข้านอนเอาแรงตั้งแต่หัวค่ำ ฟินนอนหลับไม่สนิท
ใจเฝ้ากังวลภารกิจการที่กำลังมาถึง เป็นอีกค่ำคืนที่เขารู้สึกกลัว
อย่างจับจิต

ลุงรุ่งนำเดินออกมาจากบ้าน ไฟฉายใช้ในยามจำเป็นเท่านั้น
ห้ามส่งเสียงพูดคุย อาศัยเส้นทางจากแสงดาวริบหรี่ไม่กี่ดวง
บนฟ้าไกล เดินไปไหนก็เห็นดาวตามมาด้วย ขณะต้นไม้สองข้างทาง
เป็นเงาตะคุ่มดังภูตผีคอยตามมาหลอกหลอน

เสียงนกฮูก เสียงว้าวร้องผสมกับเสียงหมาเห่า เสียงแมวหง่าว
ลอยลมผสมกัน ในเวลาเช่นนี้ซึ่งผีดูดเลือดลุกออกจากโลง ผีกระสือ
ถอดหัวออกปล่อยลอยเป็นดวงไฟ

“ผี ผี” ป้อมกระซิบจากหลังสุด พี่ชนลูกเกรียวหยุดชะงัก
“อะไรป้อม” ลุงรุ่งหันมากระซิบถาม
“เปล่าครับ ผมเรียกพี่จะบอกว่าเดินช้าลงหน่อยตามไม่ทัน”
“อ้อ...” ลุงหัวเราะ จับทางว่าป้อมออกเรียกพี่เป็นภาษา
ถิ่นได้ อาจฟังเพี้ยนๆ จนเข้าใจผิดเป็น “ผี”

มาเรียกผิดเรียกถูกอะไรกันตอนนี้เล่า พี่อยากเขกหัว
เพื่อนรักเสียเต็มแก่

ตอนเดินผ่านกำแพงหน้าวัด ได้ยินเสียงโกรกกรากจนลุงรุ่ง
กราดฉายไฟตามดู แสงไฟวัดแกว่งจากพื้นขึ้นฟ้า ผ่านปล่องเมรุ
ในวัดอันเป็นเงาทะมึนทาบทาบอยู่เบื้องหลัง นึกถึงผีเปรตหลอกคนมา
หน้าวัดตามที่ลุงรุ่งเล่าพอดีกับที่ลมเย็นเยียบพัดมาวูบหนึ่ง

ต้นเสียงแปลกๆ เป็นเพียงหนูสองตัวกำลังวิ่งไล่กัดกัน
บนสายไฟฟ้าที่ห้อยระยียงระยางริมทางทุกคนถอนหายใจโล่งอก

จากทางสายหลักแวะเข้าประตูโรงเรียนร้าง เป็นป่ารก
ที่ต้องเดินแหวกเถาวัลย์พันคู่เกี่ยวกรเกี่ยว ลุงรุ่งสั่งระวังหนามไหนเกี่ยว
ข้างแทงขาและสัตว์มีพิษจำพวกแมลงและงู ย่ำพื้นชุ่มน้ำค้าง
ในความมืดไปได้ทีละคืบ ผ่านตรงไหนแมลงกลางคืนร้องระงม
“วิ้งๆ” อยู่ก่อนหน้าสงบลม เหลือแต่เสียงกรอดๆ เหมือนขบเขี้ยว
เคี้ยวฟันยี่งน่าสยอง

ขอบคุณหนังสือจนกลัวผีขึ้นสมอง พี่เพิ่งมารู้ว่าความกลัว
จนหายใจไม่ทั่วท้องเป็นอย่างไร ตอนนี้เขารู้สึกหนาวไปพร้อมกับ
เม็ดเหงื่อซึ่มกลางหลัง

การบุกฝ่าป่ารกจนเหนื่อยหอบจบลงเมื่อมาถึงบริเวณที่สัมผัส
ได้ว่าเป็นพื้นปูนเรียบและเย็น

“เอาล่ะพวกเรานั่งลง”

บ่อมที่เขงขึ้นมาอยู่ข้างหน้าตั้งแต่พบหุ่นบนสายไฟแล้ว
ความมืดทำให้มองไม่เห็นอะไรชัดเจน นอกจากกลิ่นเหม็นอับชื้น
ที่บอกไม่ถูกว่าเป็นกลิ่นขี้เยี่ยวหรือของสกปรกอะไรทั้งหลายในโลก
มารวมกัน

การรอคอยที่น่าอึดอัดที่สุดในโลก เงียบจนได้ยินเสียงปลวก
เดินอยู่ในโพรง ลมพัดใบไม้พลิพลิววูบไหว นึกถึงพีกระดินหญิงอ้วน
พูดดั่งลั่นแทบไม่หายใจหายใจคอกับประสบการณ์หลอนที่โรงเรียนร้าง
ที่เพิ่งรายงานเมื่อเช้า

“ฉันไม่กล้าผ่านทางนั้นอีก บางคืนได้ยินตอกแตกๆ คล้าย
เสียงพิมพ์ดีด บางคืนเด็กร้องเพลงชาติ อีกคืนเปิดเพลงลั่นเหมือน
มีงานฉลอง จนผ่านไปพบเข้าจิงๆ มันน่ากลัวมาก”

ลุงรุ่งรับฟังเรื่องทุกขัร็อนของลูกบ้านเสมอ เมื่อพิกับบ่อม
อยากรู้เรื่องราวรายละเอียดที่เกิดขึ้น ลุงรุ่งหัวเราะที่ที่อีกครั้งหนึ่ง
บอกว่าถ้าอยากรู้จริงจะพาไปพิสูจน์

“กล้าหรือเปล่า”

“กล้า” พืตอบเสียงเบาอยู่ในคอ ตกกระไดพลอยโจนอีกรอบ
ถ้าเขาไม่กล้ามา วันหลังจะต้องถูกบ่อมล้อ ไปบอกใครต่อใครว่าเขา
ขี้ลาดก็เป็นได้ จึงยอมมาด้วย

อีกอย่างการนอนอยู่บ้านคนเดียวอาจจะวังเวงน่ากลัวกว่า
คิดขอยกเลิกภารกิจ ตอนนี้ก็หายไปเสียแล้วบางสิ่ง
บางอย่างกำลังเคลื่อนตัวเข้ามาใกล้ ฝึตามที่พี่กระดินเล่าเป็นแน่
พี่ไม่กล้าแหม่มองไปทางต้นเสียง คล้ายมีลมพัดอื้ออึงผสมเสียงพูด

ตอนนี้พี่อยากให้ลุงรุ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านปราบผีตัวจริง ๆ
อย่างที่เขาคเคยสงสัย แทนที่จะนั่งใจเย็นควรจะเริ่มร้ายคาถาปล่อย
ของขลัง ทำอะไรสักอย่างเพราะเสียงแห่งวิกาลเคลื่อนตรงเข้ามาหา
พวกเขา

เสียงหยุดเฉีวไปอีกทาง ได้ยินเสียงของพีถอนหายใจโล่งอก
“คงไปทางหน้าเสาธง” ลุงรุ่งพูดกับตัวเอง ไม่นานทุกคน
มองเห็นประกายไฟสว่างวาบ กองไฟเล็ก ๆ ถูกจุดในความมืด
ห่างหลายสิบเมตร กลิ่นควันไฟลอยมาจนชวนให้จาม แต่พยายาม
อั้นเอาไว้ให้ถึงที่สุดยังไม่รู้ว่าสิ่งที่ปรากฏคืออะไร หัวใจเด็กน้อย
เต้นแรงความกลัวถึงขีดสุดจนหากคิดจะวิ่งหนีตอนนี้คงก้าวขา
ไม่ออก

โดยไม่บอกกล่าว ลุงรุ่งลุกขึ้น เปิดไฟฉายส่องเข้ากับสิ่งหนึ่ง
มันคือระฆังเก่า ๆ แขนงข้างกำแพง เขาสิ้นระฆัง 3 ครั้ง ระฆังเก่า
เสียงแตก แหบไทย กลับทำให้กองไฟดับวูบลง

“ผู้ใหญ่อรุ่ง” เสียงเอะอะไม่รู้ว่ามาจากไหน คนหรือผี
เกิดความเคลื่อนไหวไกลาหลบริเวณนั้นอยู่พักใหญ่ คงมีบางสิ่ง
บางอย่างจากไป

ส่วนที่เหลือมาขึ้นแสดงตัวต่อหน้าไฟฉาย พอจะยืนยัน
ได้แล้วว่าพวกเขาเป็นคนที่จากรูปร่างหน้าตา ดูเหมือนพีจะถูกกำหนด
ให้มาพบเพื่อนแปลกประหลาดในควมมืดอีกครั้ง

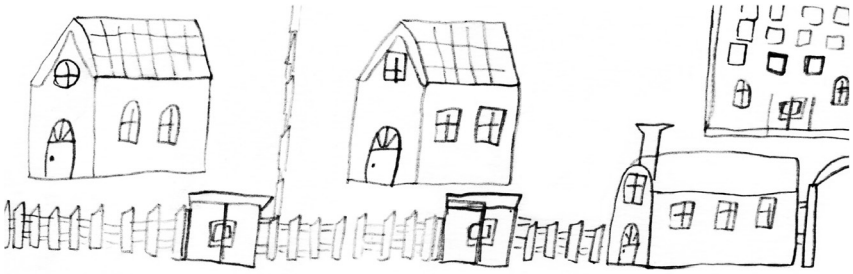
“พวกเธอไม่ทำตามสัญญา” ลุงรุ่งพูด

“ผู้ใหญ่ก็ผิดสัญญาพาคนแปลกหน้ามาด้วย” เด็กผู้หญิง
ชี้มาทางสองคน

“อ้าว! บ๊อม” เธอพูดเสียงสูงอย่างประหลาดใจ

“ไบบ๊ว” บ๊อมทักกลับด้วยความประหลาดใจไม่แพ้กัน
ต่างฝ่ายต่างพยายามจ้องมองหน้าในแสงไฟฉายของลุงรุ่งที่ส่ายไปมา
อย่างงุนงง

“เอาล่ะทีนี้ตอบมา...ใครแก๊งค์ทำผีหลอกชาวบ้าน” ลุงรุ่ง
ตั้งคำถาม

กาบ

จิต

ใจบุญ

สังคม

(10)

ชุมชนน้ำอยู่

เมื่อวานซิมอเตอร์ไซด์ไปร้านตัดผมที่ตลาด โคนหนอง
โคนครา หน้าตาเกลี้ยงเกลา ตื่นขึ้นมากอีกวันรุ่งอรุณงามทางเกยยีนส์
ตัวใหม่กับเสื้อลายสก๊อตเขียวสด ผิวปากด้วยทำนองเพลงลูกทุ่ง

ต้นเหตุความสุขของผู้ใหญ่บ้านหนุ่มใหญ่ประจำวันนี้
มาจากคณะทำงานโครงการบ้านทุ่งสบายใจนัดหมายไปประชุมสัญจร
กันที่บ้านพี่แสงดาว

บริเวณบ้านพี่แสงดาวกว้างหลายสิบไร่ วันที่ไปเยี่ยมบ้านเธอ
ครั้งแรก พี่ไม่รู้ว่ามีส่วนที่สวยๆ แห่งหนึ่งแฝงอยู่ด้วย ถัดจาก
แปลงผักไม้ไผ่ถักบั้งที่ใบบัวกระจายหนาแน่นผิวแผ่นน้ำ สะท้อน
แดดเป็นสีเงินวิบวิบ ดอกบัวสีชมพูน่ารักยับพัน ภาพสวยงาม
น่าตื่นตาไม่ต่างจากภาพที่เคยเห็นการท่องทะเลบัวในสารคดี
ท่องเที่ยว

ใกล้เงาไม้ใหญ่ริมบึงเห็นศาลาโถงหลังคามุงใบเสีหรง
ด้านหน้าพีแสงดาวออกมาต้อนรับแขกพร้อมกับพี ซึ่งเป็นหน้าใหม่ว่า
ปกติใช้ศาลาเป็นที่ทำการกลุ่มปุ๋ยหมักของชาวบ้านทุ่งสบายใจ
สมาชิกของกลุ่มราวยี่สิบคนนัดพบกันทุกบ่ายวันเสาร์ แลกเปลี่ยน
เรียนรู้ในการทำปุ๋ยเอาไว้ใช้เองในเรือกสวนไร่นา นอกจากนี้จะไม่ต้อง
พึ่งพาสารเคมีแล้วยังได้ผลดีกว่าและผลผลิตปลอดภัยแน่นอน

“เราทดสอบปุ๋ยสูตรใหม่ๆ อยู่ตลอด”

ระหว่างรอคนมาครบ พีแสงดาวยังพาเดินชมถึงน้ำหมัก
ชีวภาพที่วางเรียงรายรอบศาลา ถึงพลาสติกสีฟ้าสูงเท่าตัวคน
เมื่อเปิดฝากลิ่น พีรับรู้ถึงกลิ่นเหม็นเอียนกระจาย กากน้ำตาลหมัก
กับผักผลไม้ที่เน่าเสียหลายชนิดล้วนมีส่วนประกอบสำคัญในการ
ทำปุ๋ยหมักของกลุ่ม

“อย่าลืมนุญคุณชี้ไก่เสียล่ะ” ลุงหมาแหวมาจากด้านใน
งานวันนี้แกร็บเป็นแม่งานในการขนโตะเก้าอี้จากวัดมาใช้นั่งประชุม
ซึ่งคงต้องทำอย่างเดียวกันในการสัญจรไปยังบ้านของคณะกรรมการ
คนอื่นในครั้งต่อไป

เปิดประชุมด้วยเสียงปี่มืองหนึ่งของลุงหมา เพลงแห่งอดีต
สะกดทุกคนหวนระลึกถึงรากฐานความเป็นมาแห่งชุมชนท้องถิ่น
ก่อนก้าวมาถึงยุคแห่งความเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ

สามสิบคนที่มาร่วมถูกเรียกว่า “สภาผู้นำชุมชน” ทอยกัน
แนะนำตัว ปลัดอำเภอ นายก อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู
พัฒนากรอำเภอ อสม. หมออนามัย ประธานกลุ่มออมทรัพย์
ครูภูมิปัญญา ประชาชนชุมชน กรรมการวัด กระทั่งชาวบ้านที่ไม่มี
ตำแหน่งห้อยท้ายอันใด

“ผมชื่อพิศรับเป็นหลานผู้ใหญ่บ้าน” แม้จะนั่งอยู่วงนอก
พิธีถูกคะยั้นคะยอให้แนะนำตัวเองด้วยทำให้ทุกคนอดยิ้มน้อย
ยิ้มใหญ่

“นี่กว่าเป็นลูกชายผู้ใหญ่เสียอีกนะเนี่ย” ปลัดอำเภอ
หยอดมุก

พี่แสงดาวกล่าวต้อนรับแขกผู้มีเกียรติ พร้อมกล่าวขอโทษ
สมาชิกที่ไม่ได้ร่วมประชุมเตรียมโครงการที่บ้านผู้ใหญ่ในคราวก่อน
เนื่องจากติดรับรองเจ้าหน้าที่ทางอำเภอที่ลงมาประเมินบ้านต้นแบบ
เศรษฐกิจพอเพียง

ปลัดอำเภอส่งสายตามองพี่แสงดาวอย่างชื่นชมขณะผู้ใหญ่
ทำหน้าที่งานๆ

“มอบเวทีต่อให้กับผู้รับผิดชอบโครงการฯ ก็แล้วกัน”
พี่แสงดาวคิดอย่างไรไม่ทราบ ดัดบทส่งให้ผู้ใหญ่รุ่งอย่างไม่มีปี่มีขลุ่ย
สำหรับพื้มันไม่แยเท่ากับลุงเกิดคิดลองวิชาหลานรักเล่นมุกแก้เกี้ยว
ปลัดพอดิบพอดี

“ไหนมาร่วมประชุมกับเขาด้วยวันนี้ พี่ลองพูดเปิดรายการ
หน่อยสิว่า สสส.ทำอะไร”

นี่ก็ไม่ถึงว่าจุ๋ๆ จะมาถึงจุดนี้ได้ สมองถูกกระตุ้นตื่นขึ้นมาอย่างรวดเร็ว เขานึกถึงคำว่า สสส. ที่เคยได้ยินบ่อยๆ ทางโทรทัศน์ ขวบนเล็กตีแม่เหล้า เลิกสูบบุหรี่ หันมาออกกำลังกาย จนมาฟังคำอธิบายบางสิ่งบางอย่างสั้นๆ จากลุงรุ่งเมื่อวันก่อน

เพื่อไม่ให้ลุงรุ่งเสียหน้าเขาควรพูดอะไรสักอย่าง จึงตัดสินใจยืนขึ้น ขณะทุกคนหันมามองรอฟังคำตอบ

“สสส. เป็นหน่วยงานแบบใหม่ครับ ทำหน้าที่สนับสนุนหน่วยงานต่างๆ ในสังคม สร้างเสริมสุขภาพ 4 ด้านประกอบด้วย กาย จิต ปัญญา สังคม” เขาคิดว่ามันเป็นแบบท่องจำตอบครู จึงพยายามขยายความเพิ่มขึ้นมานิดหน่อย

กาย - ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง

จิต - ใจที่เป็นสุข

ปัญญา - เช่นมีความเมตตากรรณากับคนอื่น รู้จักคิดได้รู้จักจริงรู้เท่าทัน

สังคมหมายถึงการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขครับ”

เสียงปรบมือขึ้นชมเด็กชายและลุงที่สอนหลานมาเป็นอย่างดี จนอยากชวนเด็กน้อยมาเป็นส่วนหนึ่งของสภาผู้นำ เล่นเอาผู้ใหญ่รุ่งยิ้มหน้าบาน ก่อนจะกล่าวต่อ

“สสส. เกี่ยวข้องกับทุกคนไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ ต่อการทำความเข้าใจพัฒนาในความหมายใหม่ๆ ชุมชนของเรามีปัญหามากมายดังที่ทุกท่านทราบแล้ว หลังจากทำโครงการบ้านทุ่งสบายใจ น่าอยู่ ในปีก่อนได้ทำผังเครือญาตินำความสัมพันธ์ที่ดีกลับมาพบจุดตั้งต้นใหม่ หลายคนค้นพบตัวเองมองปัญหาอย่างเป็นระบบ

หันมาใช้ชีวิตตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียงพึ่งตนเอง ลดหนี้ลดสิน
ผ่อนคลายความลำบาก”

เขาอธิบายต่อว่าโครงการชุมชนนำอยู่ สสส. ไม่สามารถ
ตอบคำถามปัญหาต่างๆ อย่างตรงไปตรงมา ไม่ได้แก้ปัญหา
สุขภาพอนามัย การว่างงาน อาชญากรรม ความขัดแย้ง แต่จะ
เป็นการปรับพื้นฐานนำไปสู่การแก้ปัญหาในที่สุด

เขาเล่ายกตัวอย่างจากการที่เคยไปดูงานชุมชนเทศบาลวิวัฒน์
ชาวตลาดในเขตเทศบาลปัตตานีภายใต้การสนับสนุนของ สสส.
ที่นั่นทำโครงการรูปแบบการจัดการตลาดสามารถเปลี่ยนวิถีต่างคน
ต่างอยู่มารวมตัวดูแลซึ่งกันและกัน

จุดเริ่มความร่วมมือจัดการขยะ นำมาสู่การช่วยกันดูแล
ความปลอดภัยในพื้นที่ความไม่สงบ ขยะเกี่ยวข้องกับความปลอดภัย
อย่างไร? อย่างง่ายๆ เมื่อคนทิ้งขยะเพ่นพ่าน หากมี
คนเอาระเบิดมาวาง ก็มองไม่ออกว่าขยะหรือระเบิด ต่อมามันก็คือ
ความร่วมมือ ซึ่งใช้แก้ปัญหาของสังคมได้ทุกอย่าง

“น่าสนใจมาก” ลุงหมานั่งลูบคางครุ่นคิด

ที่ชุมชนเทศบาลวิวัฒน์แห่งนั้น ยังพบว่าคนชอบเอาขยะมาทิ้ง
ข้างกำแพง แม้จะเขียนข้อความ “ห้ามทิ้งขยะ” ติดไปทั่ว คนไม่
เชื่อฟัง โครงการเลยชวนเด็กในชุมชนมาทำความสะอาดและวาดรูป
บนกำแพงเสียเลย พอวาดเป็นรูปต่างๆ มีคนเข้ามาดูแลพื้นที่
กลุ่มต่างๆ เข้ามาหาความช่วยเหลือมากขึ้น แถมยังได้กลุ่มเยาวชนมาทำงาน
ต่อมาถึงเรื่องธนาคารขยะและกองทุนช่วยเหลือเด็ก

แม่ค้าในตลาดเอาเศษผักมาทำน้ำหมักชีวภาพ นอกจาก
คิดช่วยกันวิธีทำน้ำหมักแบบไม่มีกลิ่นรบกวน ยังได้ปุ๋ย ส่วนน้ำหมัก
ที่ได้จะขายเอาเงินเข้ากลุ่มกับเพลงคลองแก้ปัญหาน้ำเสีย
ล้วนเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมทำให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้นมาเองแบบ
เป็นธรรมชาติ ..

“นี่เป็นตัวอย่างว่าความเกี่ยวข้อเชื่อมโยงเป็นเรื่องเดียว
เมื่อชาวบ้านรวมใจก็ทำอะไรหลายอย่างง่ายขึ้น เงื่อนไขร้ายๆ
เดิมของชุมชนกลับเป็นผลดีเสียอีก การแสดงศักยภาพของชาวบ้าน
เองยิ่งทำให้มีพลัง หลายหน่วยงานที่ไม่เคยสนใจเหลียวแลก็จะ
เข้ามาช่วย”

“ตามที่ระดมความเห็นกันครั้งก่อน ปัญหาบ้านเราพบ
เด็กติดยาใช้โรงเรียนร้างเป็นแหล่งมั่วสุม” ชาวบ้านคนหนึ่งยกมือ
นำเสนอ

“ไอ้สำราญอยู่เบื้องหลัง” ลุงหมาพูดโพล่งแบบไม่เกรงใจ

“ตอนนี้เราไม่มีพยานหลักฐานเอาผิด” นายก อบต.ว่า

“ปล่อยถึงเวลานั้น คนบ้านเราคงติดยางอมแงม เด็กพวกนั้น
ยอมรับเองว่าเขาทำงานให้ไอ้สำราญ แลกกับการ....”

“เอาไว้ก่อนลุงหมาว่ากันไปตามกฎหมาย ที่ทำได้ตอนนี้
เด็กมีปัญหามาเราต้องช่วยเขาดึงออกมา หลายคนรู้อยู่ว่าผมพยายาม
ทำทุกวิถีทาง ผมจะเอาเขาออกมากลางแจ้งให้ได้ ที่ทำมาตลอด
คือชวนเขาออกมาเล่นกีฬา ไม่กล้าแสดงตัวกลางวัน ผมยังชวน
เล่นฟุตบอลกลางคืน”

พีเริ่มเข้าใจอะไรบางอย่างมากขึ้น แต่ประเด็นปัญหาซับซ้อน ถูกหยิบมาถกเถียงยิ่งเข้มข้น จนบางเรื่องเขาก็เริ่มไม่เข้าใจ

คิดออกมาแต่รับลมสักพัก พบป้อมนอนหลับบนเปลไต้ต้นไม้ หลังศาลาตัวเอง ตัดสินใจนั่งบนขอนไม้ใกล้กัน ไม่นานได้ยิน คนเดินตามมายืนคุยเคร่งเครียดหลังต้นไม้ ลุงรุ่มกับพี่แสงดาวคงมองไม่เห็นเขา

“ไบบิวว่ายังไง” เธอถาม

“เพื่อนชวนไปคุยกับเด็กมีปัญหาเธอก็ตามไปด้วย”

“โอ้ ตึกตื่นเที่ยงคืน” พี่แสงดาว

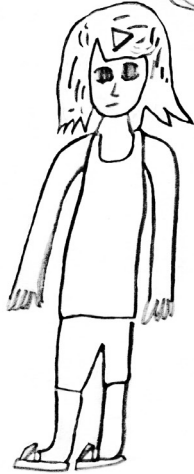
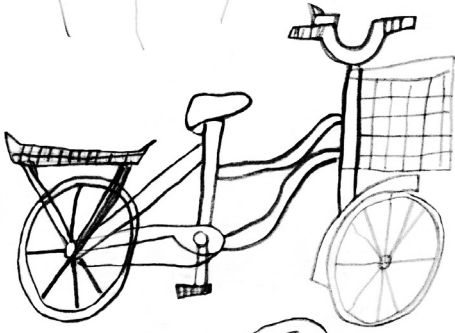
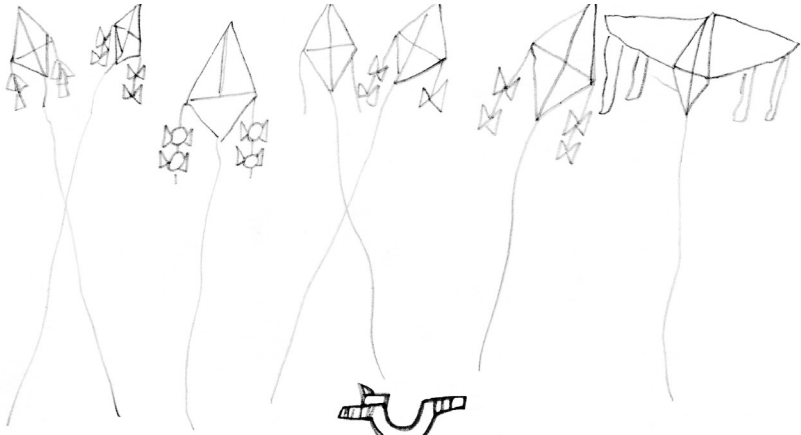
“เธอเก่งมาก วันก่อนยังออกไปเตะบอลด้วยเลย”

“ทำไงต่อดี”

“โครงการ สสส. มีส่วนช่วยได้มาก พี่คิดว่าจะปรับเปลี่ยน โรงเรียนร้างเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ให้เร็วที่สุด”

พีแอบเห็นลุงรุ่มโอบไหล่ลุงมือพี่แสงดาวเดินกลับเข้าห้องประชุมด้วยกัน

ลุงรุ่มที่อยู่ต่อหน้าพี่แสงดาวไม่เหมือนคนที่เขารู้จักเลย กลายเป็นหนุ่มใหญ่สุภาพ พูดจานุ่มนวลอ่อนหวาน ไม่หลงเหลือ ลายคนดุตันโผงผางแม้แต่เน้อย

(11)

เค็ทหญิงจากคววมมีค

มองจากห้องรับแขกปลายยอดมะขามเห็นภูเขาแปรเปลี่ยน
สีลั่นลือเงาก่อนเมฆ ว่าวปักเป้าสีขาวลอยลึบติดลมกลางฟ้ากว้าง
บ้อมคุดว่าปีก่อนเขาทำว่าวแบบเดียวกันนั้นมันลอยสูงถึงชั้นอวกาศ
เลยไปติดกับปีกดาวเทียมจนองค์การนาซ่าเก็บส่งคืนมาให้

ใครเชื่อสิ่งที่เขาพูดเป็นตุเป็นตะมีหวังเกิดลูกเป็นลิง

พินึกไปเรื่อยเปื่อยไปตามก่อนเมฆ จะเอาอะไรแน่นอน
บางอย่างอาจไม่เป็นตามคิด อย่างเขาเคยคิดว่าลุงรุ่งลุ่นจิบพีแสงดาว
แต่ที่เห็นมันคงเลยจุดนั้นไปแล้ว ยังมีเรื่องวุ่นๆ ที่เจอมาเมื่อคืน
ยังหาคำตอบไม่ได้

เมื่อเด็กหญิงซีจักรยานตามมาถึง เธอจอดรถขอบร่มเงา
พีแสงดาวที่นั่งรออยู่ได้ร่มมะขามเดินออกไปสวมกอด ลุงรุ่งฤ์เรียก
ลิงสองตัวลงมาจากต้นไม้ พีป็นรูตกลงมาทุลักทุเลน่าขันผัดกับป้อม
ว่องไวเหมือนลิงลม

เมื่อทุกคนพร้อม ลุงรุ่งจึงกล่าวขึ้นอย่างเป็นทางการ

“ขอแนะนำให้รู้จักโบบิว”

เธออาจไม่ใช่คนแปลกหน้าสำหรับพี แม้เป็นการพบที่เห็น
เค้าหน้ากลางเดือน เขามั่นใจว่าเจอมาแล้วสองครั้ง ค็นพระจันทร์เพ็ญ
เธอเตะยัดฟุตบอลเข้าตรงแสกหน้าครั้งแล้วครั้งเล่า จนต้องตื่นไปชน
ซีโก้ที่บ้านลุงหมาชาติใช้ความพ่ายแพ้

ล่าสุดในความมืดมิดน่ากลัว ข้างกองไฟแก๊งค์ต้มน้ำกระท่อม
กลางป่าโรงเรียนร้างอดคิดว่เธอเป็นผีสาวงามไม้ที่คอยโผล่มา
กลางคืน ท่ามกลางแดดสดใสแจ่มชัดยามนี้ เธอเป็นเพียงเด็กหญิง
ร่างเล็ก ผิวสีน้ำตาลหน้าใสๆ มีแววตาของคนมั่นใจในตัวเองเหลือล้น

“สวัสดีคนแปลกหน้า” เธอว่า

“นายได้คู่หูแล้วละป้อม นายลิงลมกับโตเรมอน เอ..เรียกอ้วน
ผอมจอมยุ่งดีไหม” เธอหัวเราะคิกเสียงใส

พี่รู้สึกโกรธขึ้นมาตึงตึง ปกติเขาโกรธทุกคนที่ล้อเรื่องอ้วน อยู่แล้ว อยากตอบโต้บางอย่างออกไปทันทีทันควัน พลันกลับรู้สึก กับคำว่า “คนแปลกหน้า” หมายถึงตัวเขาคนเดียว แสดงว่า คนที่เหลือเป็นพวกเดียวกันสนิทชิดเชื้อ

แม้คำคืนที่ผ่านบ้อมกับไบบัวแสดงความแปลกใจที่ไปพบ ในสถานที่แปลกประหลาด มาถึงยามนี้ไบบัวพูดหยอกล้อเรื่องนั้น บ้อมรู้สึกเฉย ยิ้มรับในดวงตาอย่างมีเสถียรด้วยซ้ำไป

พี่ยังคงสงสัยกับทุกสิ่งทุกอย่าง รู้สึกเหมือนว่าตัวเอง เดินหลงเข้ามายังหมู่บ้านลึกลับอย่างแท้จริง ที่ผ่านมาเท่ากับไม่รู้จัก อะไรเลย ลุงรุ่ง บ้อม พี่แสงดาว ต้นมะขาม ท้องฟ้า เขาอาจเข้าใจ มันผิดทั้งหมด ถึงตอนนี้เขาคิดขั้นตอนต่อไปว่า “สงสัยโดนหลอก จนเปื่อย”

ไบบัวแก่นแก้วคนนี่ที่แท้เป็นใครกัน ตะบอวยกับผู้ชาย ดึกดื่นน่ากลัวปรากฏตัวร่วมแก๊งค์เด็กติดยา

“ไบบัวเป็นสายลับให้กับเรา” เหมือนอ่านใจออก ลุงรุ่ง รีบชี้แจงแสดงเหตุกับพี่อย่างจริงจังไม่มีอะไรต้องปิดบังอีก

“หลานพี่แสงดาวเองคะ เธออาสาจะเข้าไปตีสนิทกับกลุ่ม เด็กที่มีปัญหา ทำหน้าที่เป็นตัวกลางประสาน ให้ผู้ใหญ่รุ่งเข้าไปชวน เขาออกมาตะบอช ไปพูดคุยได้ถึงรังพวกเขาในป่ารก” พี่แสงดาว ออกหน้าช่วย

พีเข้าใจยากอยู่ดี เรื่องแบบนี้มีจริงด้วยหรือ ไม่ต่างจาก
หนังสือที่จู่ๆ มีไบบัว เด็กหญิงลึกลับเปิดโฉมเป็นนางเอก

“ที่จริงไม่มีอะไรลึกลับซับซ้อน ไบบัวเขาเป็นแกนนำเยาวชน
ของหมู่บ้านอยู่แล้ว ทุกคนไว้น้ำใจ การเข้าไปสนิทสนมกับกลุ่ม
เพื่อนพวกนั้น เพราะต้องการหาทางช่วยเหลือพวกเขาให้พ้นจาก
วังวนปัญหาเสียที”

เพื่อให้พิศบายใจมากขึ้น พีแสงดาวจึงร่ายประวัติหลานสาว
เธอเรียน ม.2 เช่นเดียวกับพี ในโรงเรียนมัธยมประจำตำบล
ไบบัวเรียนเก่งแล้วยังเป็นประธานนักเรียนของโรงเรียนแห่งนั้น

เธอเป็นเพื่อนสนิทกับป้อม นึกถึงแล้วน้ำไมโท ป้อมไม่ยอม
ปริปากเล่ามาก่อน พีเคยถามถึงเด็กผู้หญิงที่เตะบอลในคืนพระจันทร์
เต็มดวง ป้อมได้แต่ตัดบทบอกว่าไม่มีอะไรน่าสนใจ

เอาเข้าจริงพีคิดว่า แม้แต่ลุงหมาก็คงรู้เบื้องหลังเรื่องนี้
มากกว่าเขา

“ขอโทษอีกทีนะพี ที่เราเพิ่งบอกความจริงในเรื่องนี้เพราะ
เป็นความลับ ถ้าแพร่งพรายงานใหญ่อาจเสียได้ เอาละที่นี้มาถึง
ภารกิจใหญ่จริงๆ อยากให้ช่วยกันคิดว่าจะช่วยเพื่อนต่อไปอย่างไรดี”
ลุงรุ้งว่าต่อ

“ทุกคนพร้อมกลับเนื่อกลับมาเป็นคนดีคะลุงผู้ใหญ่ รู้ตัวว่ากำลังหลงทางผิด เพียงแต่ยังไม่รู้จะทำอย่างไรดี อับอายคนอื่นบ้าง อีกอย่างมีนายสำราญคอยข่มขู่อยู่ตลอด ประกาศว่าใครถอยออกมา เขาจะฆ่าทิ้งให้หมด ช่วงที่ผ่านมาพวกเขาปรับใช้นายสำราญแลกกับเงินและยาเสพติด” ไบบัวรายงานฉะฉาน

“เมื่อไรฝ่ายบ้านเมืองจะจัดการเขาได้เสียที” พี่แสงดาว พุดเสียงเคร่งเครียด

“ไม่นานนักหรอก” ลุงรุ่งว่า

“ที่ทำได้ เลยพยายามชวนเพื่อนออกมาเล่นกีฬา อาจจะเป็นช่วงเย็น ไม่ต้องหลบๆ ซ่อนๆ รอคืนพระจันทร์ข้างขึ้น กีฬาจะช่วยสร้างความมั่นใจ ค่อยๆ ดึงพวกเขากลับคืนสู่ชุมชน”

ลุงรุ่งเผยแผนพัฒนาลานมะขามแห่งนี้ว่า กำลังชักชวนชาวบ้านมาปรับบริเวณเป็นลานกีฬา อย่างน้อยเป็นสถานที่อีกแห่งหนึ่งในหมู่บ้านได้มาพบปะขยับแข้งขยับขาสำหรับคนทุกเพศทุกวัย

“น้องมีความคิดชวนเด็กกลุ่มเสี่ยงมาปรับที่นาที่อยู่ถัดไป มาปลูกผัก ให้เขามีอะไรทำและสร้างรายได้อีกด้วย”

“อีกที่ซึ่งน่าสนใจก็โรงเรียนร้างพื้นที่ตั้งหลายสิบไร่ ไม่ได้ใช้ประโยชน์ถ้าเราขอพื้นที่มาใช้”

ทั้งลุงรุ่งและพี่แสงดาว เคยเป็นอดีตศิษย์เก่าที่โรงเรียนแห่งนั้น ประเด็นการสนทนาจึงเปลี่ยนไปถึงการรำลึกภาพโรงเรียนในอดีต

“วิชาเกษตรผมสนุกมาก ยกร่องปลูกผัก พอครูตรวจให้คะแนนแล้วนำผักกลับไปให้แม่ทำกับข้าว เป็นผักอร่อยที่สุดในโลก”
ลุงรู่่ว่าต่อ ผ่านมาอีกปีปลูกต้นหัวหอม มันงอกงามน่ากิน หัวคะแนนเต็มลิบคื่นสุดทำยมีฝูงหมาไล่พัดในแปลงจนยับเยิน

“ครูยังใจดีให้คะแนนเต็ม” พี่แสงดาวหัวเราะสองคนพากันขวนกันระลึกรึกถึงครูเกษตรใจดีคนนั้น ชาวว่าเกษียณอยู่กับครอบครัวอีกตำบลหนึ่ง

“ตอนเย็นเชิญทุกคนไปกินข้าวที่บ้านผม ถือว่าเป็นการเลี้ยงขอบคุณสายลับ ที่ทำงานจิตอาสาอย่างแข็งขันกล้าหาญชาญฉลาด” ผู้ใหญ่พอใจผลงานของทีมงานทุกคน สั่งทุกคนแยกย้ายกลับอย่างร่องรอย ด้วยถือว่าเป็นภารกิจลับสุดยอดเฉพาะของบ้านทุ่งสบายใจ

“อ้อ..ไบ๊วลุงถามหน่อย ใครทำผีมาหลอกน้ำกระดินแกตั้งสองสามรอบ”

“อิ..อิ.. น้ำกระดินหุแ่วไปเอง”

“แกเพิ่งเจอคืนวันก่อน”

“แค่เสี้ยดสี่ชาวผูกเชือกโยงเข้ากับต้นไม้ ใครขั้บรถเหยียบกับดักเชือกขาดมันก็ลอยละลิวลงมา” ไบบัวยอมเปิดปากรับ อ้างว่าสร้างเรื่องผีหลอกไม่ให้เด็กกลับไปมีว่สุ่ม

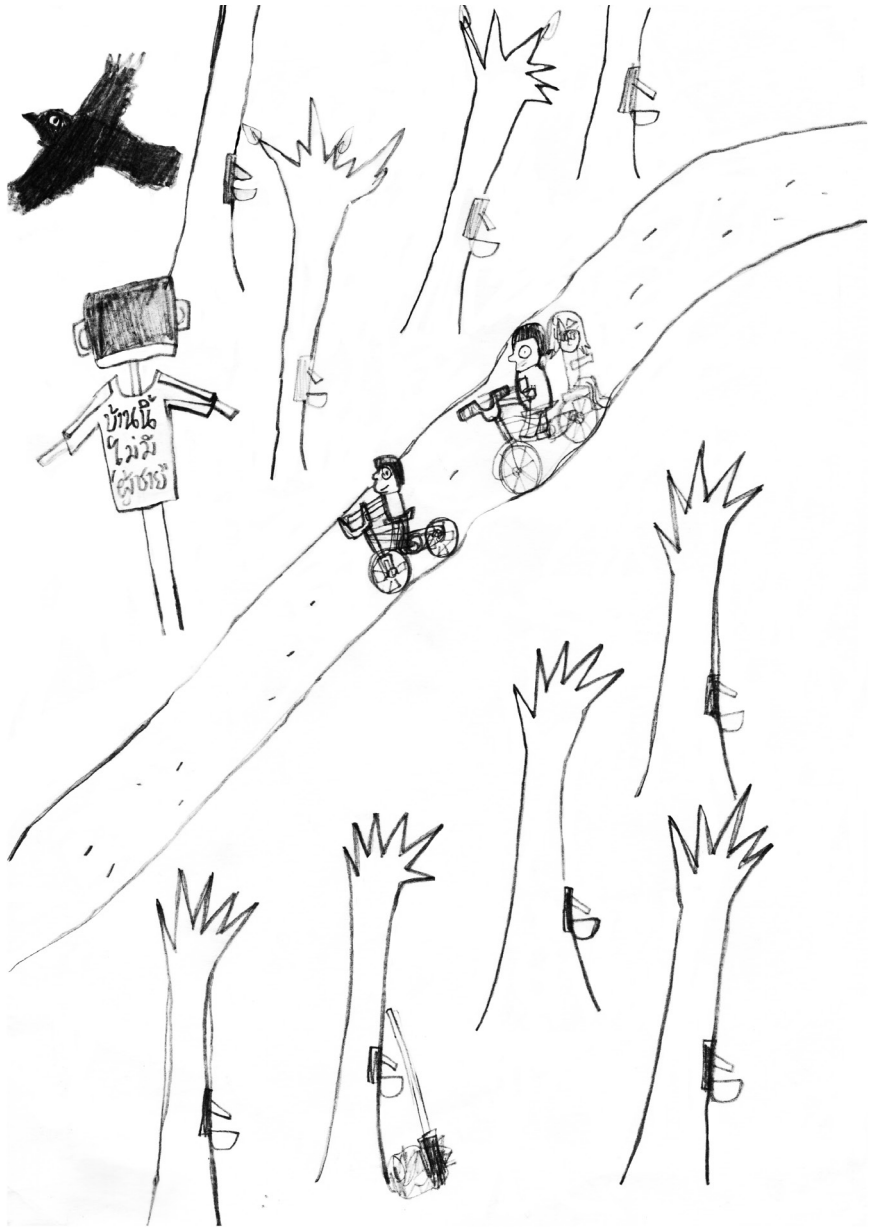
“ไม่นึกว่าจะพีกระดินจะมาเจอนีนา ชาวว่าเด็กกรุงเทพฯ
คนหนึ่งกลัวมีากมาก..” ยายตัวแสบหันมาทางพี

“เปล่านี้” พีโต้ทันควัน

ทุกคนหัวเราะ ไบบัวจอมแก่นป็นปรี๊ดขึ้นต้นมะขาม
ป้อมตามขึ้นไป ปล่อยให้พียืนโดดอยู่คนเดียว

“คนที่ยังอยู่ข้างล่าง ระวังผีมานะ”

ยายไบบัว ตะโกนสุดเสียงมาจากข้างบน พีรู้สึก
เสียวสันหลังวูบ

(12)

จักรยานบ้านทุ่ง

“हां..นายถีบรถไม่เป็น”

โบบัวขึ้นเสียงสูง ทำหน้าทำตาอย่างดาราละครในบทโอเวอร์
แอคชั่นไม่เชื่อกับหูในสิ่งที่ได้ยิน

พียอมรับไปตามจริง เท่าจำความได้แม่เคยซื้อจักรยานแบบ
มีล้อฟวงข้างให้ตอนยังเล็ก พอถอดล้อฟวงออกเขารู้โดยไม่ล้ม
ได้รางวัลจักรยานคันใหญ่จากพ่อมาเป็นคันที่สอง

ตอน ป.2 ยามโพล้เพล้เขากับเพื่อนร่วมชอยนัดกันขี่รถเล่น
ใต้แสงไฟถนน เด็กแถวนั้นนิยมเอาขวดน้ำที่คนทิ้งขว้าง เอามาเสียบ
เหล็กตะเกียบล้อหน้า ให้เสียงเบียดระหว่างขวดกับซี่ล้อรดดั่งคล้าย
มอเตอร์ไซด์แว้น สนั่นหัวชอยถึงท้ายชอย

เขากับเพื่อนวางแผนว่าสักวันปั่นรถไปจนถึงห้างสรรพสินค้า
ชื่อดังกลางกรุง ระหว่างที่คิดอะไรเพลินๆ นั้นเอง แท๊กซี่คันหนึ่ง
วิ่งเข้าซอยมาด้วยความเร็วสูงเข้าช่วงหักโค้งเบียดจักรยานเขาเสียหลัก
พุ่งเข้าเสาไฟลัดบิตเป็นเลขแปด

“มีคนไปบอกแม่วิ่งตกใจร้องไห้ออกมาเห็นเรานั่งทรุดกับพื้น
หัวแตก เขาถลอก เลือดอาบ ก่อนไปโรงพยาบาลแม่อาละวาดแท๊กซี่
ลั่นชอย ก็คนขับเมามาจากไหนไม่รู้ ..ตั้งแต่นั้นแม่เลยห้ามขี่จักรยาน”

“เราก็เคยนะ” บ่อมเล่าประสบการณ์ตัวเขาบ้าง “ขี่มา
ตามทางอยู่ดีๆ วิวจากไหนไม่รู้โผล่ออกมา หักหลบลงคูยังมีแผลเป็น
อยู่เลย”

“ชีวิตช่างน่าสงสารเนอะ...สุภาพบุรุษทั้งสองคน”

ไบบิวให้พี่มจักรยานของเธอ ลองหัดขี่ดู

“แม่เธอดคงไม่ว่าหรอกนะ ที่นี่ไม่มีแท๊กซี่สักหน่อย”

จักรยานสีชมพูแบบจ่ายตลาดด้านหน้ามีตะกร้าหวายสาน
แบบมีฝาปิด เบาะซ้อนท้ายบุฟองน้ำนุ่ม ล้อขอบบางรับน้ำหนักคน
ตัวอ้วนพีย่างน่าห่วงจนเจ้าของแอบบ่นว่ายางอาจจะเบิด

“นี่นายพี คนแถวบ้านเธออ้วนทุกคนหรือเปล่า” เธอว่า
“กินเข้าไปซี ..ฟาสฟู๊ดส์ น้ำอัดลม น้ำหวานแน่เย็นราคาแพง”
ไบบิวพูดไม่หยุดปาก

พีนั่งคร่อมอาสน์ หน้าตาขึงขังเอาจริงเอาจัง ทั้งที่ความจริงแล้ว การทำหน้าที่ตาอย่างนั้นไม่ได้ช่วยอะไร ไบบัวต่างหากช่วยยืนจับประคองไม่ให้รถล้ม จนปล่อยออกตัวแล้วไม่ล้มฟาดพื้นถนนอย่างที่คุณคิดกลัว จากซอยทางเข้าบ้านลุงรุ่งเคลื่อนตัวออกถนนลาดยางมาอย่างช้าๆ แม้อย่างแฉ่งไปแฉ่งมาไม่เป็นทาง ก็เรียกความมั่นใจกลับมาอีกครั้งในเวลาอันรวดเร็ว

ไบบัวกึ่งเดินกึ่งวิ่งตามมา จนเหงื่อไหลย้อยข้างแก้ม

พีนั่งนึกขอบคุณเธอแล้วคิดโทษตัวเองที่นั่งซ้อนท้ายป้อมหลายวันกลับไม่คิดเรื่องนี้

“ตามมานายลิงลม” ไบบัวตะโกนบอกป้อม ตอนเธอเกาะกระโดดขึ้นซ้อนท้ายรถตัวเอง พี่เซจนเกือบทำรถล้มคว่ำคะมำหาย

ความสุขบนอาสน์จักรยานหวนกลับมา จริงตามที่เคยอ่านหนังสือเล่มหนึ่งที่บอกว่าจักรยานเป็นพาหนะชนิดเดียวในโลกที่สามารถพาสัมผัสผ่านทุกอย่างช้าๆ โดยกำลังขาของเราเอง ลมเฉื่อยฉิวเข้ามาปะทะ อากาศสดชื่นนกดุเหว่าส่งเสียงร้องอยู่ปลายไม้

“นั่นเสียงดุเหว่าจิงหรือ..เรารู้ยะอะจิง” เขาว่า

“แล้วนายรู้อะไรบ้าง” เธอทำเอาพินถึงกับนั่งอึ้งไป เริ่มรู้สึกว้าวถ้าไม่มียายนักสืบปากไวนั่งซ้อนท้ายจะสบายกว่าหลายเท่า ยิ่งงเสียขาดเธอผู้เป็นเจ้าของรถไม่ได้อยู่ดี

ผ่านร้านขายยาชุมชนคนขี้หวี่ บ้างนั่งกินกาแฟ หลายคน
กลุ่มรวมเลือกซื้อของกินสำเร็จรูป รวดเร็วจากในเมืองนำมาส่งตั้งแต่
เช้า อาหารแบบแกงถุงและใส่กล่องโฟมมีสารพัด ข้าวยา ข้าวผัด
ข้าวมันไก่ ทอดมัน ลูกชิ้น ขนมจีน ก๋วยเตี๋ยวแห้ง แกงส้ม ไข่พะโล้
ไก่ทอด ไข่ดาว ไข่เจียว ผักสด ... ขอให้มีความสุข

“ทุกวันนี้คนนิยมซื้อข้าวกล่อง แกงถุง”

“เหมือนในซอยบ้านเรา” พี่ว่า

“ที่นั่นคนเร่งรีบ แค่คนที่นี่ปลูกผักไว้กินเองได้ มีเวลา
เข้าครัว สู้เก็บเงินเอาไว้ใช้อย่างอื่นดีกว่า” ไบบัวว่า เธอคิดและพูด
เกินวัยไปหน่อย แต่ครั้งนี้ก็คิดว่าไบบัวเป็นหลานคนสนิทที่แสงดาว
ก็พอเข้าใจ

“กล่องโฟม ขวดน้ำ ถุงพลาสติก กลายเป็นขยะเต็มไปหมด”
พี่ฟังเธอป่นตอนปั่นผ่านมาทางหน้าวัด โรงเรียนร้าง ถนนดินพาทาย
ลงไปยังท้องทุ่ง ผ่านบ้านที่ขึ้นป้ายว่ารั้วกินได้ มีผักชะอมกับ
ต้นมะขามปลูกสลับเป็นแถวแนวยาวตามทาง

ไบบัวชี้ให้ดูทุ่งนาของหมู่บ้านที่กลายเป็นนาร้าง แม้ช่วงปี
ที่ผ่านมาข้าวราคาแพงมีคนคิดกลับมาทำนาจำนวนหนึ่งไม่ค่อย
ได้ผลเท่าใดนัก เหลือร่องรอยหลังเก็บเกี่ยวกับกลิ่นซึ่งข้าวลอยจาง
ในลมแล้งอยู่บ้าง

“พี่แสงดาวกำลังรวบรวมคนกลับมาทำนาให้มากกว่านี้
ปีหน้าเราคงได้ช่วยทำนากัน น่าจะสนุก”

ป้อมชี้นำหน้าลี้วไปไกล จนไม่เห็นหลัง

จากทุ่งนามายังอีกฟากของหมู่บ้าน เป็นแนวเขาทางดินทราย ล้อรถติดหนืด ไบบัวต้องกระโดดลงมาช่วยเข็นรถเป็นบางช่วง ผ่านทางทรายเข้าป่าที่มีต้นไม้ใหญ่ ไบดอกครีมนั้นลำแดดลอดผ่านยาก คาคบไม้สูงสุดแห่ง

ยางพาราปลูกเป็นแถวแนวตรงเป็นระเบียบ เว้นระยะเท่ายิ่งกว่าแถวนักเรียนหน้าเสาธง ตามลำต้นมีรอยกรีดเส้นตรงเฉียง น้ำยางไหลลงจอกที่ละหยดเชื่องช้า

ฤดูยางผลัดใบกำลังจะมาถึงอีกไม่กี่วัน เมื่อลมพัดวูบผ่านทำให้ใบยางร่วงพรุกรุกกรียวมาสู่พื้น รอรวันเหลือเพียงกิ่งก้าน ชาวสวนต้องหยุดพักกรีด รอการแตกใบใหม่

“ตอนแม่เรายังเด็ก ท่านเคยกรีดยางด้วย” พี่ว่า

“ส่วนนายไม่เหมาะหรอก” ไบบัวแย้ง “กรีดยางกลางคืนไม่ได้เพราะ นายกลัวผีขึ้นสมอง”

ภาพจริงกับที่แม่เล่าต่างกันอยู่มากสำหรับเขา แม่บอกว่าชาวสวนมีที่พักเรียกว่า “ขนำ” เขาเคยจินตนาการว่าคงเป็นอย่างไรสอร์ทหรูหร่า เห็นแค่เฟิงหมาแห่งนี้มีเสา หลังคามุงใบไม้คุ่มแดดคุ่มฝน ตรงทางเข้าสวนหลายแห่ง พียงสังเกตเห็นหุ่นไล่กา ไข่ไม้มาปักทำโครงสวมเสื้อเก่า ส่วนหัวใช้หม้อข้าวเก่าๆ มาเขียนจมูกลูกตา หู บางอันครอบหมวกกันน็อคเก่าแทนส่วนหัว แต่ทุกตัวมีป้ายแขวนคอเขียนว่า “แถวนี้ไม่มีผู้ชาย”

“ชาวบ้านเรียกป่าไผ่ไผ่ เป็นหุ่นไล่ผี” ไบบัวอธิบาย

“ทำไมต้องเรียกอย่างนั้นล่ะ”

“ไม่รู้” เธอตอบสั้นๆ พอเธอจะเปลี่ยนเป็นคนไม่มีความรู้
ไร้เหตุผลขึ้นมาตื้อๆ ข่าง่ายตาย หรืออาจติดนิสัยสายลับที่มักเก็บงำ
ความลับบางอย่างก็ได้

ตรงทางแยกเข้าสวนอีกแห่ง หุ่นสวมเสื้อสีม่วงไข่มะพร้าว
แห้งเสียบเป็นส่วนหัว เขียนหน้าแค้นตาสีแดง ห้อยป้ายกระดาษแข็ง
เขียนด้วยลายมือไฮ้เย่ “บ้านนี้ไม่มีผู้ชาย”

“ใครบอกล่ะลุงดำลูกแกสี่คนชายล้วน” ป้อมย้อนกลับมาตาม
พบกันตรงนี้พอดี

“แกได้ยินจะโกรธเอานะ” ไบบัวว่า

“โกรธอะไร” พิถาม

“ที่แกโกหกผี” ป้อมชิงเล่า พร้อมกับขยายความต่อว่า
ใครสักคนไม่รู้ว่าใคร ชื่อเสียงเรียงนาม แห่งหนตำบลใดไม่อาจทราบ
นอนฝันว่าผีแม่หม้ายมาบอกจะมาเอาชีวิตผู้ชายไปอยู่ด้วยจำนวนมาก
หลังจากนั้นไม่นานคนในหมู่บ้านเริ่มล้มตายอย่างแปลกประหลาด
คนเดิมกลับมาฝันวิธีแก้เคล็ดอีกรอบว่า หากอยากอยู่รอดปลอดภัย
ต้องทำหุ่นป่าไผ่ไผ่ช่วยประกาศว่าไม่มีผู้ชายเหลืออีกแล้ว

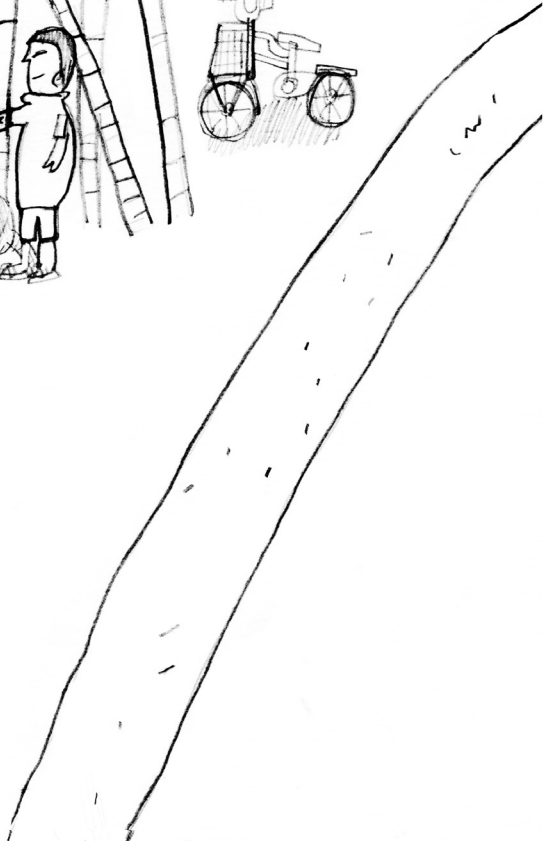
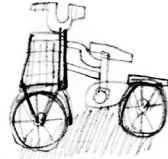
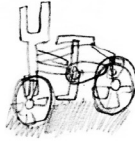
ความเชื่อลุลกลามมาถึงที่นี่

“ผีแม่หม้ายเชื่อตามป้ายบอกหรือ” พิชิตถาม

“ป๊ะ ถ้ามผีเอาเองซี”

พิชิตกำลังมีคำถามเต็มหัว จังหวะป่าไผ่โอบโอบล้อมวง
ส่งยิ้มกว้างมา

เขารับฉายจักรยานออกปั่นอย่างเต็มแรงวิ่งฉิวมาไกลทีเดียว
กว่าจะนึกได้ว่าทิ้งใบบัวเจ้าของรถเอาไว้ตรงหุ่นไล่ผี

(13)

จุดหมายของ เก๊กหญิง

การรอน้ำขอโทษไบบิวไม่ใช่เรื่องง่าย แม้ป้อมออกหน้า
ไกลเกลี้ยบอกว่าเป็นความเข้าใจผิด

“ขอโทษนะต่อไปนี่ จะให้เราทำอะไรจะทำทุกอย่าง” พีไม่รู้
จะทำอย่างไร

“จริงหรือ” จู่ๆ ไบบิวดวงตาเป็นประกายของคนที่ถูกไฟ
เหนี่ยวกว่า กลับมามีชีวิตชีวาขึ้นมาโดยพลัน ทำให้เขารู้ว่ากำลังเสียที
เธออีกแล้ว

พีได้กลับมาบ้านให้ไบบิวซ์อ่อนท่ายเหมือนเดิม เจาต้นไม้ เป็นลายเส้นตามทาง ไบยางร่วงพลั่วลม เหมือนจากฤดูใบไม้ร่วง ซีรีย์เกาหลี ถ้าขอวิชาเขียวจำนวนมหาศาลที่เขาลุ่นมาตลอด นำโชค ไปเกาหลีได้ ตอนนี้เขาคงยืนอยู่ในสถานที่ง่ายท่าละครเกาหลี ที่ไหนสักแห่งเป็นแน่

ถ้าเขาทำหน้าที่เกี่ยวกับบ้านทุ่งสบายใจ คนจะตามมาเที่ยว ที่นี้หรือเปล่าหนอ เขาคิดเรื่อยเปื่อย คนที่เป็นพระเอกต้องเป็นเขา แน่نون ส่วนนางเอกยังคิดหนัก

จริงแล้ว หมู่บ้านนี้มีเรื่องสนุกๆ ไม่เบาเลย ตั้งแต่มีเพื่อน ความรู้สึกกริบกลับกรุงเทพฯ เสียภายในวันสองวันค่อยจางลงแล้ว

ปาริมเชิงเขาหน้าแล้ง เจือกลิ้นเหม็นเปรี้ยวชวนตะครัน ตะครอ ไบบิวบอกว่าเป็นกลิ่นจากดอกไม้ป่าชนิดหนึ่งใครได้ดม เป็นต้องหมดหวังในชีวิต ฟังแล้วเชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่ง

สำหรับดอกไม้ผลไม้เต็มกิ่งก้าน โรยดอกเล็กจิ๋วสีขาวลงพื้น กลิ่นหอมลอยฟุ้งของมันยั่วชวนหมู่แมลงมาช่วยผสมเกสร แมลงภู่ สีดำคาดเหลืองเสียงดังหือๆ

ต้นไม้เปลี่ยนสีหน้าแล้ง ไบบิวชี้สีแดงยอดอ่อนของต้นเนียง เป็นตัวอย่าง ลูกของมันเปลือกสีดำ แกะออกมาจะมีผลสีเขียวอ่อน ชาวใต้ทำผักเหนาะ คนที่กินมากจะปวดท้องถูกห้ามส่งโรงพยาบาล

“เธอรู้ทุกเรื่องเลยนะ” พีเข้า

“นายอยากฟังไหมล่ะ”

ริมทางโค้ง ดงไผ่โค้งใบดกปรกแสง กลายเป็นถ้ำมืด

ตรงนี้มีเรื่องเล่าจากโบยบัวว่า กาลครั้งหนึ่งไม่นานมานี้เอง เด็กชายในหมู่บ้านทะเลาะกับพ่อแม่ เขาหนีออกจากบ้านแล้วมาซ่อน อยู่ในดงไผ่ ทุกคนช่วยกันออกติดตามด้วยความเป็นห่วงอยู่เป็นวัน จนเกือบหมดหวัง เวล่าย่ำเย็นได้ยินเสียงร้องขอความช่วยเหลือ ออกมาจากตรงนี้

“ตอนโมโห เขาคิดจะหนีไปแอบซ่อนในดงไผ่ เข้าได้ แต่พอหิวข้าวอยากกลับบ้าน ออกยากนะซี หนามไผ่มันเกี่ยว”
โบยบัวหัวเราะ สั่งพิหยุดรถ

เธอลงมาส่งเสียงเรียก “เหมียว ๆ ๆ ๆ” ไม่นานนัก แมวลายเสือตัวอ้วน เยื้องย่างออกมาจากชายป่า

เหมียว ...มันร้องทัก มองหน้าคน นั่งลงเลียปากเอาน้ำลาย
แตะขาหน้า ยกขาขึ้นหวิวมประสาแมว

“เจ้าป้อ” เธอเรียกแมว แต่ป้อมที่ขี้อร่าหน้าหน้ากว่าเรียกเขา
เลยเลียวกกลับมา

“ฉันไม่ได้เรียกเธอจ๊ะ นายชื่อป้อ” เธอบอกป้อม ทุกคน
หัวเราะกลบเสียงเหมียว

ป้อมเป็นแมวเพนเจอร์ ตอนกลางวันมันมักแอบมานอนใต้ต้นไม้
“ถ้าผ่านมาทางนี้ ฉันมาเยี่ยมเจ้าป้อประจำ แนะนำเพื่อน
ใหม่ นะ คนอ้วนดำนี่มาจากกรุงเทพฯ อย่าไล่กัดเขาละ เขาก็กลัว
อ้อ วันนี้ไม่มีหัวปลาหมึกฝากหรอกนะ” เธอพูดกับคนและแมว
พร้อมกัน

มันหันมาดูผู้มาเยือน หน้ามุ่ม ๆ งง ๆ กับโลกสมชื้อ

“แมวจี๊เกียจ เอาแต่นอน ไม่ทำอะไรเป็นเรื่องเป็นราว”

ป้อมว่า

“ตัวเธอละป้อม ดีกว่าแมวแคไหน” ไบบัวย้อนถาม

“เมี้ยว..” เจ้าป้อมช่วยไบบัวรุมดำคนปากไม่ดี ทำหน้างอน

เดินหายเข้าป่าไผ่

“นั่นแหละ จะหลบไปนอน” ป้อมได้ที

“แมวไม่ชอบเธอ เพราะหน้าเธอเหมือนลิงลม” ไบบัวว่า

ถนนลาดยางสภาพดี เลียบริมคลองหลังวัด หน้าแล้งตลิ่งสูง
น้ำใสไหลริกก้นคลอง พวกเขาเอารถจอดพักศาลาข้างทาง ตรงที่มี
ต้นหว้าหินสูงใหญ่

ต้นหว้าหินยืนหยัดให้ร่มเงามากกว่าร้อยปีชาวบ้านนับถือ
เป็น “ทวดหว้า” ใกล้กันมีบ่อน้ำซึ่งไม่เคยแห้งเหือด ขอบบ่อ
ใช้ก้อนหินก่อซีเมนต์ทรงกลม ก้นบ่อลึกลึกลับ มีหัวงน้ำใสแจ้ว
กระทบแดด มองเพ่งนาน ๆ จึงจะเห็นเงาคนมองเหมือนอยู่ในกระจก

“ถ้าจ้องนาน ๆ อาจพาเราทะลุไปยังมิติอื่น” ไบบัวว่า

“จริงหรือ” พิสนใจจริงจัง

“ไม่รู้สิ อ่านมาจากนิยาย” เธอตอบหน้าตาเฉย “อยากฟัง
ไหมล่ะ...พ่อเราเคยเล่า”

สมัยก่อนคลองหน้าศาลาแห่งนี้ เคยเป็นคั้งน้ำกว้างและลึกสุดหยั่ง มีภูใหญ่เท่าต้นมะพร้าวคอยปกป้องรักษา “ทวดงู” ไม่ได้ทำร้ายใคร คอยดูแลชาวบ้านเหมือนเป็นลูกหลาน เมื่อชาวบ้านจัดงานบวช งานศพ งานแต่งงานจัดรูปเทียน ขอด้วยขอจานจากทวดงู รุ่งเช้าอีกวันด้วยขามจะลอยขึ้นมาจากผืนน้ำตามประสงค์

“คนไข้ด้วยขามเสร็จแล้วต้องเอามาลอยคืนในน้ำตามเดิม หากไม่ทำตามจะมีอันไปเป็น”

พินั่งเอนหลังฟังเสาศาลาฟังอย่างสนใจ เรื่องแบบนี้เขาไม่เคยได้ยินได้ฟังมาก่อน แม้จะเป็นคนชอบอ่านนิทานการ์ตูนแนวแฟนตาซีมานาน

ใบบัวพุดถึงศาลาที่พวกเขากำลังนั่งอยู่ว่าเป็นสถานที่สำคัญเช่นเดียวกัน

ทุกปีในหมู่บ้านทุ่งสบายใจจะมีประเพณี “สวดบ้าน” มีการนิมนต์พระมาสวดมนต์ขับไล่ผีสงสาร สิ่งที่ไม่เป็นมงคลออกจากหมู่บ้าน ซึ่งสายสัญญาณจากบริเวณพิธีไปยังทุกบ้าน

“ศาลาแห่งนี้ก็มีเรื่องเล่า” ใบบัวทำหน้าที่ขมขื่น

คืนหนึ่งแขกชายโรตีสายดำต่างถิ่น เดินทางผ่านมาหาลูกค้าตามวิถีปกติของเขา มองเห็นว่าศาลาใต้ต้นหว้าเปิดไฟสว่างไสว ผู้คนเดินขวักไขว่ คงมีงานฉลองอะไรสักอย่างเป็นแน่ เขาไม่ได้สนใจอะไรมาก ขอให้ขายของได้จึงเอารถเข็นเข้ามาจอดเทียบ ลงมือเหยียบแบ่งลงเตากระทะ คนทยอยเข้ามาสั่งซื้อ ชายดีเฟลิมแทบไม่ได้หยุด ค่อยสว่างจึงกลับบ้าน

“เมื่อไปถึงบ้านคนขายโรตีนอนหลับด้วยความอ่อนเพลีย เกือบเที่ยงวันเขาตื่นขึ้นมานับเงิน ปรากฏว่าเงินที่ได้มากลายเป็น ใบหว่า หลังจากนั้นเขาก็กลายเป็นคนบ้า”

พินลुकเกรียวกลางเที่ยงแฉกๆ แต่มีกลิ่นปริปากหรือแสดง อากาจรกัด้วยเกรงใบบัวหว่าว่าเป็นคนซี้ชลาด

“นิทานเยอะจัง เธอน่าจะเป็นนักสร้างหนังผีนะ” พี่ว่า ป้อมที่นั่งเอนหลังฟังเสาศาลาอีกด้านหนึ่งพลอยหัวเราะ

“ไม่หรือกยะพ่อสอนว่าเรียนจบต้องกลับมาอยู่บ้านทุ่ง สบายใจ ช่วยพัฒนาหมู่บ้าน อยู่ได้แดดอุ่น กินอิม เรียบง่ายสุขสงบ เมื่อถึงวันนั้นฉันจะเลี้ยงแมวสักฝูง เรียกเจ้าบ้อมมาเป็นหัวหน้าแมว”

ข้าวเหนียวหมูบั้งที่ใบบัวเตรียมใส่กล่องข้าวมาในตะกร้า หน้ารถเพียงพอสำหรับสามคน กินเสร็จ ป้อมสาวเชือกตักน้ำจ๋าเย็น จากกันบ่อ

น้ำศักดิ์สิทธิ์ที่ใบบัวบอกว่าใครดื่มแล้วจะมีความสุข ไปตลอดกาล และกลับมาที่หมู่บ้านนี้อีก

ในยามบ่ายใบไม้พลิกลงตามจังหวะลม มองฟ้าโปร่ง ผ่านรอยปรุของต้นไม้ เสียงนกเอี้ยงทะเลาะอยู่อีกฝั่งคลอง เมฆผ่านยอดไม้ เด็กๆ ขวนกันเล่นเกมมองเมฆบนท้องฟ้า จินตนาการ รูปต่างๆ ม้า กระต่ายปลา เครื่องบิน สัตว์ประหลาด แมว ต้นไม้ ว่าว ร่ม พิคิดว่าฟ้าที่นี่สวย จนนั่งมองได้ทั้งวัน

ยามเย็นสามคนปั่นจักรยานออกเดินทางต่อ จากหน้าวัด กลับเข้าป่าอีกรอบ ป้อมแฉะเก็บผลไม้ป่าริมทาง ช่อผลสีดำเท่าปลาย นิ้วก้อย เจ้าบ้านแนะนำว่าลูกกำขำ เคี้ยวถ่มเมล็ดรสหวานฝาดๆ ไกล่ค้ำ จอดรถแล้วปั่นขึ้นเนินเขาเตี้ยๆ แห่งหนึ่ง บนยอดตัด ลานดินกว้าง ยืนมองรอบสามร้อยหกสิบองศาเห็นหมู่บ้านถูกห่มคลุม ของแสงสีส้ม

“เด็กวัยรุ่นมักขึ้นมาถ่ายรูปตะวันตก พวกเขาจะยืน ในดงหญ้าคาตรงนั้น มันสวยพอดี จนเรามีคำขวัญท่องเที่ยวประจำ หมู่บ้านว่า ตะวัน ฟากฟ้า ภูเขา ดอกหญ้า กลางนา ปายาง นื่องนาง ทางหนน”

“อย่างอื่นพอเข้าใจนะ แต่นื่องนางคืออะไร” พีสงสัย

“ผู้หญิงนะสิ ที่นี่สวยทุกคน” ไขบับว่า

“อ้อ...เธอก็เป็นผู้หญิงนี่นะ”

เสียงหัวเราะที่ดังที่สุดของวัน ขณะตะวันกำลังลับหมู่ไม้

ไกลลิบ

(14)

ตลาดพอเพียง

พ่อของไบบัวต้องคิดต่างกับพ่อของเขาเป็นแน่...

ก่อนหลับตานอนคืนที่ผ่านมา พี่นึกเรื่องนี้ เขาสนิทกับแม่
มากกว่า ตั้งแต่จำความพ่อเป็นวิศวกรประจำโรงงานซีเมนต์แถวสระบุรี
งานยุ่งจนแทบไม่ได้กลับมาเยี่ยมครอบครัว

พ่อโทรมาคุยบ้าง นานครั้งจะได้พบตัวจริงมักเป็นวัน
หยุดยาว ชีวิตเหมือนต่างคนต่างอยู่

เขาเคยได้ยื่นแม่ขอพ่อกลับมาทำงานแถวกรุงเทพฯ
ครอบครัวจะได้อยู่กันพร้อมหน้าพร้อมตา คำตอบพ่อเลือกทำงาน
ที่เดิมเหตุผลตำแหน่งและเงินเดือนสูงลิ่ว จนไม่สามารถหางานอื่น
มาแทนได้อีก

“ฉันน่าจะมีส่วนมีตำแหน่งตึกต๋อยนะ” แม่พูดประชดประชัน
หันมาระบายกับพี ถึงเขาจะสนใจฟังเรื่องของพ่อหรือไม่ แต่รับรู้
ถึงวิถีคิดที่แตกต่างในการใช้ชีวิตของคนสองคนมาตลอด

แม้จะเป็นคนถิ่นใต้แต่หลังจากปู่เสียชีวิต ไม่มีญาติพี่น้องที่นั่น
พ่อไม่เคยกลับไปบ้านเกิดอีกเลย พ่ออยากหาเงินมากๆ เพื่อใช้ชีวิต
หรูหราแบบคนเมือง แต่โอกาสใช้เงินไม่ค่อยมี เพราะมัวแต่หาเงิน
ที่ไม่รู้จะสิ้นสุดลงเมื่อไร

แม่เข้ามาอยู่ในเมืองนานหลายปี ยังคิดแบบชาวบ้าน
ฝันว่าสักวันหนึ่งจะกลับไปอยู่บ้านเกิด

พ่อกับแม่มักเห็นไม่ตรงกันตลอดมา ตอนที่พีจะกลับบ้านลุง
ทั้งสองจึงขัดแย้งกัน เขาว่าไม่รู้ต้องมาทำไม

อดคิดไม่ได้ว่าในส่วนผสมเช่นนี้ เขาจะกลายเป็นคนอย่างไร
ในที่สุดยามที่ครุ่นคิดเรื่องแบบนี้ ดูเหมือนจะจริงจังและเครียด
จนเขาต้องหันมอง ผีนพาศีศรามเข้มมีปุยมะขามนุ่มอยู่บนหัว

“คิดอะไรหรือ” โบบัวถาม เธอ นั่งซอ้นท้ายให้เขาปั่น วันนี้
ชวนเขากับป้อมเที่ยวตลาดพอเพียง

คำว่าตลาดพอเพียงยังเป็นคำถามค้างในหัวอยู่ว่าหน้าตามัน
จะเป็นอย่างไร ต่างกับตลาดสดใกล้บ้านเขาหรือเปล่า

“นึกถึงพี่แสงดาว” พีไม่บอกความจริงแก่งตีเนียน รีบปั่น
กวาดตามป้อมที่นำหน้าลี้ว

“เรื่องอะไร”

“ทำไมแกไม่ขายผักเป็นเรื่องเป็นราวละ ผักปลอดสารพิษ
ได้ราคาแพงในกรุงเทพฯต้องการกันมาก แค่ติดต่อเขาก็จะส่งคน
มาซื้อเอาไปติดป้ายขายในห้าง รวยเลย” เขาทำเป็นรู้ดี

“รวยแล้วยังไง” เธอถาม

“รวยแล้วสบาย อยากทำอะไรก็ได้ทำ”

“อ้าว ที่พี่แสงดาวทำอยู่ไม่ใช่อย่างที่อยากเป็นหรือหรือ”

เจอคนจริงอย่างนี้เข้า พี่ถึงกับอึ้ง หมู่บ้านเล็กๆ แห่งนี้มีเด็กหญิงที่ไม่มีวันเถียงคนอย่างเธอขณะ

“พระท่านว่าคนที่ได้พรอันประเสริฐสุดติดตัวมาคือ คนที่พอใจในสิ่งที่ตนมี อยู่อย่างเรียบง่ายกับความสุตรงหน้า ชีวิตไม่ไขว่คว้าหาสิ่งไม่สิ้นสุดจนร้อนรุ่ม” เธอว่า

“ถ้ามีของวิเศษสักอย่างเธอต้องการอะไรพี่” ไบบัวถาม

“นี่ไม่ออก” พี่ว่า

“ว่า ... แค่นี้ก็ยังไม่ออก”

“เธอละ” พี่ถามกลับ

“อยากได้ ... ไม่เท่าวิเศษ เสกให้เธอฉลาดขึ้นนะซี”

พี่เหวี่ยงไหล่ย้อยจากแก้ม ซอกคอ ไหลลงไปยังพุงอ้วนๆ นึกถึงคนปากคอเราะร้ายที่ไม่มีวันเถียงขณะ แขนงมองลมพัดพาเมฆไหลเลื่อนได้ดวงอาทิตย์ อยากเอาหัวมุดเข้าไปในก้อนเมฆ

ระหว่างทางพี่โดนคำสั่งให้หยุดรถเป็นระยะ ไบบัวพกถุงผ้าใบใหญ่ เธอเดินลงข้างไปเก็บเศษขวดน้ำทิ้งเกลื่อนริมทาง ไม่นานถุงผ้าที่วางบนตักอัดแน่น

“ทั้งกันอย่างนี้ สักวันขยะบ้านเราต้องกองเป็นภูเขา”

“ทำไมไม่ลองจัดส่งขวดชิงโชคบ้างล่ะ” พี่คิดแบบนึกเสียดวงขึ้นสมอง

“ความคิดนี้ดูจะไม่เลวนะ”

แยกทางเข้าหมู่บ้าน ได้ดงมะม่วงป่าเพียงแถวยาวราว
สี่สิบเมตรมุ่งไปลิเทรง มีป้ายปักไม้เขียนว่า “ตลาดพอเพียง
บ้านทุ่งสบายใจ”

ตลาดนัดธรรมชาติ ไม่ใช่แหล่งขายของ แต่เคยเป็น
ศูนย์กลางพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนทุกเรื่องราว

คนในสมัยก่อนใครจับฐูเหลือมมาได้ ก็นัดชาวบ้านมาตรงนี้
ช่วยกันดูลายหนังงู ถ้าลงความเห็นว่าเป็นงูศักดิ์สิทธิ์ จะต้องนำกลับไป
ปล่อยในป่าก็ต้องผ่านตลาดแห่งนี้

สินค้าชาวบ้านผลิตเองเหลือใช้สอยนำมาวางซื้อขาย
แลกเปลี่ยนกับเพื่อนบ้าน พ่อค้าแม่ค้าราววัยสิบราย เอาพืชผัก
ปลอดสารพิษหลากหลายชนิดมาวางประจำ ยังมีร้านขายขนมไทย
พื้นถิ่นที่พี่ไม่เคยเห็นมาก่อน ขนมป่า ขนมตัด ขนมหัวล้าน
ร้านขนมจีนวางผักให้กินเป็นแข่งๆ

ถัดไปอีกหน่อย แม่ค้าจุดเตาไฟไม้พินคว้นโขมง เตรียมทำ
กุ้งชุปแป้งทอดสุตรทองถิ่น สีเหลืองของขมิ้น และกลิ่นหอมจาก
ใบเล็บครุฑ ซึ่งเป็นไม้พุ่มใบดกและแข็งที่พบอยู่ตามบ้านเรือน

คนทยอยมาถึงตลาดเรื่อย ๆ ใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส ใบบัว
หยุดพักทักทายคุยกับผู้ใหญ่หลายคนเหมือนกับดาราดังหรือ นักการเมือง
ผู้กว้างขวางก็ไม่ปาน หลายคนเข้ามาทักพี่เหมือนกัน แต่เขาเองทำตัว
ไม่ค่อยถูก

เดินชมตลาดพักใหญ่ ใบบัวชวนตัดสินใจชวนพี่กับป้อม
นั่งล้อมวงโต๊ะเตี้ยๆ ใต้ต้นไม้ กินขนมจีนน้ำยากุ้งทอด พี่ยังนึกถึง
วันสวดเปลวในวันที่เพิ่งเดินทางมาถึงหมู่บ้าน เขาตามลุงรุ่งไปตระเวน
กินขนมจีนทั้งวัน

“นี่เขาเรียกว่ายอดทุมรย” ไบบัวยื่นผักเหนาะชนิดหนึ่งให้พี มันมีกลิ่นฉุนแปลกประหลาดที่สุดเท่าที่เขาเคย เริ่มเคี้ยวแล้วต้องรีบคายทิ้งแทบไม่ทัน คนแถวนั้นพากันหัวเราะ

“ไม่สมกับเป็นลูกแม่รุ่งหลานผู้ใหญ่รุ่งเลยนะเนี่ย” ชาวบ้านที่นั่งกินขนมจีนอยู่ข้างๆ หัวเราะ

“ไอ้ลูกฉัน เด็กรุ่นใหม่ไม่รู้จักผักหญ้าพวกนี้หรอก” แม่ค้าขนมจีนว่า

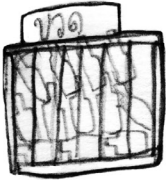
เขาตั้งใจจะควักเงินส่วนตัวจ่ายค่าขนมจีน ตั้งแต่มาอยู่ที่นี้ เขายังไม่มีโอกาสใช้เงินเลยสักบาท แต่ไบบัวแย่งจ่าย ป้าเจ้าของร้านกลับไม่รับ เธอประกาศดังๆ ว่าเลี้ยงขนมจีนมือพิเศษลูกแม่รุ่ง

“ฉันกับแม่เธอเป็นเพื่อนสนิทกัน” เธอพูดเสียงดังเอาจริงเอาจัง จึงยังไม่มีใครได้จ่ายเงิน

“มาตลาดวันนี้ เรามีงานต้องทำ” ไบบัวมีอะไรให้คาดไม่ถึงถึงเสมอ เธอเดินกลับไปเปิดตะกร้าหน้ารถ ถือแผ่นกระดาษกลับมาเป็นปึก กระดาษไปสเตอร์สีเหลือง พิมพ์ข้อความ

ขอเชิญพี่น้องทุกท่าน ร่วมงานรื้อโรงเรียนร้าง เพื่อพัฒนาเป็นศูนย์กลางชุมชนที่โรงเรียนวัดทุ่งสบายใจ (เก่า) วันอาทิตย์ที่ 26 เมษายน สนับสนุนโดย สสส.

“เอาละแยกย้ายช่วยกันแจกหน่อย”

(15)

มิตรภาพกองขยะ

ผู้ใหญ่ใจดีคนหนึ่งอาสาเข้ามาช่วยแจกแผ่นพับ แนะนำตัวเองว่าเป็นหมออนามัยที่สำคัญเธอบอกว่าเป็นเพื่อนสนิทลุงรุ่ง

หลังเสร็จภารกิจในตลาด หญิงร่างท้วมผิวดำ ที่สวมชุดสำหรับชี้อัจฉริยะสีส้มปริ๊ด ขวนเด็กเที่ยวโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ที่อยู่ห่างมาอีกเพียงสองร้อยเมตร

“อนามัยเปลี่ยนเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแล้ว แต่คนยังเรียกน้ำปองว่าหมออนามัย” เธอชวนคุยระหว่างจูงจักรยาน ออกมาจากตลาด เธอซื้อของจากตลาดพอเพียงมาเยอะเยอะ ส่วนมากผักสดห้อยตรงแฮนด์รถ

จักรยานน้ำปองเป็นเสือภูเขาสีเขียวทรงสวยใหม่เอี่ยม

“พอเห็นแผ่นพับ น้ำรู้สึกตื่นเต้นมากที่จะได้กลับไปโรงเรียนอีกครั้ง มันถูกปิดตัวมานานเท่าไรแล้วนะ คิดแล้วน้ำตาซึมเป็นความทรงจำของคนรุ่นน้ำ ไม่นึกว่ารุ่งจะทำได้จริงๆ ”

น้ำปองพูดฟังแทบไม่ทัน เธอคงมีอะไรอยากเล่าเก็บมานานเพื่อนรุ่งตามความทรงจำของเธอเป็นคนเรียนเก่ง แต่ไม่ชอบทำตามรูปแบบ กฎระเบียบ น้ำปองเองก็ขี้ขลาดตอนนั้นเด็กหญิงแก่นแก้วชอบยิงนกตกปลากับผู้ชายมากกว่าโยนหมากเก็บ

“ลุงรุ่งของพี มีวีรกรรมมาก” เธอหยุดเล่ากลางทาง

“น้ำจำได้ตอน ป.6 ครูสั่งให้เด็กกลับไปเลี้ยงสัตว์อะไรสักอย่างที่บ้าน เขาคิดเลี้ยงมดแดง ครูเห็นว่าเป็นไปไม่ได้ เกิดเถียงกันยกใหญ่”

“สำเร็จไหม” พีถาม

“เออซินะ ลองกลับถามลุงเธอดูซิ”

ด้านหน้าสำนักงานของน้ำปอง มีลานออกกำลังกายนอกจากอุปกรณ์กลางแจ้งมาตรฐานสี่ห้าชิ้น ยังมีการประยุกต์กะลาชิดแน่นกับพื้นปูน ราวเกาะเดิน พื้นหินขัดตะปุ่มตะป่ำเอาไว้นวดเท้า ใครมาใช้บริการคงได้สุขภาพดีกลับไปแน่ๆ

บริเวณรอบๆ มีการปลูกพืชผักหลายชนิดดูเขียวขจีร่มรื่น ส่วนที่ต่างไปจากหลายบ้านที่พี่เคยพบ ยังมีการทำสวนสมุนไพร แปลงใหญ่ริมรั้ว น้าปองบอกว่า เป็นแปลงสาริตเปิดให้ชาวบ้าน เข้ามาเรียนรู้ มีต้นพันธุ์พืชบางชนิดแจกชาวบ้าน

วันอาทิตย์ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลยังมาเข้าเวรตามปกติ หมออนามัยอีกคน กำลังทำแผลเด็กเล็กๆ ที่สิ่งเสียงร้องจ้า เสียงดัง ลั่นแสบแก้วหู มาจากในห้อง

“ไม่อยากจะใครมาหาเราเลย แต่คนก็ยังมาหาหันหา รุ่ง หามคำ บางคนนัดหมอทุกสัปดาห์” น้าปองว่า คนทุกวันนี้เป็นโรค กันเยอะขึ้น โดยเฉพาะโรคเรื้อรังอย่างเบาหวานความดัน สาเหตุ เกิดมาจากคนอยู่ดีกินดีกว่าเมื่อก่อน มีเงินมีทอง หาซื้อของกิน ได้ง่าย เลยกินอย่างไม่บันยะบันยัง ไม่รู้จักออกกำลังกาย พักผ่อน ดูแลตัวเองให้ดี

“คนแต่ก่อน ไม่ค่อยเป็นโรคแบบนี้กัน เพราะใช้ชีวิต อยู่กับธรรมชาติ ไม่รับสิ่งแปลกปลอม ไม่ใช่สารเคมี คุณยายของน้า อายุ 90 กว่าแล้ว ไม่เคยไปหาหมอ แก่ปลูกผักกินเองมาตลอดชีวิต บัวบก กะเพรา ตะไคร้ มีไม่ขาด ต้มแกงอะไรสักอย่างจะมีส่วนผสม สมุนไพรเยอะมาก”

พาเด็กชมสวนรอบๆ วกเข้าบ้านพักด้านหลัง ขวนนึ่ง ม้าหินอ่อนได้เริ่มต้นมะเมี้ยวหน้าบ้าน เธอขอตัวเข้าไปยกน้ำเย็น มาเลี้ยงเด็ก ๆ

“เล่าเรื่องลุงรุ่งให้ฟังอีกซิครับ” พี่ว่า

“อืม...เรื่องอะไรดี” น้าปองครุ่นคิด

“ห่างกันนานหลายปี ตอนลุงเธอกลายเป็นนักเดินทาง
เผชิญโชค หายไปจากหมู่บ้านนั้นแหละ มาพบกันอีกทีตอนนั้น
เขาเป็นไข้หวัดมาหาวันนั้นนั่งคุยกันนานมาก”

พิจจึงได้รู้ว่าน้าปองนี่เองเป็นคนให้แนวคิดทำโครงการ
กับ สสส. สามารถสร้างความร่วมมือชาวบ้านกลับมาได้อีกครั้ง
จนกระทั่งแนวคิดจะฟื้นโรงเรียนร้าง

ไบบัวตั้งใจฟังในสิ่งที่เป็นเนื้อหาสาระ ไม่มากก็น้อย
ขณะที่พี่และป้อมเริ่มเบื่อ มองนกตัวหนึ่งที่บินมาเกาะกิ่งมาเหมียว
เขย่าฝอยดอกสีชมพูโปรยร่วง ลงบนผมเด็กผู้หญิงพอดีบพอดี
สองคนหันมามองหน้ากันแอบหัวเราะ

“นับว่าแนะนำคนไม่ผิด” น้าปองพูดต่ออย่างกำลังติดลม

“วิธีการมอง ของ สสส. เป็นแนวคิดสุขภาพแบบใหม่
ไม่ใช่พูดแต่การรักษาโรคอย่างที่ชาวบ้านคุ้นเคย แต่เป็นเรื่องสุขภาวะ
เกี่ยวข้องกับทุกคน ทุกเรื่อง เด็กๆ เคยได้ยิน คำว่า สร้างนำซ่อม
หรือเปล่า หมายถึงว่ารักษาดูแลสุขภาพดีกว่ารอให้เป็นโรค
แล้วมารักษาอย่างไรละ สสส.พูดถึง การกินอย่างไรให้สุขภาพดี
การเลิกเหล้า เลิกบุหรี่ การออกกำลังกาย การใช้ชีวิตให้มีความสุข
ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม การทำสังคมให้น่าอยู่”

น้ำปองร้ายยาวจนบ้อมอ้าปากหาโดยไม่ตั้งใจ

“พูดถึงโรงเรียนร้างพวกเธอเกิดไม่ทันหรอก สมัยนั้นสนุกมาก พักกลางวันกินข้าวเที่ยงเสร็จ พวกเราเข้าไปเดินเล่นในป่าข้างโรงเรียน เล่นซ่อนหา เดินหาผลไม้ป่ามากินเล่น บางคนเที่ยวเพลินหรือเพลนอนหลับได้ต้นไม้ ครูสั่งเพื่อนออกตามหากลับมาจะถูกลงโทษให้เดินเก็บขยะรอบโรงเรียนร้อยขึ้นก่อนอนุญาตเข้าห้องเรียน”

วันหนึ่งครูสั่งให้น้ำปองออกตามเพื่อนเช่นเดิม พบต้นกำขำลูกตก เพื่อนที่ตามหาปักหลักอยู่บนต้น ขวนให้อยู่เก็บกินจนอึดหน้าสำราญใจ เมื่อกลับมาถึงครูสั่งให้อ้าปาก พบลิ้นดำปึกลายหลักฐานมัดตัวทั้งคู่

ความที่เด็กถูกลงโทษกันบ่อย ไม่มีขยะเหลือให้เก็บ น้ำปองจ่อมแก่นคิดอุบายฉีกกระดาษที่เก็บได้ออกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยหวังครบร้อย จึงถูกลงโทษขึ้นหนักยิ่งคาบไม้บรรทัดหน้าห้องเรียนทั้งคู่

“เพื่อนบนต้นกำขำก็ลุงรุ่มของเธอนั่นแหละทีนี้ ไม่รู้เวรกรรมอะไร ต้องมาทำอะไรเกี่ยวกับขยะจนถึงวันนี้” น้ำปองหัวเราะ แล้วโบกมือชวนเด็กๆ เดินตาม ลานด้านหลังรั้วโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพอยู่ติดกับห้องทุ่งมีโรงเรียนฝาล้อมด้วยตาข่ายง่ายๆ

“น้ำเองตกลงกับลุงรุ่งของพวกเธอว่าถ้าเขาทำโครงการ สสส. จะทำอะไรสักอย่างพัฒนาเกี่ยวข้องกัน เลยเริ่มทดลอง ทำธนาคารขยะ”

ธนาคารแห่งนี้ไม่มีห้องแอร์ เคาะเตอร์รับฝาก พนักงาน แต่งตัวสวยๆ เห็นแต่ขยะที่ถูกแยกเป็นกองวางเป็นระเบียบ ขวดน้ำ กระดาษลัง ถุงขนม ด้านหน้าขึ้นป้ายราคาขยะแต่ละชนิด

“เราเปิดเฉพาะป้ายวันจันทร์แรกของเดือน ดำเนินการ มาระยะหนึ่ง สมาชิกห้าสิบคน คัดแยกขยะที่บ้านมาขาย จ่ายค่าขยะ เป็นคูปองแลกซื้อของที่ร้านค้าร้านขายยา ใครยังไม่อยากเบิก ค่าขยะก็ลงเป็นบัญชีสะสมเอาไว้”

ความมุ่งหมายของธนาคารขยะ น้ำปองบอกว่าต้องการ เป็นจุดเริ่มต้นให้เห็นขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ ที่สำคัญที่สุดคือสร้างสำนึกลดขยะในครัวเรือน เงินกำไรของธนาคาร บางส่วนนำมาเป็นกองทุนทำกิจกรรมอื่นๆ อย่างเช่น ทำน้ำยาล้างจานเอาไว้ใช้กันเอง โดยใช้น้ำหมักจากขยะเปียกในครัวเรือน มาเป็นส่วนประกอบ

หลายอย่างเกี่ยวกับขยะที่เธอมีความคิด อยากทำไม่ว่า การลดขยะ การจัดการขยะรีไซเคิล เอาขยะมาทำปุ๋ย ทำน้ำหมักชีวภาพ และทำผลิตภัณฑ์หัตถกรรม

ไบบัวนี่อะไรชิ้นมาได้ วึ่งไปหยิบถุงผ้าห้อยท้ายรถเทวด
น้ำหลายสิบใบ

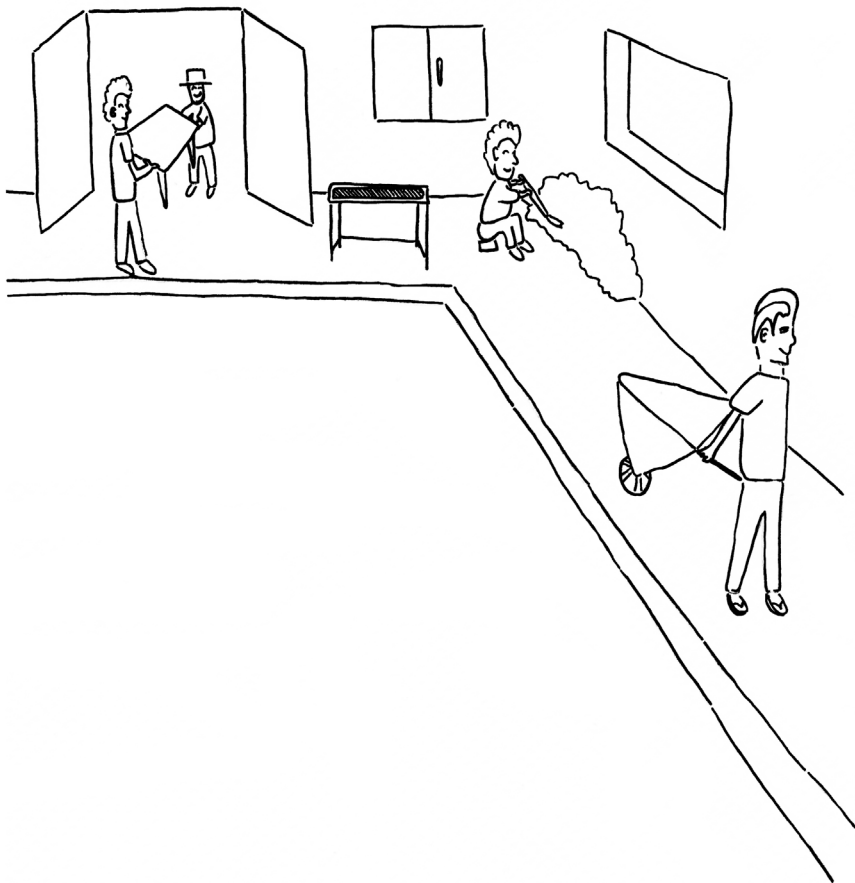
“หนูขอบริจาคสมทบเข้าธนาคารขยะนะคะ” เธอว่า

“วันหลังนำมาฝากอีกได้ไหม”

“ยินดีเลยจ๊ะ ไบบัวมาหาน้ำได้ทุกวันเป็นกรณีพิเศษ”

เธอให้คำมั่นก่อนจะแยกกัน

“เจอกันที่โรงเรียนร้างนะจ๊ะเด็ก ๆ”

(16)

โรงเรียนร้างสร้างสุข

ข่าวลือแพร่สะพัดทั่วหมู่บ้านว่า ใครออกมาช่วยรื้อโรงเรียนร้างจะต้องมีอันเป็นไป ผีหัวขาดมาเข้าฝันแล้วว่าจะหักคอคนที่เหยียบย่างเข้าไปที่นั่นทันที

ครั้งผู้ใหญ่รุ่งถามว่าใครฝันแปลกประหลาดปรากฏว่าหาที่ไปที่มาไม่ได้ เดว่าคงมีคนถูเรื่องเพื่อจุดหมายบางอย่าง

“ต้องเป็นไอ้สำราญคนชั่วแหวงๆ” ลุงหมาให้ความเห็น “นี่ไม่ใช่ครั้งแรก ตอนเราคิดทำอะไรกับโรงเรียนจะมีข่าวอย่างนี้มาตลอด”

“เรื่องแบบนี้ไม่มีหลักฐาน อย่าไปรำพึงรำปราเขาเลย อีกอย่างคนบ้านเราชอบเชื่อข่าวลือ”

ผู้ใหญ่รุ่งมีวิธีจัดการ โดยออกข่าวไปว่าในวันนั้นจะมีการ
นิมนต์พระอาจารย์มหาเสถียร เจ้าอาวาสวัดทุ่งสบายใจ อดีต
ศิษย์เก่ารุ่นแรกของโรงเรียน มาทำพิธีมงคลพื้นแผ่นดินเพื่อความ
เป็นสิริมงคลกับผู้ร่วมงาน

หน้าที่บอกข่าวดีนี้ตกเป็นของพี่ ไบบัวและป้อม ทั้งสามคน
ถือหนังสือเชิญจากผู้ใหญ่บ้านซึ่งจักรยานส่งตรงถึงทุกบ้าน แถมยัง
ถือโอกาสชี้แจงข่าวผีหัวขาดว่าเป็นเรื่องเหลวไหลไร้สาระ

เมื่อเด็ก ๆ ไปถึงบ้านที่อยู่ท้ายทุ่งพีกระดินกระซิบปากคอสั้น
เหมือนกลัวว่าผีได้ยิน

“จริงไม่จริงไม่รู้ แต่ฉันไม่กล้าห rokok”

นอกจากถูกผีหลอกมากับตัวเอง พีกระดินยังเชื่อเรื่องเล่า
เป็นตุเป็นตะว่าที่นั่นเป็นสถานที่อาถรรพ์ลึกลับ มีงูจงอางตัวเท่าขา
ยาวสองวาเป็นงูเจ้าที่ ใครผ่านไปทางนั้นกลางคืนได้ยินเสียงเหมือน
ฝนท่าใหญ่ใกล้เข้ามา ต้องหยุดรถให้งูเลื้อยผ่าน

“สงสัยในวันนั้นพีกระดินคงต้องอยู่บ้านคนเดียว เพราะ
ทุกคนออกไปที่โรงเรียนกันหมด” ไบบัวชี้

“งั้นพีไปด้วยนะ”

กิจกรรมพัฒนาโรงเรียนร้าง จึงเริ่มจากฤกษ์ยามยามดี
เก้าโมง พระอาจารย์มหาเสถียรเดินผ่านแนวรั้วกำแพงเก่า บุกเข้า
ป่ารกนำหน้าชาวบ้านมาพร้อมเพรียงหน้าเสาดง

ท่านกับพระสงฆ์รวมทำรูป ร่วมเจริญพระพุทธรูป
สวดชัยมงคลคาถา ประพรมน้ำมนต์แก่ผู้มาเข้าร่วม มีพีกระถิน
นั่งรอรับน้ำมนต์อย่างเปี่ยมใจอยู่แถวหน้า

“รับรองว่าผีไม่มาเข้าใกล้แถมแน่ๆ” ใบบัวกระซิบกับพีและ
ป้อม ต่างหัวเราะมองพีกระถินที่คอยเดินตามหลังท่านเจ้าอาวาส
อย่างหวาดๆ อยู่ตลอดเวลา

ข่าวที่แพร่กระจายออกไปทำให้ทุกคนเฝ้ารอวันที่มาถึง
อย่างตื่นเต้น บรรดาศิษย์เก่าของโรงเรียนต่างเติบโตเป็นบุคคลสำคัญ
ของสังคม รวมทั้งท่านเจ้าอาวาสที่กำลังกล่าวให้พรญาติโยม

ผู้มาร่วมทำคุณงามความดีร่วมกันในวันนี้ ยังมีนายกองค์การ
บริหารส่วนตำบล ข้าราชการ อดีตครูที่เคยสอนที่นี่ ซึ่งตอนนี้
ท่านอายุเจ็ดสิบปี พอรู้ข่าวรีบให้หลานพามาส่งที่หมู่บ้านตั้งแต่ย่ำรุ่ง

ศิษย์บางคนอยู่ไกลไม่สะดวกจะเดินทางมาร่วม ได้โอนเงิน
ผ่านเพื่อนฝูง มาช่วยสมทบเลี้ยงอาหารกลางวันร่วมกับโครงการบ้าน
ทุ่งสบายใจน่าอยู่ ของ สสส.

น้ำปองซีจักรยานเสือหมอบมาพร้อมกับชุดพยาบาลสนาม
ขณะที่ชาวบ้านพากันหัว มีดพร้า จอบ เสียม เลื่อย มาตาม
ความถนัด ทุกคนช่วยเหลือด้วยใจ อยากเห็นโรงเรียนร้างที่จม
อยู่กลางป่า มานานกว่าสิบปีกลับมามีชีวิตอีกครั้งหนึ่ง

บรรดาเด็กหน้าซัด เจ็ดแปดคนที่พีเคเยจมาบ้างแล้ว ทั้งในสนามฟุตบอล งานชนจี้โก้ และคืนอันน่ากลัวที่ต้องตามลุงผู้ใหญ่ มาพิสูจน์ฝีมือที่นี่ ได้รับเกียรติเป็นคนแถวหน้าในการเริ่มต้นแผ้วถาง ป่ารอบอาคารเรียน เป็นที่ทราบกันกลายเป็นว่า ในช่วงที่ผ่านมา พวกเขาเหล่านี้เข้าออกโรงเรียนร้างอย่างทะลุปรุโปร่ง

พวกเขาได้สัญญาต่อหน้าทุกคนว่าจะไม่หวนกลับไปสู่เส้นทางนั้นอีก

อาคารเรียนปูนชั้นเดียวแปดห้อง ต้นไม้ขึ้นเบียดแน่น เถาวัลย์พันเกี่ยวยุ่งเหยิง จนไม่รู้จะเริ่มต้นแผ้วถางตรงไหนก่อน บนหลังคาใบไม้แห้งทับถมจนมีต้นไม้เล็กๆ งอกเหมือนแปลงผัก กลางอากาศ

อดีตครูวัยเจ็ดสิบยืนมองบ้านพักหลังเดียวของโรงเรียนที่เขาเคยอาศัยอยู่นานหลายปี เหลือเพียงเศษกองไม้ผุพังไม่กี่ชิ้น

“เราจะจัดการอย่างไรกับปลวก” ลุงรุ่งตั้งคำถาม ถ้าจัดการปลวก ก็คงจะยังใช้การอะไรได้ อาคารหลักที่เหลืออยู่นี้เคยใช้เป็นห้องเรียนห้าห้อง ที่เหลือเป็นห้องสมุดกับห้องพัสดุ

ระหว่างที่ยังไม่มีคำตอบ ชาวบ้านอีกกลุ่มหนึ่งพบป้ายแผ่นไม้สลักชื่อโรงเรียน ล้มพังพาบจมดินอยู่ด้านหลังอาคาร ป้ายทำจากไม้เนื้อแข็งอย่างดี ทำให้ชื่อโรงเรียนยังเด่นชัด ชาวบ้านช่วยกันยกมาฝังกับผนังอาคารเรียนชั่วคราว หลายคนช่วยกันขุดลูบดินออก บรรยายาศไม่ต่างกับการขุดค้นทางโบราณคดี

บรรยากาศเริ่มคึกคักสนุกสนาน คนแยกย้ายทำงาน
จบหลายจอมปลวกที่ขึ้นอยู่หลายแห่ง แฝว่ถางรอบอาคารเรียน
ตัดหญ้า ขุดไมยราบยักษ์ในสนามฟุตบอลไปจนถึงบริเวณที่เคยใช้
เป็นแปลงเกษตร

พี่ทำอะไรไม่ค่อยเป็นกับเขา ดูท่าเงอะๆ ะๆ จนไปบัว
สั่งให้ไปช่วยพี่แสงดาวเสิร์ฟน้ำ หลังเคลียร์อาคารเรียนเก่าได้ห้องครัว
ชั่วคราวขึ้นมา เธอช่วยกลุ่มแม่ครัวเตรียมอาหารกลางวัน

ปาลีสลับนำกลัว กำลังหาวิธีไปด้วยน้ำมือของทุกคน
งานเดินหน้าไปรวดเร็ว จนกลุ่มคนที่ช่วยกันทำงานหน้าเสาะตรงพากัน
แตกตื่น

“พบวัตถุประหลาดฝังอยู่ในดิน” ได้ยินคนพูดต่อๆ กันมา
อย่างนั้นต่างชวนกันไปมุงดู

ลูงหมาชิงบทพระเอกได้พอดีพอดี เขากำลังลงมือใช้จอบ
ค่อยขุดเลาะวัตถุชิ้นนั้นด้วยมาดแท้สุดๆ ชาวบ้านสองสามคนเอามือ
วัดดินขึ้นทีละกำมืออย่างระมัดระวัง เมื่อโผล่เพียงครึ่งเห็นชัดว่า
เป็นพระพุทธรูป

“หลวงพ่อบายใจ” ท่านเจ้าอาวาสถุนิมนต์มาสังเกตการณ์
ยกมือไหว้ ทุกคนสาธุตามกันอย่างถ้วนหน้า

“ท่านเจ้าอาวาสองค์ก่อน ริเริ่มจะให้มีโรงเรียนเพื่อให้ลูกหลานชาวบ้านเรามีที่เรียนไม่น้อยหน้าหมู่บ้านอื่นจึงมอบที่วัดให้ ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องจนได้โรงเรียนแห่งนี้ ตอนนั้นท่านได้จัดการสร้างพระพุทธรูปปูนปั้นเพื่อความเป็นศิริมงคล ตั้งชื่อว่าหลวงพ่อบายใจ ตามชื่อหมู่บ้านที่เพิ่งจะเปลี่ยน ไม่น่าเชื่อว่าหลังโรงเรียนถูกปิด พวกเราต่างพากันหลงลืม”

“มีน้ำจึงเกิดเรื่องร้ายๆ ในหมู่บ้าน” ลุงหมาแสดงความเห็น

“จริงค่ะหลวงพี่หนูโดนผีหลอก” พี่กระถินยืนอยู่ด้านหลังเจ้าอาวาสมิวายจะพูดขึ้นมา

“เอาละ ต่อไปนี้มีแต่เรื่องดี ๆ กลับมาเสียที”

ชาวบ้านรวมพลังคนละไม้คนละมืออุ้มพระพุทธรูปปูนปั้นขึ้นมาประดิษฐานบนโพเดียมปูนหน้าเสาธงเป็นการชั่วคราว

ชาวบ้านยังช่วยกันเอามือลูบดินออกจบนองค์พระดูผงขึ้นบางคนไปไกลถึงมองหาเลข ลงนั่งพนมมือบนบาน ท่องคาถาพิมพ์้าเจ้าอาวาสอมยิ้ม และเอ่ยปากสอนพอเป็นพิธีว่าให้เลิกม गया ชีวิตจะรุ่งเรื่องได้ด้วยการตั้งใจทำมาหากินอย่างสุจริตเท่านั้น

นายสมบูรณ์ ศิษย์ผู้ดำรงตำแหน่งนายก อบต. ได้จังหวะประกาศขึ้นกลางผู้คนว่าการขุดพบพระพุทธรูปนับเป็นโอกาสมงคลเป็นอย่างยิ่ง เขายินดีรับเป็นแกนนำจัดงานบูรณะดมศรัทธาสร้างวิหารประดิษฐานหลวงพ่อบายใจในโอกาสต่อไป

รื้อเศษซากโต๊ะเก่า เก้าอี้หัก แปรงลบกกระดาน หนังสือ
เปื้อยอยู่เพราะผ่านห้องปลวกออกมากองเตรียมเผาทิ้งร่วมกับเศษขยะ
อื่นที่รื้อออกมาได้ ในนั้นมีหม้อต้มกระท่อมรวมอยู่ด้วย

ห้องส่วนกลางอาคารดูดีพร้อมใช้งานโดยไม่ต้องซ่อมแซม
อะไรมากมาย

สิบเอ็ดโมงลุงรุ่งนำชาวบ้านถวายภัตตาหารเพลในห้องนั้น
พระฉันเพลให้พรเสร็จเดินทางกลับวัด ลุงหมาประธานฝ่ายฆราวาส
เชิญชวนชาวบ้านร่วมรับประทานอาหารร่วมกัน

“กินให้อิ่มนะครับ” พี่แสงดาวในฐานะแม่ครัวใหญ่กล่าว
ขณะยื่นคู่ลุงรุ่ง

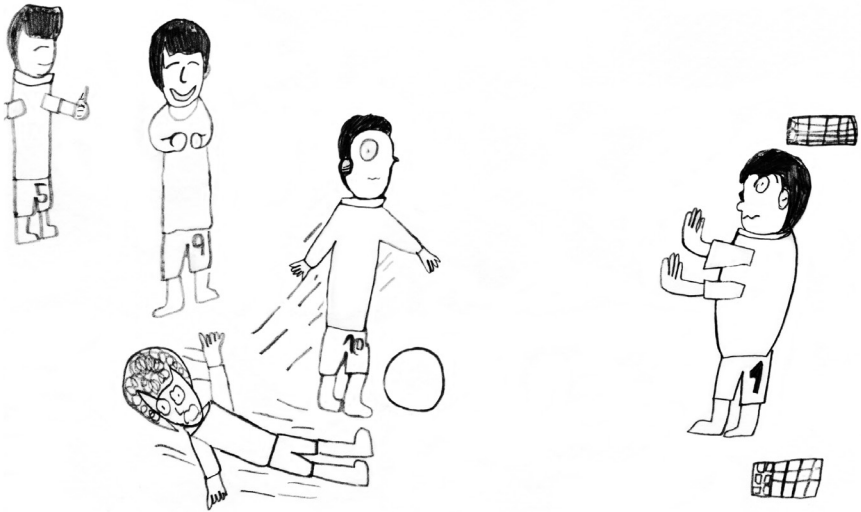
“จุกละหูกไปหน่อย ผิดพลาดยังงี้ก็ต้องขออภัยคะ เอาไว้
โอกาสต่อไป จะทำให้สุดฝีมือกว่านี้อีกคะ”

“สองคนนี้สัมพันธ์กับกึ่งทองใบหยกเลยละ” ใครคนหนึ่งพูด
แซวขึ้นดังๆ กลางวง ทุกคนพากันยิ้มน้อยยิ้มใหญ่ ขณะที่ลุงรุ่ง
กับพี่แสงดาวยิ้มนิ่ง หน้าแดง ทำอะไรไม่ถูก

เช่นเดียวกับทุกคน เด็กๆ มีความสุขกับอาหารมือเที่ยง
ที่เอร็ดอร่อย พี่เริ่มชินกับกลิ่นแกงไตปลาได้บ้างแล้ว

เป็นอีกวันหนึ่งที่คนในหมู่บ้านได้มาทำอะไรร่วมกัน
นั่งล้อมวงกินข้าว พูดคุย แบบเป็นกันเอง

เรื่องราวเก่าๆ ของโรงเรียน ทำให้ศิษย์เก่าเล่าอดีตอย่าง
ต้นต้นพร้อมน้ำตา วันนี้พวกเขามีส่วนพื้นซากโรงเรียนในความ
ทรงจำให้กลับมามีชีวิตอีกครั้งหนึ่ง

(17)

ชีวิตไม่สำราญ

ยามสายของวันที่มีเมฆก้อนนุ่มๆ ลอยกระจัดกระจาย
อยู่เต็มท้องฟ้า ลมพัดพาเอาเด็กๆ มารวมตัวกันที่ลานมะขาม
อย่างคึกคักหนาตากว่าทุกกัน

ขบวนเด็กหน้าซัดมารวมกันอย่างพร้อมหน้า คนที่เคยร่วม
ทีมฟุตบอลกลางคืน ฝ่ายแพ้งต้องชนซี่ไถ่มี ขวด ภูเก็ต หิน
แก้ว นก

“...เสื่อ เบิง ผา อรุณ กว้าง” ไบบัวบอกชื่อที่เหลือทีละคน
หนึ่งหรือสองคน พิศลัษย์คล้ายคลึงคลาว่าเป็นคนที่อยู่ใน
เหตุการณ์หลบหายไปในความมืด ตอนออกพิสูจน์โรงเรียนร้าง

ไบบัวเคยเล่าถึง “เสื่อ” ลูกคนเดียวในครอบครัวมีอันจะกินของหมู่บ้าน เขาเป็นเพื่อนสนิทคนหนึ่งของเธอ นิสัยดีเรียนเก่งแข่งได้ที่หนึ่งของห้องกับเธอมาตั้งแต่เด็ก

ชีวิตหักเห ตอน ป.4 เมื่อพ่อเขาเปลี่ยนเป็นคนเจ้าชู้สำมะเลเทเมา ติดการพนันงอมแงม หนีสินงอกจนสวนยางถูกยึด หลังจากนั้นไม่มีใครรู้ว่าพ่อเขาอยู่ที่ไหน มีแต่ข่าวลือว่าไปกับผู้หญิงคนใหม่ที่โนนที่นี้ ทั้งเขากับแม่เผชิญชะตากรรมอยู่ตามลำพัง สมบัติไม่มีอะไรเหลือ แม่อยู่แบบคนเลื่อนลอย ปล่อยผมเผ้ารุงรัง เดินตามถนนหนทางไม่หลับไม่นอน แต่ละวันเสื่อคอยตามหาแม่

ชาวบ้านช่วยลงแรงปลูกกระต๊อบหลังเล็กให้สองแม่ลูกอยู่ในที่ธรณีสงฆ์ อาศัยขำกัณฑ์บาตรพระประทังชีวิตไปวัน ๆ ผ่านสามปีทุกอย่างจึงค่อยคลี่คลาย แม่ของเขาอาการดีขึ้น เริ่มต้นชีวิตใหม่โดยออกไปทำงานรับจ้างในตัวจังหวัด ปล่อยลูกชายอยู่ลำพัง เสื่อเริ่มหนีเรียนคบเพื่อนเกเรจนติดยา

ได้ฟังเรื่องแบบนี้พีถึงกับอึ้ง คิดว่าต่อไปนี่จะไม่ด่วนตัดสินใคร ทุกอย่างมีเหตุผลและความเป็นมาที่ต่างกัน

ไบบัวกำขับไม่ให้พูดถึงเรื่องความหลัง นับต่อจากนี้ไปจะมีเรื่องดี ๆ และสร้างสรรค์สำหรับทุกคน

ที่โคนมะขามติดป้ายกระดาดาช้างพื้นสีขาวเขียนด้วยลายมือปากกาเคมีสีน้ำเงิน ข้อความว่า “กลุ่มเยาวชนลานขาม”

“ต่อไปนี่ พวกเด็กจะร่วมกันทำความดี ถ้าเราทำในสิ่งที่ดี
สร้างสรรค์ ไม่ต้องกลัว มีผู้ใหญ่คอยช่วยเหลือ ไม่ว่าไฟแสงดาว
ลุ่งรุ่ง โดยการสนับสนุนโครงการชุมชนนำอยู่ของ สสส.”

“วันนี้ชวนเราจะมาทำอะไร” คนชื่อเสือดาม หน้าเข้าตา
ดูตุสมชื่อ

“เตะฟุตบอล” ไบบัวตอบ

“กลางวันเนี่ยนะ” เสือสงสัย

“อ้าว ใครเขาเล่นฟุตบอลกลางวันอย่างพวกนายกันเล่า
นั่นมันเมื่อวันก่อน”

“จริงด้วย” เขาเอามือเกาหัว

สนามฟุตบอลถูกเนรมิตขึ้นง่ายๆ โดยยกก้อนหิน มาวาง
หมุดหมายแทนเสาประตูสองฝั่ง

คนสิบสามคนแบ่งฝ่ายไม่ลงตัวอีกเช่นเคย ไบบัวขออาสา
เป็นกรรมการ นั่งสังเกตเกมได้ร่มมะขาม

“ว่าแต่คนอื่นตัวเองกลัวแดด” นายเสือด่า เรียกเสียง
ฮาตึง จนไบบัวทำหน้าที่เป็นเบะปากใส่แก้แค้น

วันนี้พียูกับฝ่ายนายเสือด่า ถูกสั่งเป็นนายประตูแบบยืนนิ่งๆ
เพราะเป็นที่รู้แล้วว่าเขาเตะฟุตบอลไม่ค่อยถูก วิ่งไล่คนอื่นไม่ทัน
คนตัวอ้วนมีประโยชน์อยู่บ้างหากยืนกุมเป่าบังมุมเอาไว้จะดีมาก
หากไม่หลบลูกที่ถูกยิงยัดเข้ามา ประเด็นหลังนายเสือด่าขำ

ทันทีที่โบว์เป่านกหวีดปรี๊ดยาวจากโคนมะขาม ลูกบอล ถูกเขี่ยจากจุดกลางสนาม ทุกคนออกวิ่งไล่ เลี้ยง เตะ ดุเดือด ภายใต้อัดร็อนแรงจนแทบตา

บนผืนหญ้าแห่งรวนติดพื้น การแย่งลูกฟุตบอลคลุกฝุ่น ก้อนใหญ่ ทำให้ทุกคนเหมือนหลุดเข้าไปในมิติอะไรสักอย่าง แทบมองไม่เห็นคน ว่าเกิดอะไรขึ้นในก้อนฝุ่นขนาดใหญ่ พียินมอง อย่างขั่นๆ จู่ๆ ลูกฟุตบอลก็ลอยผ่านหน้าเขา

“เข้า” ฝ่ายโน้นตะโกนร้องด้วยความดีใจ

“โอ้เอ๊ย...” เสือร้องใส่พีตีด้วยความผิดหวัง

ไม่กี่นาทีถัดมา ป้อมซึ่งฝ่ายตรงข้าม เลี้ยงหลุดเดี่ยว เข้ามาจ่อยิง เขาเอาตัวกระแทกใส่จนป้อมกระเด็นกลิ้งลงไปกอง กับพื้น

“ฟาว” เสียงโบว์ตะโกน “ทำอย่างนี้อีกทีโดนไล่ออก”

พีตีคิดจะเถียง เกรงกรรมการโกรธจึงถูกยิงจุดโทษไป อีกแต้ม

โบว์สั่งพักครึ่งเมื่อเห็นต่างฝ่ายเหนื่อยหอบ ลิ่นห้อย ไปตามๆ กัน พียินสู้อัดด เฟ่งมองฟุตบอลจนรู้สึกหน้ามืด ใกล้เคียงลม ทุกคนนั่งคลุกดิน หน้าซีดเท่าเทียมกันได้ร่มมะขาม

“เห็นมัยว่าพวกเราต้องเลิกละสิ่งไม่ดีเสีย ร่างกายจึงจะ
แข็งแรง ไม่เหนื่อยง่าย ไม่น่าห่วงหรือทุกคนทำได้แน่” ไบบัว
กล่าวกับทุกคน

“นักฟุตบอลบ้านทุ่งสบายใจ จะผอมแห้งเหมือนป้อม
หน้าซีดเขียวเหมือนนายขวดไม่ได้”

“สำหรับเธอ ...นายเด็กกรุง” เธอตั้งใจพูดกับพี

“ต้องลดพุงด่วนที่สุด” ทุกคนพากันหัวเราะครืน

ระหว่างที่พีไม่รู้จะอธิบายอะไรดี พีแสงดาวมาถูกจังหวะ
จีจรรย์าน บรรทุกกระตักน้ำแข็งสี่เหลี่ยมมาด้วย เปิดออกมาเป็น
น้ำกระเจี๊ยบลอยน้ำแข็ง เธอตักใส่แก้วพลาสติกแจกทุกคน ในยาม
เหนื่อยล้า คอแห้งผากเช่นนี้ พีรู้สึกได้ว่าเป็นเครื่องดื่มที่อร่อย
ที่สุดเท่าที่พบมา

“พีมีข่าวใหญ่จะมาเล่า ผู้ใหญ่บ้านบอกพีมา”

“ลุงรุ่งนั่นเหรอครับ” นายเสื่อ ทำตาหรีตาแก้งแซว
พาคคนอื่นแสรังกัมหน้าหัวเราะคิก

“เดียวเถอะนายเสื่อ รู้จักแซวคนอื่นแล้ววี”

“นายสำราญหนีไปแล้ว” พีแสงดาวรีบตัดบท เล่าว่า
ก่อนฟ้าสางที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ปราบปราม
ยาเสพติด ยกกำลังชุดใหญ่บุกเข้าจับกุมนายสำราญจากรายงานลับ
ที่ยืนยันได้ว่าเขาเป็นเอเยนต์ค้ายารายใหญ่

อย่างไรก็ตามเมื่อเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติกรลับอย่างเงียบเงียบ
เดินทางไปที่บ้านหลังนั้น ไม่พบใครอยู่ที่บ้านหลังนั้น

พินึกถึงคนหน้าตาดี กลิ่นตัวเหม็นหึ่ง เมื่อค่าคีนสวดเปลว
บ้านเขาอยู่ลึกเข้าไปทางสวนยางเนินเขา บ้านหลังใหญ่ราคาแพง
มีรั้วรอบขอบชิด ประตูรั้วเข้าบ้านมีคนกับหมาตัวใหญ่คอยเฝ้า
หลังร่ำรวยผิดหูผิดตาภายในไม่กี่ปี นายสำราญไม่ค่อยสัมพันธ์
กับใครในชุมชน ไม่มีใครได้เข้าไปในบ้านหลังนั้น มีแต่คนแปลกหน้า
ที่ขี้รดแก๊งหูลูๆ ผ่านประตูที่มียามและหมาตัวใหญ่คอยเฝ้า

นายสำราญมักบอกทุกคนว่า เขาร่ำรวยมาจากการเป็น
นายหน้าขายที่ดิน คนแปลกหน้าที่มาหาเป็นพวกติดต่อซื้อขาย
ที่ดิน เขาพูดคำว่าเงินเป็นล้านๆ จนติดปาก ขอบประกาศตัวว่า
พร้อมจะบริจาคเงินช่วยเหลืองานการกุศลต่างๆ เสมอ แต่ก็ไม่เคย
ทำตามคำพูด

“ชาวบ้านต่างรับรู้สิ่งที่เขาทำมานาน เพียงแต่ไม่รู้จะจัดการ
อย่างไร เพราะไม่มีพยานหลักฐาน จนคนตื่นตัวมาร่วมมือทำ
กิจกรรมดีๆ อย่างที่เรากำลังช่วยกัน สิ่งดีย่อมขับไล่ความชั่วไปเอง
ใช้น้ำดีไล่น้ำเน่า”

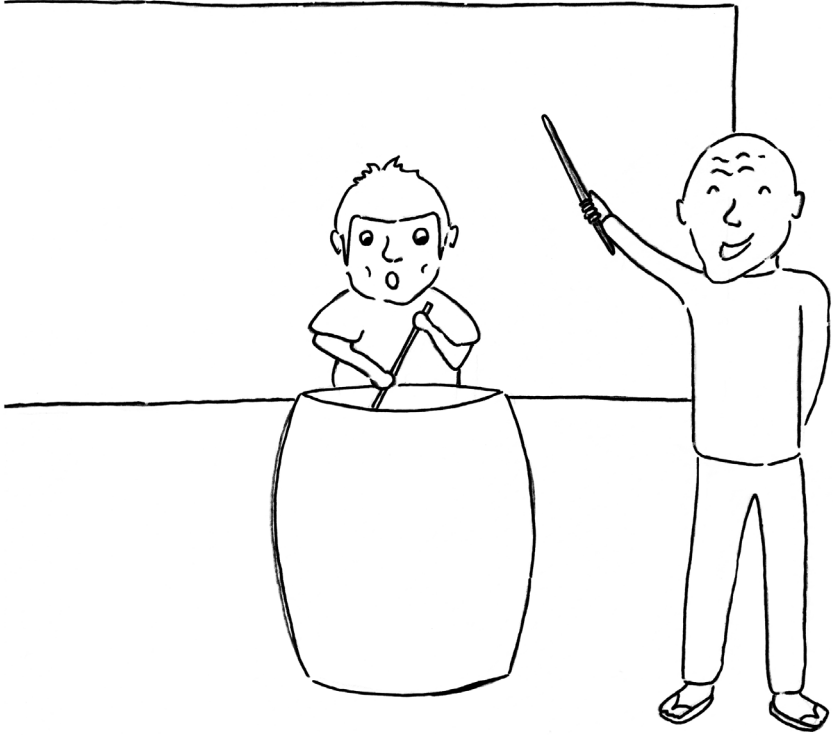
พีไม่รู้ว่าที่มา ทำให้เขาเป็นคนเดินมาถึงจุดนี้ แต่หนทางนี้
นำไปสู่หายนะอย่างเดียว ไม่มีทางเลือกอื่น

พี่แสงดาวเล่าเบื้องหลังที่ตำรวจตามสืบจนออกมาจับเขา
นอกจากประสานกับผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้านบางคนยังมีเด็กกลุ่มหนึ่ง
ซึ่งไม่เปิดเผยให้ข้อมูลลับสุดยอดจนภารกิจสำเร็จ

“หลายคนตกเป็นทาสรับใช้นายสำราญ จนถอนตัวออกมา
ไม่ได้ผมเกือบจะเดินทางนั้นแล้ว” นายเสือพูด

เด็กหน้าซัดพากันยิ้มโล่งอก

“เฮ้ย ...ลงเล่นต่อเถอะ ทีมเราตามอยู่ 3 - 0” นายเสือว่า

(18)

หุ้นส่วนความดี

วันถัดมาข่าวโทรทัศน์รายงานข่าวนายสำราญพ่อค้า ยาเสพติดถูกจับกุมตัวได้ที่รีสอร์ทแห่งหนึ่งทางไปด่านชายแดน เข้าใจว่าเขาเตรียมหลบหนีไปต่างประเทศ ในข่าวบอกว่าจะมีการ ยึดทรัพย์สินของเขาด้วย

“นั่นคงเป็นข่าวดี” ลุงรุ่งพูดกับชาวบ้านที่แวะมาปรึกษา พูดคุย แต่ละวันพี่เห็นลุงรุ่งแทบจะไม่มีเวลาส่วนตัว โดยเฉพาะ หลังกิจกรรมหรือโรงเรียนร้างสร้างเป็นศูนย์กลางพัฒนาชุมชน บางวันประชุมตึกดิน แทบกินนอนอยู่ที่นั่น

ที่บ้านพี่รับบทลูกมือป้อมช่วยหุงข้าว ทำครัว รดน้ำต้นไม้ เสร็จแล้วรีบตามลงไปลุยงานโรงเรียน ณ เวลานี้ เป็นที่รับรู้่ว่าทุกคนที่ว่างเว้นจากภารกิจส่วนตัวไปรวมตัวกันที่นั่น คนมีสมองช่วยออกความคิด คนมีแรงช่วยออกแรง คนมีข้าวปลา ขนมนมเนย เครื่องดื่ม ก็เอาไปเลี้ยงดูกันบรรยากาศสนุกสนานครึกครื้น

โรงเรียนรกร้างน่ากลัวค่อยกลับมามีชีวิตใหม่

อาคารเรียนกลับมาเย็นโดดเด่นโดยไม่เหนียมอายคนมอง โครงสร้างหลักยังแข็งแรงพอใช้ หลังขัดคราบราออกกำแพงดูสะอาดเอี่ยม ประตูหน้าต่างหลายบานรอเปลี่ยน หลังคารอกระเบื้อง สนามฟุตบอลเตียนโล่ง กลิ่นเหม็นอับค่อยจางหายไปเป็นลำดับ

ถึงเวลาที่ผู้ใหญ่จะปรับห้องเรียนต่างๆ มาเป็นฐานการเรียนรู้ตามโครงการบ้านทุ่งสบายใจน่าอยู่ ของ สสส. เริ่มจากกำหนดให้ห้องพักครูเป็นห้องอำนวยการ ห้องเรียนถัดไปเป็นฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ฐานการเรียนรู้การทำเครื่องแกง ฐานการเรียนรู้ปุ๋ยหมัก และธนาคารขยะ

กลุ่มปุ๋ยหมักนำโดยตาหมา ต้องการใช้เป็นพื้นที่ให้ความรู้ และสาธิตการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ

หมอปองย้ายที่ทำการธนาคารขยะจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมาอยู่ที่โรงเรียน ในห้องนี้จะมีการนำเสนอเรื่อง การสร้างจิตสำนึกใหม่ในการลดขยะ วิธีเปลี่ยนขยะย่อยสลายได้ จำพวกเศษอาหาร เศษผัก ไปทำปุ๋ยหมัก

เปิดรับซื้อ ขยะรีไซเคิล จำพวกขวดน้ำ ของขนม กระดาษ โดยคนที่ เป็นสมาชิกธนาคารขยะจะมีบัญชีฝากและถอน เหมือนธนาคารทั่วไป เพียงแต่จะเป็นรายการฝากถอนขยะ

“คนมาฝากจะรับค่าขยะเป็นคูปอง แลกซื้อของร้านขาย ยายชู้ได้ทุกอย่าง ต้องขอบคุณยายชู้ที่มาร่วมโครงการกับเราอย่าง เต็มใจ” น้าปองเล่าคนที่สนใจเหมือนที่เคยเล่าให้กลุ่มของพิฟังมา แล้วนั่นเอง อนาคตเธออยากฝันจะทำธนาคารขยะเป็นกองทุนขยะ ขับเคลื่อนจิตสำนึกลดขยะแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ เพราะขยะไม่มีวัน เก็บหมดถ้าไม่ลดขยะลง

“เราเป็นหุ้นส่วนกับกลุ่มปุ๋ยหมักของลุงหมาคะโดยเฉพาะ ขยะอินทรีย์ย่อยสลายได้ จะร่วมกันทำปุ๋ยหมัก แนวคิดใหม่มีการ นำไส้เดือนมาเลี้ยงบนกองขยะ ชี้อยู่ของมันคือปุ๋ยชั้นยอดดี ๆ นี้เอง” น้าปองเป็นนักพูด นักบรรยายชั้นยอดอยู่ตลอดเวลา

พีแสงดาวเปิดห้องเรียนเศรษฐกิจพอเพียง

ไบบัวกระโดดลงมาช่วยเต็มตัว พิกับป้อมเลยใช้เวลากับ กลุ่มนี้มากเป็นพิเศษ นอกจากการนั่งพูดคุยสนทนากับชาวบ้าน ทำงานร่วมกับกลุ่มปุ๋ยหมักของตาหมาแล้ว พีแสงดาวต้องการ พื้นที่หลังอาคารบุกเบิกเป็นแปลงผักสาธิต

แม้ว่าการปลูกผักอินทรีย์ เป็นวิถีดั้งเดิมของชาวบ้าน มาก่อน คนรุ่นใหม่กลับยึดเอาความสะดวกสบาย พวกเขาเชื่อว่า หากไม่ใช้ยาฆ่าแมลง สารเร่งต่างๆ มักไม่ได้ผล เสียเวลาเปล่า พี่แสงดาวต้องค่อยอธิบายว่า สารเคมีเหล่านั้นมีพิษต่อร่างกาย อย่างไร มีตัวเลขยืนยันจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพรายงาน คนเป็นโรคภัยไข้เจ็บเยอะขึ้นเพราะกินอาหารที่มีสารเคมีตกค้าง

โรคบางอย่างเช่นมะเร็งมีผลโดยตรงมาจากการใช้สารเคมี และผลการสุ่มตรวจเลือดพบปัญหาจากสารเคมีตกค้างปริมาณสูง

“การปลูกพืชแบบอินทรีย์ไม่ใช่เรื่องยุ่งยากอะไร เราสามารถใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพให้ผลดีกว่าด้วยซ้ำ ส่วนการกำจัดแมลงก็มีสูตร น้ำหมักผสมกับสมุนไพรหลายชนิด เราจะมาลองทำลองใช้กันดู”

นอกจากเทคนิคต่างๆ แล้วพี่แสงดาวมักชวนคุยถึงการ ใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงพึ่งตนเอง ไม่ว่าจะประหยัดอย่าง สมเหตุสมผล ดีกว่าเหนื่อยยากในการหาเงินมาใช้แบบสุรุ่ยสุร่าย ไม่มีที่จับสั่น การที่คนเราหาเงิน ก็ต้องรู้จักใช้รู้จักเก็บ

สำหรับพี เจองานหนักตอนลงแปลงปลูกผัก เพราะต้อง
ออกแรงยกจอบขุดดินยกแปลง สาวเชือกตักน้ำจากบ่อน้ำ ขนมารด
ดินให้เปียกชุ่มสำหรับการหยอดเมล็ดปลูก ทุกอย่างต้องทำซ้ำแล้ว
ซ้ำเล่าอยู่กลางแดดจัดจ้าอย่างนั้นตลอดช่วงเย็น ถือว่าหนักหนาสาหัส
สำหรับคนที่ไม่เคยทำงานกลางแจ้งมาก่อนเช่นเขา ผิวที่คล้าเป็น
ทุนเดิมค่อยเริ่มเกรียมไหม้และเป็นอย่างที่ชาวใต้ว่า “ดำเมล็ดง”
หรือดำแบบแหวววากลายเป็นลูกหลานบ้านทุ่งเต็มตัว

พีเข้าใจคำว่างานหนักก็คราวนี้ ทั้งร้อนทั้งเหนื่อย เปลี่ย
เนื้อตัวเปื้อนดิน เหนอะหนะเหงื่อโคลไหลอาบ กลิ่นตัวเน่าเหม็น
นึกถึงความทุกข์ยากของเกษตรกร ชาวไร่ชาวนา กว่าจะปลูกข้าว
ปลูกผักมาให้คนกิน

มีน้าเล่าแม่สอนเขาเสมอว่าต้องกินข้าวให้หมดจาน

บางเวลาเขาเลยอดนึกถึงการเดินเล่นกินแอร์ตามห้าง
อยากถอยไปนั่งในร่มเงาให้สบาย ขณะที่ลุงรุ่งยังคอยแะเวเวียน
มาช่วยพี่แสงดาวเกือบทุกชั่วโมงที่ว่างจากงานปรับปรุงสถานที่และ
ประชุมชาวบ้าน พี่แสงดาวไล่ลุงกลับไปทุกครั้ง

ความสุขสำหรับพี ตอนหยุดพักกินข้าว กินน้ำ ซึ่งความรู้สึก
ว่ามันอร่อยกว่าที่ไหนในโลก เขาคิดทฤษฎีอย่างหนึ่งขึ้นมาได้ว่า
ความอร่อยสัมพันธ์โดยตรงกับความหิว ต่อให้มีของอร่อยที่สุดวางอยู่
ตรงหน้ามันก็ไม่อร่อยถ้าอึด้มมาก

“ไขมันละลายได้เยอะละคราวนี้” โบบัวแซวเขา

ในที่สุดได้แปลงผักเตรียมพร้อมในพื้นที่ไร่กว่า หลังจากนี้
อีกไม่นาน พี่แสงดาวกับชาวบ้านวางแผนปลูกผักหลายรายการ
ผักบุ้ง ผักกาด ผักหวาน ถั่วฝักยาว มะเขือ ชะอม มันเทศ
ข้าวโพด ริมรั้วโรงเรียน พื้นที่ว่างที่ยังรอปรับรอลงไม้ยืนต้นปลูกไว้ให้
ชาวบ้านมาเก็บกินร่วมกัน พวกซีเหล็ก สะเดา แคน ชะมวง มะขาม
พื้นด้านล่างปลูกพริก ตะไคร้ ขมิ้น ข่า สำหรับพัฒนากลุ่มเครื่องแกง
ชุมชน

พี่แสงดาวอธิบายว่าเครื่องแกงเป็นสิ่งจำเป็นของครัวเรือน
ต้องใช้ทำอาหารทุกวัน คนรุ่นใหม่กลับนิยมความสะดวกโดยการ
ซื้อแบบสำเร็จรูป นอกจากสิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์แล้ว อาจได้
ของไม่ดี ไม่ถูกหลักอนามัย เนื่องจากพ่อค้ามักลดต้นทุนโดยซื้อ
วัตถุดิบเน่าเสียราคาถูกมาผลิต อาจผสมสารกันบูดหรือสารเคมี
อันตรายบางอย่าง

ที่สำคัญทุกคนปลูกพืชเหล่านั้นเอาไว้ข้างบ้านง่ายตาย
ได้ของสดใหม่ อร่อย

แทนที่จะซื้อเครื่องแกงจากที่อื่น พี่แสงดาวต้องการทำกลุ่ม
เครื่องแกงในชุมชนขึ้นมาเอง ปลูกเอง ตำเอง สำหรับคนในหมู่บ้าน
ย่อมเข้าใจมากกว่า พริก ตะไคร้ ขมิ้นมาตำเครื่องแกงขายกันเอง
ในหมู่บ้าน คัดของดี เน้นความสะอาด เก็บในภาชนะเหมาะสม
ไม่ใช้สารกันบูด

สูตรพิเศษสำหรับเครื่องแกงบ้านทุ่งสบายใจใช้ขมิ้นด้วง
สี่เหลืองงาม กลิ่นไม่ฉุน พริกขี้หนูที่ใช้ตำเครื่องแกงส้มเลือกเฉพาะ
พริกที่เรียกว่าดีปลีซี ซึ่งมีลักษณะของผลพริกสีเขียวและสีส้ม
เมื่อสุกมากๆ ตำออกมาแล้วได้เครื่องแกงเผ็ดจัดจ้านตามแบบ
ชาวใต้

หากการรวมกลุ่มประสบความสำเร็จ ทั้งผักและเครื่องแกง
เหลือจากการแบ่งกันกินภายในกลุ่ม พี่แสงดาววางแผนนำไปวางขาย
ที่ตลาดพอเพียง เอากำไรมาทำเป็นกองทุนพัฒนากลุ่มต่อ

“เหนื่อยไหมพี่” พี่แสงดาวถามตอนที่เขาช่วยพรวนดิน
ตาดูหิได้แดดของเขาพอมีชีวิตชีวาขึ้นมาบ้าง

“สบายครับ” เขาว่า

“ตอนเย็นชวนป้อมแวะไปที่บ้านนะจะทำกับข้าว อยากริน
อะไรละเรา”

พลันหายเหนื่อยเป็นปลิดทิ้ง รายการอาหารเป็นสิบเป็นร้อย
ลอยเข้ามากลางอากาศ ยิ่งเป็นฝีมือพี่แสงดาวมั่นใจได้ว่าทุกอย่าง
ต้องอร่อยสุดยอด กลิ่นหอมฉุยกำลังลอยมา เขาจะต้องกินจนพุงกาง
อย่างไม่ต้องสงสัย

“ชวนลุงรุ่งของเธอด้วยซี” พี่แสงดาวออกอาการเงินๆ

“ครับ” เขารีบวิ่งลิงโลดใจไปบอกข่าวดีลุงรุ่ง

(19)

ความเข้าใจบนฝาห้อง

ระฆังทองเหลืองใบนั้นพี่เคยเห็นตอนตามมาพิสูจน์ผีคืนเดือนมีดอันแสนระทึกกับลุงรุ่ง มันถูกจัดวางใหม่ในห้องพักครูที่ตอนนี้เนรมิตเป็นสำนักงานอำนวยการ คณะกรรมการโครงการบ้านทุ่งสบายใจน่าอยู่ ของ สสส.

ลุงรุ่งใช้วิธีตีระฆังเก่าอันเสียงทุ้มต่ำแหบโหยเพื่อการเริ่มประชุม

ชาวบ้านช่วยกันแกะกระดานดำ ที่รอดพ้นจากการกัดแทะของปลวกมาติดตั้งในห้องอำนวยการ จัดซื้อขอลูกไม้เขียนวาระความคิดเห็นต่างๆ ตอนประชุม

เคยเข้าอบรมกับสถาบันการจัดการระบบสุขภาพภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มาแล้ว ลุงรุ่งจึงถ่ายทอดวิธีการทำแผนที่ความคิดให้กับชาวบ้านเพื่อจับประเด็น ทิศทางการพัฒนา

แบบง่าย ๆ จนชาวบ้านพูดกันว่าหลังโรงเรียนถูกยุบมานานในที่สุด ได้มหาวิทยาลัยชาวบ้านมาแทน

แก้อีพลาสติกสามสิบตัว รับการสนับสนุนองค์กรบริหาร ส่วนตำบลอย่างเป็นทางการ แม้ชัดดูไปแล้วหลายรอบ คราบรา ผาห้องกับรอยรังปลวกทำให้ดูไม่น่ามอง ที่ประชุมกลุ่มใหญ่ของ คณะกรรมการโครงการบ้านทุ่งสบายใจน่าจะอยู่ ออกความคิดว่าควร ตกแต่งห้องคูดีพร้อมกับให้ความรู้

งานนี้เป็นหน้าที่ของกลุ่มเด็ก

พี่แสงดาวจัดแจงซื้อกระดาษ ดินสอ ปากกา สี วัสดุอุปกรณ์ จำเป็นพร้อมเพรียง ไบบัวรับเป็นหัวหน้าคณะทำงาน เด็ก ๆ ตั้งใจ มาช่วยเต็มที่

“ใครถนัดอะไรก็ช่วยส่วนนั้นไป” ไบบัวแจกงานแบ่งทีมย่อย ใครขอवादรูปอยู่กับเธอ คนเข้าใจเนื้อหางาน สสส.แบบภาพรวม มาช่วยพี่

“เพราะเธอเป็นหลานสนิทั่วมุใหญ่บ้านต้องเข้าใจงาน สสส. ดีกว่าใคร” ไบบัวสรุปเองโดยไม่ถามต้องความเห็น ทำเอาพี่ ต้องยืนหัวแกรก ๆ ดีว่าทั้ง ขวด ภูเก็ต เสื่อ ผา ยกมืออาสาช่วย ค่อยเบาใจ

“เราชอบทำงานกับเด็กกรุงเทพฯ” เสื่อว่า

ภารกิจหลักจากไบบัวส่วนนี้ต้องช่วยกันออกแบบ เขียน โปสเตอร์แนะนำ สสส. เพื่อชาวบ้านเข้าใจง่าย ๆ

“วาดเป็นการ์ตูนได้ไหม” เสื่อถาม

“ได้เลย” ไบบัวบอกจะเป็นการ์ตูน แผนภูมิ ตามแต่ จะสร้างสรรค์ เสร็จแล้วนำขึ้นแปะฝาผนังด้านหลัง ฝาผนังด้านข้าง เป็นหน้าที่อีกทีม

เขางอนขึ้นมาตจิดที่ไม่มาทาบทามบอกกล่าวกันล่วงหน้า ก่อนมอบหมายงาน อยากบอกใบ้ว่าพูดกับปากนั้นแสนง่ายมาก พอลงมือทำใจก็ยากไม่เบาเลย พวกเขาเฝ้ามองหน้ากันรีหันทวางไม่รู้จะเริ่มตรงไหนก่อน

“เอาไงดี” เสือถามเร่งเร็ว “สส.นี่อะไร เราจะวาดเป็นรูปแบบไหน”

เคยได้ยินลุงรุ่มบ่นว่าทำโครงการ สส. มาเป็นปี ชาวบ้านยังไม่เข้าใจ ที่ตลกกว่านั้นคนเข้าใจ สส. ว่าเป็นงาน “สส.” ที่ชาวบ้านแปลว่าผู้แทน เมื่อไม่มีทางอื่น เขาเริ่มอธิบาย จากเอกสารแนะนำ สส. เล่มหนึ่งที่วางอยู่บนโต๊ะประธานกลุ่มในห้อง เล่มเดียวกับที่ลุงรุ่มหยิบมาเปิดให้เขาดูอยู่บ่อย

“สำนักงาน สส. เป็นหน่วยงานของรัฐ ที่มีไข่ส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกองทุน จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544 มีหน้าที่ริเริ่ม ผลักดัน กระตุ้น สนับสนุน และร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในสังคม ในการขับเคลื่อนกระบวนการสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อให้คนไทยมีสุขภาพดีครบ 4 ด้าน กาย จิต ปัญญา สังคม” เขาอ่าน

“ลอกมาเลยได้ไหม” ปูถาม

“ได้แต่คนจะเข้าใจหรือ กาย จิต ปัญญา สังคม อะไรอย่างนี้” พูถามกลับ ปูพยักหน้ารับอย่างงงๆ

เขาพยายามอ่านตีความเอกสารอย่างช้าๆ ทุกคนตั้งใจฟัง กาย หมายถึง การที่มีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง ได้อยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่มีอุบัติเหตุ และมีเศรษฐกิจพอเพียง

จิต หมายถึง จิตที่เป็นสุข ปรับตัวได้เมื่อเผชิญกับปัญหา
และความเปลี่ยนแปลง

ปัญญา หมายถึง รู้เท่าทันสรรพสิ่งรอบตัว มีความเมตตา
กรุณา มีสติ และสมาธิ

สังคม หมายถึง การอยู่ร่วมกันด้วยความปกติสุข ทั้งใน
ครอบครัว ชุมชน สถานที่ทำงาน รวมไปถึงการมีบริการทางสังคม
ที่ดี มีความเสมอภาค และสงบสุข

“เข้าใจยากเหมือนกันแฮะ” ขวดทำหน้า้งเหมือนไอ้บื้อ
แมวพเนจรแห่งดงไผ่ท้ายหมู่บ้านก็ไม่ปาน

ก่อนลงมือเขียนโปสเตอร์เด็กๆ หรือเห็นว่าต้องทำความเข้าใจอย่างชัดเจน ขอปรึกษากับลุงรุ่งและทีมงาน ที่พอจะเริ่มต้น
อาจคัดลอกข้อความบางอย่างให้ขวดซึ่งลายมือดีสุดเป็นคนเขียน

วิสัยทัศน์ สสส.

ทุกคนบนแผ่นดินไทยมีขีดความสามารถ สังคม สิ่งแวดล้อม
ที่เอื้อสุขภาพ

พันธกิจ

จุดประกาย กระตุ้นสานและเสริมพลัง บุคคล และองค์กร
ทุกภาคส่วน ให้มีขีดความสามารถและสร้างสรรค์ ระบบสังคมที่เอื้อ
ต่อการมีสุขภาพ

ยุทธศาสตร์ไตรพลัง

- พลังปัญญา (ความรู้ คุณธรรม)
- พลังนโยบาย (สาธารณะ การเมือง ฝ่ายบริหาร)
- พลังสังคม (เอกชน ชุมชน ราชการ ภาคีเครือข่าย)

“สุขภาพคืออะไร” เสือถาม ก่อนเริ่มลงมือวาดลายเส้น
ประกอบ

พี่ยังไม่รู้อธิบายกับเพื่อนอย่างไรในความเข้าใจของเขา สุขภาวะเกี่ยวข้องกับทุกสิ่งทุกอย่าง สสส. ทำหน้าที่เปิดพื้นที่ทางสังคม และปัญญาอย่างกว้างขวาง เพื่อทำเรื่องยากบางเรื่องให้ง่าย เป็นตัวช่วยพัฒนาแบบใหม่ คนที่มาทำงานแบบนี้เป็นจิตอาสา ตั้งใจ สุจริต และอยากเห็นสังคมดีขึ้น

ฝีมือลายมือของเสื้อข้างยออดเยียมน่าทึ่ง เพียงไม่กี่นาที เขาเขียนภาพหมู่บ้านในมุมสูง ช้อนรูปหน้าเหมือนลุงรุ่ง พี่แสงดาว ตาหมา พี่กระดิน นายดำ ยายชู ครู นายก อบต. ยืนประสานจับมือ สื่อถึงความร่วมมือของทุกคน

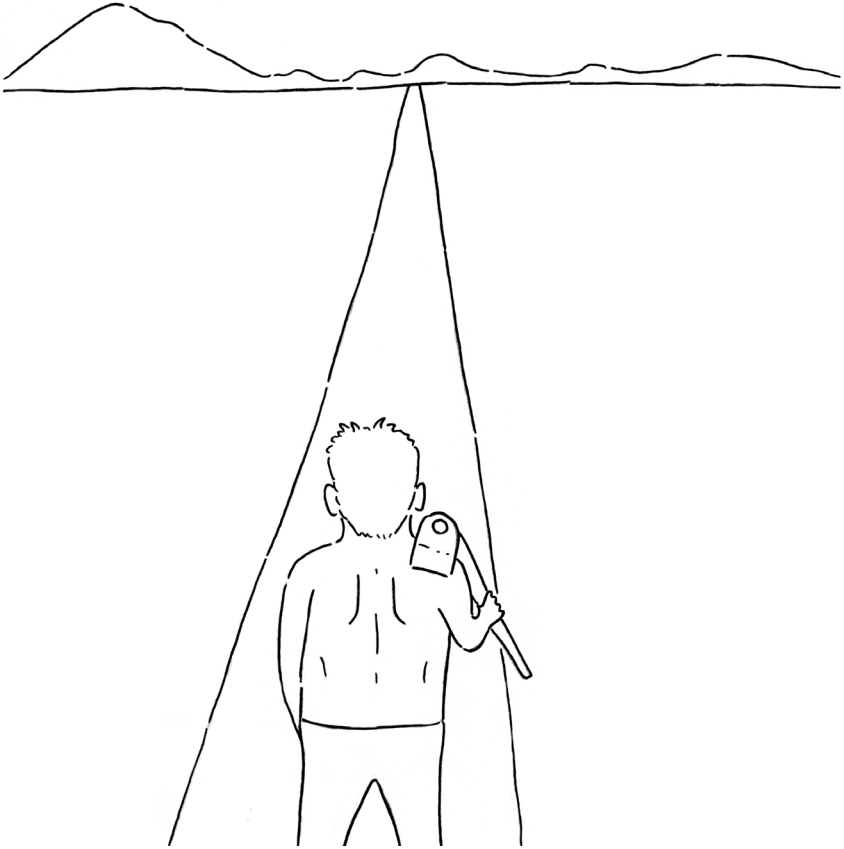
“เก่งนี้” พี่อุทานอย่างชื่นชมผลงาน

“พรสวรรค์เลยละ” ขวดว่า “เขากำลังจะกลับมา”

พี่ช่วยถอดรหัสจากเอกสาร ภารกิจบางส่วนของ สสส. ที่คนรู้จักเข้าใจดีเกี่ยวกับเรื่องสุขภาวะว่าด้วยการไม่สูบบุหรี่ การไม่ดื่มเหล้า การออกกำลังกายสม่ำเสมอ การกินอาหารที่ถูกต้อง การรักษาอารมณ์ การสร้างสุข

อีกด้านหนึ่งไบบัวกำลังลงมือทำงาน พี่เพิ่งรู้ว่าฝีมือวาดรูปเธอไม่แพ้นายเสือเลย ใจที่อยู่กับการนำเสนอโครงการบ้านทุ่งสบายใจ น่าอยู่โดยภาพทั้งของจริงและจินตนาการ ใช้วิธีทำความเข้าใจพื้นผิวกำแพงห้อง ก่อนใช้ดินสอร่างภาพลงสีน้ำ

เธอร่างภาพของกลุ่มเด็กหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส กำลังเตะฟุตบอลอยู่ในสนามใกล้โคนต้นไม้ มีเด็กผู้หญิงตัวผอม เด็กผู้ชายอ้วน พุงพลุ้ย ยืนกางแขน มีไม้เท้าพิเศษและแมว ขณะที่ทีมงานวาดกำแพงห้องอีกด้าน เป็นสถานที่สำคัญในหมู่บ้าน วัด บ่อน้ำโบราณ ลำคลอง ทุ่งนา สวนยาง ยอดเขา อุโมงค์ต้นไม้

(20)

ตำนานบ้านทุ่ง

วุ่นอยู่กับงานที่โรงเรียน มือเย็นฝากท้องกับข้าวผัดไข่ดาว
ร้านขายยาชู รสชาติไม่อร่อยสู้กับข้าวบ้านพี่แสงดาวไม่ได้เลย
แม้แต่ไฉ่

พืดคิดเล่นๆ ตามประสาเด็กไม่ได้ว่า หากได้พี่แสงดาว
เป็นป่าสะใภ้เขาคงมีความสุขมาก

คืนนั้นป่าเดือนแม่ของไบบัวมาช่วยทำกับข้าว เธอเป็นคน
อารมณ์ขันกับเรื่องเล่ามากมาย เธอว่าสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง
ญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกชายฝั่งทะเลภาคใต้ ชาวบ้านหวาดกลัวพากันไป
ซุกหลุมหลบภัยอาศัยอยู่ในป่า ซุกหัวกลอยกินแทนข้าว หัวกลอย

คล้ายกับหัวมัน ต้องล้างในน้ำสะอาดและไหลเขียว ไม่เช่นนั้น
จะเป็นพิษ

“เขาอยู่ในป่ากันนานไหมครับ” พินถาม

“ไม่กี่วันหรอก ชุดหลุมลึกยังไม่ถึงศอก ก็ได้ข่าวว่าพวกญี่ปุ่น
ไม่ได้มาที่บ้านเรา”

“จบแค่นั้นหรือป้า”

“ใช่ โกวิริรีบเข้ากรุงเทพฯ ไปแสดงหนังคู่กรรมกับ
อังศุมาลิน” ทุกคนหัวเราะ พินคิดว่าความเป็นเจ้านิทาน ตำนาน
ไบบัวคงรับมาจากป้าเดือน

ไบบัวอาศัยอยู่กับแม่ คุณพ่ออดีตผู้ใหญ่นักพัฒนา
เสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุอย่างมีเงื่อนงำหลายปีก่อน เขาถูกรถกระบะ
เฉี่ยวชน ตอนเดินกลับจากประชุมชาวบ้านช่วงหัวค่ำ มาสืบทราบ
ภายหลังว่าคนขับรถมรณะเป็นลูกน้องสนิทนายสำราญ

ไม่มีใครอยากขุดคุ้ยพูดถึงอดีตเรื่องนั้น ...

คืนนี้หลังแหวะกินข้าวร้านยายชู ลุงหลานกลับมา นั่งพร้อม
หน้าพร้อมตาขานเรือน นั่งมองพระจันทร์เสี้ยวลิบเล็กคล้ายขอบคิ้ว
บางๆ บนฟากฟ้า

“อยากกลับบ้านหรือเปล่า” ลุงรุ่งถามที่เล่นที่จริง

“งานยังไม่เสร็จ” พี่ว่า

“เห็นไหมว่าที่นี่สนุกจะตาย” ลุงรุ่งเอามือขยี้หัวหลาน
อย่างปราณี

“น่ากลัวต่างหากคืนบุกโรงเรียนร้าง ขนาดว่าพอรู้ว่าอะไร
เป็นอะไร” ป้อมแทรก

“สมัยก่อนน่ากลัวอยู่หรอก ป้อมรู้หรือเปล่าหมู่บ้านเรา
เดิมไม่ได้ชื่ออย่างทุกวันนี้ แต่เรียกบ้านทุ่งทางผี”

ได้ยินคำว่าผีขึ้นมาเท่านั้น ความหนาวเย็นยะเยือกลอย
เข้ามาตื้อๆ เด็กสองคนขยับเข้ามาใกล้แบบอัตโนมัติ

“เล่าต่อกันมาว่านานมาแล้ว สมัยหมู่บ้านมีคนอาศัยอยู่
ไม่กี่หลังคาเรือนแถมยังอยู่กันห่างๆ พวกเขาเฝ้าอาชีพหาของป่าและ
ทำนา”

ลุงรุ่มพยายามจินตนาการสภาพอดีตไม่มีไฟฟ้า ถนนหนทาง
รถ วัด โรงเรียน บ้านเรือน ร้านขายชู สมัยนั้นยังเป็นป่ารกขึ้น
แม้แต่แสงยังส่องลอดเข้ามาลำบาก ทุกอย่างตกอยู่กลางความเงียบ
ลมหวีดหวิว เสียงลิงค่างบ้างชะนีก็ร้องมาจากราวไพร เสือสง
ข้างป่า เดินเฟ้นฟ่าน ยามความมืดคือปีศาจคลานมาเยือน หริตหริ่งเรไร
ร้องระงมผสมเสียงแปลกประหลาด

“เหตุชวนขนหัวลุก เกิดเวลากลางวันแสดๆ ”

“อะไรครับลุง” พี่อยากฟังตอนสำคัญเต็มแก่

“ถัดจากแนวป่าลานมะขามตรงนั้นคือท้องทุ่งกว้างใหญ่
น่าจะกินพื้นที่กว้างกว่าที่เราเห็นทุกวันนี้หลายเท่า ว่ากันว่าขอบด้าน
หนึ่งชนแดนกับอีกอำเภอหนึ่งเลย คนไม่ชำนาญทางเคยเดินหลง
หลายวันกว่าจะโผล่กลับมา”

“มันน่ากลัวตรงไหนครับทุ่งกว้าง” ป้อมถาม

“เอ๊ะ เดี่ยวซิ อยากรังไหมละ” ลุงรูงว่า

“ครับ”

“ชาวบ้านที่นี่ จะติดต่อกับชุมชนอื่น มีทางเดียวเท่านั้น จะต้องเดินลัดตัดทุ่งกว้างใหญ่ไพศาลที่ว่า”

เรื่องมีอยู่ว่ามีชายคนหนึ่งมีธุระจะไปหาญาติ ต่างหมู่บ้าน ต้องข้ามทุ่งไปฝั่งโน้น เวลาพระอาทิตย์ตรงหัวพอดีที่เขาเดิน ออกจากบ้าน ท้องทุ่งเต็มไปด้วยฟางข้าวสีเหลืองกรอบหลังฤดูเก็บเกี่ยว กลิ่นฟางหอมกระจาย ที่นาสลั้บที่ลุ่มรกร้างเป็นดงต้นกก ป่าละเมาะ เสียงน้ำติดกันคลองไหลระริก

เขาเดินทอดน่องไม่รีบร้อน นานเป็นชั่วโมงถึงกลางทุ่งกว้าง ยืนเสียงเหมือนคนคุยกันเบาๆ ลอยมาตามลม ทอดสายตาเห็นคนกลุ่มหนึ่งเดินเรียงแถว เขาเองเดินเปลี่ยวมานาน รู้สึกดีใจบอกไม่ถูก ได้โอกาสเจอทักทายผู้คน รีบเบนทางเดินบนคันนา ตัดผ่านพื้นดินแห้งผาแปลงซังข้าว ตรงไปหาคนกลุ่มนั้น

“เมื่อเข้าไปถึงเขาพบว่าตัวเองอยู่ท้ายแถว แสดงตนทักทายคนเหล่านั้นแต่งตัวด้วยชุดสีดำทุกคนกลับไม่เห็นมามอง พยายามอยู่หลายครั้งเลยทีเดียว จนกระทั่งคนได้ยินคนที่หัวแถวสั่งให้ทุกคนหยุดเดิน ถามกลับมาดังๆ ว่าใคร เขาตอบชื่อ คนที่ถามบอกว่าอย่าตามมา ...นี่ไม่ใช่ทางของเอ็ง จู๋ๆ ฟาสว่างกลางวันพลันมีดลงแทบไม่น่าเชื่อ คนที่กำลังเดินเข้าแถวทุกคนหันมามองพร้อมกัน

เมื่อเขาเห็นหน้าคนเหล่านั้น ต้องตกใจแขนขาหมดเรี่ยวแรงทรุดอยู่ตรงนั้นเอง”

“ผี” ป้อมสรุป

“คนแก่ๆ เขาเล่ามา เดิมเลยเรียกหมู่บ้านนี้ว่าทุ่งทางผี”

ว่ากันว่านับจากนั้น ไม่มีใครกล้าออกจากบ้านคนเดียวจนกระทั่ง มีพระพุทธรูปหนึ่งผ่านมา ชาวบ้านนิมนต์ให้อยู่ พระพุทธรูปเป็นพระปฏิบัติดีปฏิบัติชอบสอนคนให้เข้าถึงสังขารมรรู้จักกลัวในสิ่งที่ควรกลัว นั่นคือกลัวต่อการทำบาปประพடுத்தั่ว ทั้งหลายนุ่งทำความดี ก็ไม่ต้องกลัวผีสาหัสใดๆ

เมื่อสำนักสงฆ์ได้ยกฐานะเป็นวัดพระพุทธรูปนั้น ได้เป็นเจ้าอาวาสองค์แรก เพื่อความเป็นศิริมงคล จึงมีการเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านใหม่ว่าบ้านทุ่งสบายใจ

“พี่กระดินจะรู้หรือเปล่าว่า มีผีเดินเข้าแถวเดินลัดทุ่งผ่านมา” ป้อมถาม ลุงรุ่งยิ้มแล้วบอกว่า

“ตำนานก็คือตำนานนั่นแหละ จริงเท็จอย่างไรมันผ่านมาแล้ว เปลี่ยนแปลงไม่ได้ สิ่งสำคัญของการพัฒนาต้องอยู่กับความเป็นจริงและมองอนาคตข้างหน้า”

พูดถึงที่มาของชื่อ ลุงรุ่งเปลี่ยนเรื่องมาเล่าถึงความประทับใจครั้งมีโอกาสดูงานโครงการชุมชนน่าอยู่ที่ตลาดyingอนราธิวาส

“แถวนี้เรียกว่าซอยนรก”

“น่ากลัว” พี่ว่า ได้ยินข่าวคราวเหตุการณ์ความไม่สงบ
มาจากพื้นที่บ่อยครั้งอยู่แล้ว

“เจ้าบ้านใจดีมาก เป็นครูสอนศาสนา สวมหมวกกะปิเยาะ
สุภาพมาก พูดนุ่ม ๆ ผู้ประกาศว่าจะเปลี่ยนชอยนรกเป็นชอยสวรรค์
ให้ได้”

“มีผีเดินผ่านเหมือนทุ่งบ้านเราเนี่ยนะ” บ่อมชักสนใจ

“ที่ถูกเรียกอย่างนั้นเพราะยาเสพติดระบาด ผู้ค้าผู้เสพ
ยึดชอยใช้อำนาจเถื่อนจนไม่มีใครกล้ายุ่งเกี่ยว”

ครูสอนศาสนาคนนั้นอยากช่วยเหลือคน เริ่มชวนเพื่อน
คิดแบบเดียวกันมาคุย สร้างคณะทำงานสร้างชุมชนเข้มแข็ง โดยขอ
รับการสนับสนุนจาก สสส.

“ต้องส่งสายลับเข้าประกบเด็กมีปัญหาแบบไบบัวไหม”

ลุงรุ่งหัวเราะ “ปัญหาแต่ละที่ไม่เหมือนกัน คนยิ่งอใช้หลัก
ศาสนาอิสลาม ชักชวนแกนนำเยาวชน สร้างจิตสำนึกใหม่ให้ทุกคน
หันมาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ชวนครอบครัวมาเป็นเพื่อนเรียนรู้
ดูแล สร้างการมีส่วนร่วมด้วยการตั้งสภาชุมชน”

“คืออะไรครับ” พี่ไม่เข้าใจ

“เป็นเวทีการแลกเปลี่ยนปรึกษาหารือเอามติข้อตกลงที่ได้มา
ปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลาม” วิธีของพวกเขา มีการสร้างแกนนำ
ครอบครัวตัวอย่าง ปลอดภัยและสิ่งเสพติด มาพูดคุย
แลกเปลี่ยนกับครอบครัวที่มีปัญหา เมื่อเกิดผลเด็กติดยาที่ชอยนรก
กลับใจอาสาบำบัดยาเสพติดตัวเอง

“อยากตอบคำถามพี่เมื่อวานที่มาถามว่า สสส. ทำอะไร
ลุงคิดว่าสิ่งสำคัญ น่าจะเป็นเรื่อง que สร้างพื้นฐานความร่วมมือ
ความเข้มแข็งให้ชาวบ้าน รู้จักคิดเป็นเพื่อนำพาหมู่บ้านในการพัฒนา
ยั่งยืน”

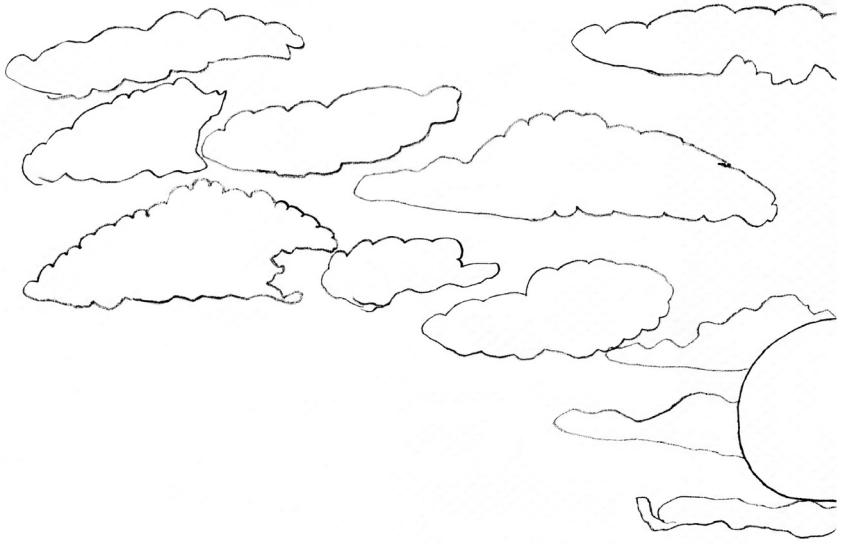
คำตอบไม่ได้อยู่ที่ว่าได้คลี่คลายปัญหาเสพติด การจัดการ
ขยะ ความแตกแยก เศรษฐกิจพอเพียง งานของ สสส. ทำหน้าที่
ปลูกเมล็ดพันธุ์ความร่วมมือแบบใหม่ ให้โอกาสทางความคิดในการ
พัฒนาแบบใหม่ ทำให้มีการพัฒนาภาวะผู้นำ เชื่อมโยงกับชุมชนอื่น
พัฒนาชาวบ้านไปพร้อมกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ หรือฟื้นฟูปัญหาเก่า
ที่มีคุณค่า

“ถามกลับพี่ว่าความสุขคืออะไร” ลุงรุ่งถาม

“กินของอร่อยบ้านพี่แสงดาว” พี่ว่า

ลุงรุ่งแก้งเก็บอาการเขิน กลบเลื่อนโดยพูดขิงขังเอาจริง
เอาจัง

“ความสุข อยู่รอบตัวเรา ไม่ว่าจะการทำงาน การมีเพื่อน
อยู่ท่ามกลางธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่ดี การได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ
ออกกำลังกาย ดูหนัง ฟังเพลง ช่วยเหลือคนอื่น คนที่มีความสุข
มักเป็นคนที่ทำเพื่อคนอื่น ...”

(21)

แคคสุดท้าย

พีเคยสงสัยว่าทำไมไม่คนมักคิดถึงบ้านช่วงตะวันตกดิน
ครั้นตกอยู่ในสภาพเดียวกันจึงเข้าใจ หลังเลิกงานพัฒนา
โรงเรียนแต่ละวัน ลำแสงสีส้มโอบกอดเขากับป้อมมั่งต้องนั่งรอรุ่ง
เคลียร์งานเป็นคนสุดท้าย ความรู้สึกเศร้าๆ ขึ้นๆ ลอยอยู่รอบตัว
เหมือนปวดฟันแล้วไข้ต่ำๆ

เห็นทุกคนแยกย้ายกลับบ้านพีนึกถึงบ้านแท้จริงของ
ตัวเอง ช่างอยู่ไกลแสนไกล ป่านนี้แม่คงกลับมาจากทำงาน นั่งรอคน
กินข้าว ส่วนเพื่อนสนิทประจำชอยคนหนึ่งคงนั่งจ้องจอคอมพิวเตอร์
ในร้านเกม อีกคนไม่พ้านั่งอยู่ในศูนย์ทีวีเตอร์ที่ไหนสักแห่ง ไม่รู้
พวกเขาจะคิดถึงกันบ้างหรือเปล่า

โพล์เพล้ ผืนฟ้าด้านตะวันตก สีฟ้าสลับส้มดูคล้ายผืนผ้า
จึงดึงเส้นตรงประดับริ้วราย บางจุดสว่างจ้า ดูไปไม่ต่างจากฉากลิเก
ที่มาเปิดวิกอยู่ตลาดปากซอยนานเป็นเดือน เขาเดินผ่านทุกวัน
แต่ไม่เคยดู ได้ข่าวแต่เพียงที่ต้องปิดวิกไปเพราะพระเอกลิเกคนหล่อ
รับพวงมาลัยแม่ยกเยอะมากจนถูกเผาโรง คนที่เผาเป็นสามีแม่ยก
นับเป็นเรื่องตลกร้ายประจำซอยเมื่อปีก่อน

ไม่อยากจะให้ความรู้สึกลายเป็นสีส้มหม่นไปตามบรรยากาศ
ที่เลยคิดถึงบรรยากาศระหว่างวัน ตลอดสองสัปดาห์ผ่านมาหลังการ
รื้อโรงเรียนร้าง ชาวบ้านผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนมาโรงเรียนอย่างคึกคัก
กลายเป็นสถานที่นัดพบแห่งใหม่

เด็กมาขลุกกันทั้งวัน งานเขียนโปสเตอร์ และวาดภาพ
ยังทำเพิ่มเติม เพื่อคัดสรรหาผลงานที่ดีที่สุดนำขึ้นแสดงฝาห้อง
อันที่จริงการเรียนรู้เกิดระหว่างการทำงาน มีการปรึกษาหารือ
พวกผู้ใหญ่มาช่วยดู ให้ความเห็น ให้กำลังใจ ออกมาเป็นข้อความ
แผนภูมิและภาพการ์ตูนประกอบตามความเข้าใจของเด็ก

พวกเขาพยายามนำเสนอข้อมูล จาก สสส. ว่าด้วยการ
ร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ บนหลักการต้นแบบที่ว่า

ผู้นำพร้อม

ชุมชนพร้อม

ความรู้พร้อม

“รูปผู้นำไม่เห็นจะเหมือนลุงรุ่งเลย” ไบบัวตึงภาพการ์ตูน

“ผู้นำเป็นใครก็ได้” นายเสือเจ้าของผลงานแย้ง

“ภาพความรู้ น่าจะแทนด้วยหลอดไฟสว่าง มากกว่า
กองหนังสือนะ” เธอยังแสดงความเห็นอย่างไม่ลดละ

นายเสื่อยักไหล่ ทำงานของเขาต่อ

แผนภูมิประกอบการ์ตูนแบบเกมเศรษฐี เริ่มต้นเดินจากผู้นำ
พร้อม สมมติว่าเห็นปัญหาขณะมีรูปผู้นำเก็บขยะคนเดียวได้ขยะมา
สองหยิบมือ ตามด้วยเครื่องหมายกากบาทหมายถึงว่าเดินต่อไม่ได้

ช่องถัดมาวาดการ์ตูนคนหลายคน สื่อถึงชุมชนที่พร้อม
ปัญหาขยะเดิม เมื่อทุกคนมาร่วมกันทำงาน ทำให้ได้ขยะที่เก็บ
กองโต แต่ก็ยังไม่ถึงที่สุดของการแก้ปัญหา กระทั่งมาถึงช่อง
ความรู้พร้อม ทำให้มีระบบการจัดการขยะ โดยมีการแยกขยะที่มี
ประโยชน์มาทำปุ๋ยหมัก แก๊สชีวภาพ ทำให้ชุมชนได้สิ่งดีๆ ตามมา
อีกไม่ว่าลานกีฬา ห้องสมุด เด็กมีอนาคต ...

“วันเปิดโรงเรียนอย่างเป็นทางการ เธอต้องคอยอธิบาย
ความหมายสิ่งเหล่านี้กับคนที่ไม่เข้าใจด้วยนะพี” ไบบัวกำชับ

“ครับท่านหัวหน้า” นายเสือออกโรงรับแทน ทำให้ทุกคน
หัวเราะอีกรอบ

ที่มวาทภาพของเธอ ทำงานเสร็จล่วงหน้าไปแล้ว พวกเขา
คิดจะมวาทภาพบนผนังอาคารเรียนด้านนอกเพิ่มมาอีก พี่แสงดาว
รับปากแล้วด้วยว่าจะควักเงินส่วนตัวช่วยซื้อสีมาเพิ่มให้

เด็กหน้าซื่อกลับมาสวดขึ้น ตาเป็นประกาย เปิดรอยยิ้ม
แห่งความสุขอีกครั้งหนึ่ง การก้าวผ่านปัญหาเมื่อวานมาได้ กับคน
ค้นพบคำตอบของแผนผัง ความสุขแบบ สสส. ระหว่างที่ช่วยกันคิด
วาดและบันทึกข้อความเหล่านี้

ทำงาน

จิตอาสา

ร่วมเข้ากับชุมชน

สัมผัสธรรมชาติ

ศึกษาเรียนรู้

การเคลื่อนไหวของร่างกาย

ศิลปะ

ตัวพี่เองก็เปลี่ยนไปเช่นเดียวกัน แม้คิดถึงแม่อยากกลับบ้าน
ตั้งแต่วันแรก หากอยู่ที่นี้นานวันกลับรู้สึกผูกพันกับทุกคน

เปิดเทอมภาคใหม่เสื่ออยากกลับมาทำคะแนนเป็นอันดับ
ต้นๆ ของห้อง เพื่อลบคำสบประมาท ความหวังอนาคตเขาอยาก
เรียนนิติศาสตร์ ขวดอยากเป็นตำรวจ ปู่อยากเป็นครู ฝอยอยากเป็น
วิศวกร อรุณต้องการลงสมัครเป็นนายก อบต. ทุกคนอยากกลับมา
ร่วมพัฒนาบ้านทุ่งสบายใจ

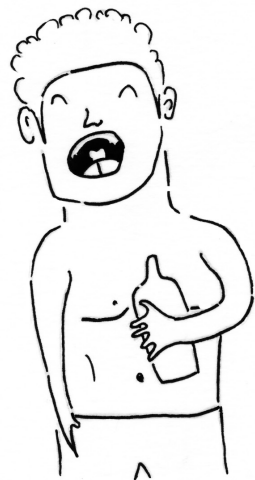
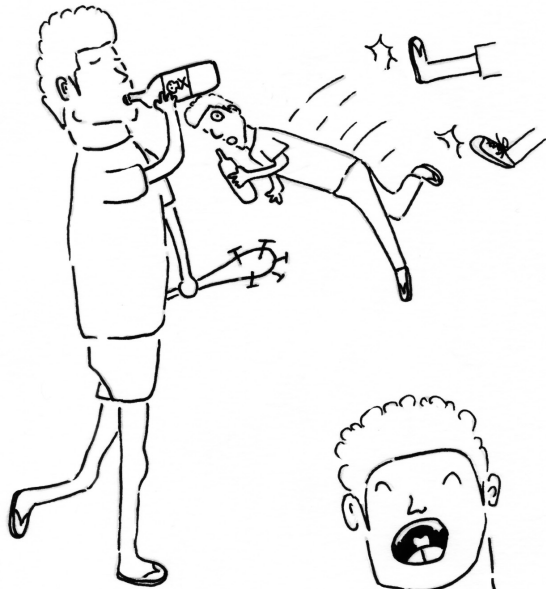
“พีจะมาช่วยพวกเราไหม” พวกเขาถาม

“ที่นี่เป็นบ้านของเราเหมือนกัน” เขารับปาก แม้ยังไม่แน่ชัด
นักว่าจะอยากมีอาชีพอะไร

“เป็นนักสร้างหนังผีสิ” เสือว่า เขาคงเอาคำพูดมาจาก
ไบบิวเป็นแน่ ความจริงก็ไม่เลวนัก เพียงอยากเล่าความรู้สึกในคืน
ตามล่าผีที่แสนน่ากลัว ความรู้สึกขาสั่นบนยอดมะขาม นึกถึงภาพ
นอกหน้าบ้านยายมองออกไปเห็นผักต้นนุ่น ดอกทองหลางสีแดงเข้ม
ใบมะพร้าวพลิ้วพลิ้วเล่นแสงจันทร์ ล้วนตกผลึกอยู่ในหัวคิด

เขาคิดถึงหลายสิ่งหลายอย่าง ขณะขี้อักรยานมาตามทาง
ที่ความมืดกำลังโรยตัว ท่ามกลางเสียงลมพัดซาผ่านยอดไม้เป็น
ระลอกคลื่น ผู่นกบินได้ลมกลับรั้ง

ลุงรุ่งบอกเขาว่าแม่จะโทรมาหาคืนนี้ เขาต้องให้คำตอบแม่
ว่าจะกลับบ้านวันไหน

(22)

วันใหม่

เสียงปี่ลู่หมาเจ็ยแจ้วต่อ...ตี...ด้อย ..ประสานคณะ
กลองยาว ทุ่มโหม่งๆ ดังจากใต้ต้นไม้ใหญ่ สะกดทุกคนหยุดนิ่ง
ใจเต้นแรงระทึก รอชมขบวนพาเหรดครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดของบ้านทุ่ง
สบายใจ

ฝนหลงฤดูที่มาพร้อมกับลมแรงอื้ออึงพัดผ่านหมู่บ้านเมื่อคืน
ทำให้เช้าวันใหม่สดชื่น ท้องฟ้าสะอาดเจิดจ้าลมอ่อนพัดยอดหญ้า
พลิ้วลู่ ต้นไม้ในความแห้งแล้งฟื้นคืนชีวิตกลับมาเขียวสด นกร้องเพลง
เสียงใส เริงร่ามาจากยอดไม้

พ็อยู่ในขบวนแฟนซีชุดแรกว่าด้วยการรณรงค์เลิกสูบบุหรี่ กระสอบป่านตัดเย็บเป็นฆวนบุหรียักษ์ ทำซุกกระสอบเดินยากลำบาก อยู่แล้ว หัวต้องมาโผล่ด้านปลายทาสีให้ดูเหมือนไฟแดงวาบ กำลังเผาผลาญจนเขาหน้าดำจนไม่มีใครจำหน้าตาได้ ส่วนนี้ใช้ผงถ่านไฟมาละเลง

ตามมาด้วย ป้อม -ปี่ -เสื่อ แสดงเป็นคนมาเดินหนีขบวน แต่งตัวมอซอ พุดจาฟังไม่รู้เรื่อง เดินชดไปเซมาหาเรื่องคน พวกหน้าม้าที่ยืนปนกับผู้ชายช่วยกันแสดงถีบพวกเขากระเด็นลงไปกองกับพื้น อย่างไม่สนใจใยดี ผู้คนหัวเราะงอหงายอย่างสนุกสนาน

หลังขบวนบุหรีและเหล่า มีขบวนผีแบบต่างๆ ผีดิบ ผีกระสือ ผีหัวขาด ผีหลังกลวง หน้าตา ข้ำเลือดข้ำหนอง แลบลิ้นปลิ้นตา กระเพาะลำไส้ทะลักสุดสยอง จนพีและกระดินปิดตาถอยไปเสียไกล ปิดขบวนด้วยผีตัวสุดท้ายเอามุ้งมาห่มกับยกป้ายป้องกันขุ่ยร้าย ป้องกันไข่เลือดออก

แฟนซีเศรษฐกิจพอเพียง พีแสงดาวสวมหมวกตะกร้าผักใบใหญ่ ประดับร่างกายด้วยใบผักกาด โหระพา ผักนึ่ง ถั่วฝักยาว สมาชิกของกลุ่มแปลงร่างเป็นมนุษย์ผัก

ใบบัวกลายร่างเป็นมนุษย์ดอกบัวสมบูรณ์แบบเล่นเอาทั้งใบบัว สายบัวมาพันห่อร่าง มวยผมแต่งด้วยกลีบดอกบัวสีแดง อุ้มเจ้าบื้อแมวลายเสือตัวอ้วนมาด้วย

“ดูซิ เอมมีเสน่ห์ลึกลับสมบุคลิกเด็กหญิงใบบัว”

น้ำปอง ผู้นำนาคราขยะ พุดกับคนในขบวนเดียวกับเธอที่กำลังตามมา พวกเขา นำถุงดำขยะประดิษฐ์เป็นชุด แต่งด้วยสีสันทันจัดจ้านของขนม สวมมงกุฎประดิษฐ์จากขวดน้ำดื่ม

ปิดท้ายด้วยขบวนจักรยานยี่สิบคันมีทั้ง เสือภูเขา เสือหมอบ จักรยานแม่บ้าน และจักรยานเด็ก ชูป้าย สสส. ผ่านหน้าเต็นท์แบกผู้มีเกียรติหน้าเสาธง

ปลัดอำเภอหนุ่มหล่อรับเกียรติมาเป็นประธาน เขาชื่นชมการจัดงานอย่างไม่ขาดปากกับนายก อบต. ที่เพิ่งได้รับคัดเลือกเป็นประธานชมรมศิษย์เก่าโรงเรียนวัดบ้านทุ่งสบายใจ

ที่นั่งแถวหน้ายังมีพัฒนาชุมชน ผู้อำนวยการ กศน. เกษตรอำเภอ อดีตครูใหญ่ อดีตภารโรง ปรากฏชุมชน นักธุรกิจ และนักข่าว

“หมู่บ้านเราผ่านปัญหาหลายอย่าง ยาเสพติดเหมือนผีร้าย มาหลอกหลอนผู้คน เมื่อชาวบ้านร่วมโครงการ สสส. เกิดการตื่นรู้ไล่ผีร้ายออกไป สิ่งดีๆ ก็มาสู่ชุมชน ไม่ว่าจะวิถีแห่งเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการขยะ การออกกำลังกาย การกินอาหาร เพื่อดูแลสุขภาพ” ผู้ใหญ่บ้านรุ่งคอยอธิบายแขก

พิธีอย่างเป็นทางการ เริ่มจากเชิญประธานจุดธูปเทียนบูชาพระพุทธรูปหลวงพ่อบ้านสบายใจ

นอกจากคณะศิษย์เก่า คนที่มาร่วมงานในวันนี้ หลายคนตั้งใจมากกราบหลวงพ่อบ้านสบายใจ

เสียงปี่ลุ่งหมาแพดกั๊ววานขึ้นอีกครั้ง ตามด้วยกลอง ทั้บ ฉิ่ง โหม่ง โน้หรัทว้บน้อย ภายใ้การฝีกหัดของลุ่งหมาเผยโฉมออกมา ร่ายรำท่าแม่บท สะบัดนิ้วตามจังหวะกลองลงต้งๆ ถูกใจห้เด็กและ คนสูงอายุที่เห็น โน้หรัทกลับมาแสดงอีกครั้ง

ผู้ใหญ่อึ้งขึ้นกล่าวรายงาน อ่างปรากฏการณ์ใหม่ที่จะเกิดกับ บ้านทุ่งสบายใจนับจากหลังเกิดความร่วมมือที่ดี มีหลายสิ่งหลาย อย่างที่ดีๆ เกิดขึ้นตามมา โดยเฉพาะการพลิกโรงเรียนร้างมาเป็น ศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชน ในอนาคตยั้งคงมีสิ่งที่ดีๆ ตามมา อีกมากมาย

“ขอเพียงแต่ทุกคนมีความรักสามัคคี มีจิตอาสา เสียสละ เพื่อส่วนรวมเหมือนดั่งวันนี้ เรายังจะเป็นหมู่บ้านที่พึ่งตนเอง เข้มแข็ง ยั้งยืน”

ผู้ใหญ่อึ้งมองอนาคตอันไกลั้ว่าจะมีการจัดตั้งธรรมนูญ สุขภาพชุมชน ซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมของชาวบ้าน ในการดำเนิน กิจกรรรมต่างๆ กฎระเบียบของสังคม ข้อตกลงแบบสัญญาใจของ ชาวบ้าน ในการอยู่ร่วมกัน รายละเอียดจะมีการแจ้งอีกครั้ง

สลัดคราบปีมือหนึ่ง ลุ่งหมาซึ่งแต่งตัวหล้อจากบ้านด้วยชุด ซาฟารีสีกรมท่าใหม่เอี่ยม ขยับย้ายบทบาทมาเป็นพิธีกรหลัก ประจำงาน วาระต่อมามีการประกาศรายชื่อคนปวารณาตัวเล็กเหล่า เล็กบุหรี อย่างเด็ดขาด เพื่อเป็นตัวอย่งที่ดีแก่ลูกหลาน

“ประวัติ นายเดชา อายุห้าสิบปี สูบบุหรี่ตั้งแต่ยังหนุ่ม เข้ารักษาโรคถุงลมโป่งพองที่โรงพยาบาลแล้วหลายครั้ง เสียเงิน เสียทอง เสียเวลา เกิดโรคแทรกซ้อนจนเกือบเสียชีวิต จนลูกสาว คนเล็กยื่นเงื่อนไขว่า ถ้าพ่อไม่เลิกบุหรี่จะไม่เรียนต่อปริญญาตรี มาวันนี้ เขาจึงขอประกาศต่อหน้าท่านประธานและพ่อแม่พี่น้องว่า จะนับจากนี้เลิกบุหรี่ และยาเสพติดทุกชนิดอย่างเด็ดขาด และหันมา กินอาหารถูกสุขลักษณะและออกกำลังกายอย่างเคร่งครัด” ลุงหมา ประกาศ นายเดชาเดินออกมาแสดงตัวพร้อมกับลูกสาว รับใบสัญญา จากประธาน ทุกคนปรบมือแสดงความชื่นชมอย่างกึกก้อง

“ขอบคุณที่เลิกบุหรี่เพราะว่าในบุหรี่มีสารพิษถึง 4,000 ชนิด เป็นอันตรายต่อคนสูบบุหรี่และคนใกล้ชิด”

ลุงหมาเสริมข้อมูลที่ได้รับ จาก สสส. เข้าไปอีก พร้อมยก ตัวอย่างและชื่นชม กลุ่มเยาวชนในหมู่บ้านกลุ่มหนึ่ง ที่เคยมีผู้สูบบุหรี่ ยาเสพติด ขณะนี้ได้กลับตัวกลับใจมาช่วยพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่

“ต้องขอบคุณคนที่อยู่เบื้องหลังดึงเยาวชนให้กลับเนื้อ กลับตัวสำเร็จไม่ว่า ท่านเจ้าอาวาส ผู้ใหญ่รุ่น ส่วนสำคัญที่สุด คงเป็นพวกเรา ทุกคนที่ยังให้โอกาสคนหลงผิด”

ถึงเวลาที่ลุงหมาได้เป็นตัวแทนเปิดเผยความจริงปัญหา ที่ผ่านมาอย่างตรงไปตรงมา

“ผมรู้สึกยินดีที่พี่น้องบ้านเราสามารถปรับเปลี่ยนตัวเองได้ เลิกสิ่งไม่ดีในหลายเรื่องหันมาทำในสิ่งถูกต้อง เพื่อเป็นแบบอย่าง ลูกหลานและก้าวไปในการพัฒนา”

ปลัดอำเภอ ประธานในพิธีถูกเชิญขึ้นมากล่าวบ้าง

“เมื่อทุกคนร่วมทำประโยชน์แก่ส่วนรวม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ก็ทำให้ชีวิตคนดีขึ้นอีกด้วย นับได้ว่าบ้านทุ่งสบายใจเป็นเป็นชุมชน ท้องถิ่นต้นแบบ ซึ่งผู้นำพร้อม ชุมชนพร้อม และความรู้พร้อม หมู่บ้านจึงลงเอยด้วยความสุข ก้าวต่อไปข้างหน้า”

กล่าวเสร็จปลัดแสดงการใช้ดาบปลอมฟันนายแบบผีทั้งหลาย ให้ล้มลงกับพื้น ถือเป็นกาเปิดศูนย์การพัฒนาหมู่บ้านอย่างเป็นทางการ ก่อนเดิมชมฐานการเรียนรู้ต่างๆ โดยเฉพาะนิทรรศการและ ภาพการ์ตูนในห้อง เด็กๆ คอยเป็นวิทยากร ตอบคำถามอย่างฉะฉาน ชัดเจน

“นี่ต้นอะไรจะหนู” ปลัดถาม

“ชาวบ้านเรียกทวดหัวมีความสำคัญ...” ใบบัวเล่าตำนาน ต้นไม้ บูรณาการไปกับเรื่องราวต่างๆ ของชุมชน จนปลัดขมเปาะ

“มีเด็กอย่างพวกหนู อนาคตของบ้านทุ่งสบายใจก็ไม่มีอะไร น่าห่วงแล้ว”

ก่อนเดินทางไปทำภารกิจอื่นต่อไป ปลัดเสนอความคิด ผลักดันโรงเรียนร้าง เป็นศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงระดับอำเภอ

“ถ้ามีอะไรให้ทางอำเภอสนับสนุน ยินดีนะคะครับ ผมขออวยพร ให้โชคดี โดยเฉพาะผู้ใหญ่กับแสงดาว มีข่าวดีเมื่อไหร่บอกผม” เขากล่าวด้วยรอยยิ้ม

เป็นวันที่ผู้ใหญ่รุ่งมีความสุขอีกวันหนึ่ง เขาประกาศขอบคุณ ทุกฝ่ายที่เข้ามาช่วยเหลืออีกครั้ง ยกความดีกับโครงการ สสส. ที่ทำให้ทุกอย่างเปลี่ยนไปในทางที่ดี พุ่งนี้คงจะมีอะไรดีๆ เข้ามา ในชุมชนต่อไป

พอวางไม้ค้ เสียงกลองยาวตีรับเป็นแบคกราวน้ออย่างครึกครื้น
สลัดคราบนางแบบผัก พี่แสงชวนชาวบ้านยกเตาออกมา
ได้ร่วมหุงวาง ทำอาหารสุขภาพ เมนูเด่นที่ประกาศออกมาคือการ
ทำน้ำพริกกะลา น้ำพริกสูตรดั้งเดิมของหมู่บ้าน วิธีการเอาพริกแห้ง
กั๊งแห้ง กะปิ กระเทียม หัวหอม มาโขลกกับน้ำตาลแว่น น้ำพริก
ที่โขลกเสร็จ พอกในกะลา ที่ขูดเนื้อมะพร้าวออกแล้ว หรือเหลือ
ติดกะลาอยู่บ้างนิดหน่อย เอาไปย่างบนถ่านไฟ จะได้น้ำพริกย่างหอม
มะพร้าว อร่อย

สำหรับผักสด ที่นำมากินกับน้ำพริก บางส่วนถอดเอามาจาก
เครื่องแต่งกายแฟนซีของกลุ่มนั่นเอง

“ฉันอยากกินน้ำพริกกับสายบัวอ่อนๆ นะ เธออยู่ไหน”
ลุงเดชา ผู้เพิ่งประกาศตัวเลิกบุหรี ตั้งใจเร่งเข้ามาแซวใบบัว

“ฉันมันแก่เกินไปไหมจ๊ะ” แสงดาวเข้ากลับทันควัน ทุกคน
หัวเราะครื้นเครง หลังจากเสียงหัวเราะจบลงแล้ว ยังมีเสียงหัวเราะ
หนึ่งค้ำอยู่ ทุกคนหันไปทางต้นเสียงเกือบพร้อมกัน แล้วพบว่า
คนสติไม่ดีผู้มีรอยยิ้มอยู่ตลอดเวลาได้มาถึงตั้งแต่เมื่อใดไม่ทราบได้
เสียงหัวเราะแสนซื่อของเขา ทุกคนพาหัวเราะต่ออีกรอบเป็นเสียง
หัวเราะที่ยาวนาน

“ทุกคนมากินข้าวกัน ...นายยิ้มกว้างด้วยนะ”

(23)

กุศโลบาย

ความรู้สึกของพิกับบ้านทุ่งสบายใจเปลี่ยนไปอย่างมากมาย
จริงๆ นึกถึงคืนแรก เขาคิดอย่างเดียวว่าจะต้องกลับบ้าน

ครั้นตอนนี้แม่โทรมาถามเขาเกี่ยวกับการจองตั๋วเครื่องบิน
ขากลับ เขายังอยากประวิงอยู่ต่ออีกหลายวัน แต่เป็นไปไม่ได้
เพราะใกล้เปิดเทอมเต็มที

เขาถูกชะตาไปกับเพื่อนทุกคนที่นี่ ได้ขี่จักรยานไปตามพื้นดิน
ที่มีเงาต้นไม้ทอดลายเส้นตามผืนดิน สะดุ้งมองป่าไผ่ไต่ตัวแก่เคล็ด
ผีแม่หม้าย นอนคุยบนศาลาทวดต้นหว้า มองพระจันทร์บางเหมือน
ปุยนุ่น ลอยค้างกลางแผ่นฟ้ากลางวัน

ความสุขของลุงรุ่ง พี่แสงดาว ลุงหมา ไม่ได้ผูกติดอยู่กับการงานเพื่อตนเอง แต่เป็นการทำหน้าที่ให้คนอื่น

ความอโรยของไข่เจียวชะอมข้างรั้ว กุ้งฝอยที่หามาจากคลองเอามาคลุกขมื่นทอด ยอดผักทองห่อปลาเค็มย่างไฟ น้ำพริกกะลาอย่างไฟ แกงไ่กับลูกกล้วย ขึ้นอยู่ว่าได้นั่งกินอยู่กับใคร

“พรุ่งนี้เธอจะกลับบ้านแล้ว ไปดูอะไรกันไหม เธอต้องไม่เคยเห็น” ไบบัวชี้จักรยานมาตามเขาแต่เข้า

เด็กสองคนปั่นจักรยานมาตามเส้นทางเดิมๆ อีกครั้ง ไบบัวให้พี่แวงลงไปทางลานมะขาม ที่ต้นไม้พบบ้างแปลกตา

“นั่นมันอะไร” เขาถามไบบัว เมื่อหยุดมองใกล้ๆ เห็นริ้วธงสีขาว เสียบแซมอยู่ตามกิ่งก้านมะขามเต็มไปหมด

“วันก่อนมีคนปวารณาตัวเล็กเหล่า เลิกบุหรี อย่างเด็ดขาด เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกหลาน นายเดชาอยากจะมีอะไรเป็นสัญลักษณ์ความตั้งใจ สั่งให้หลานแกทำธงสีขาวมาปักบนยอดมะขามคนอื่นเอาอย่างมาปักธงสีขาวเพิ่มมาอีกหลายคน ตั้งใจจะทำความดีอย่างเขาบ้าง” ไบบัวเล่า

อะไรที่ทำตามๆ กันถ้าเป็นเรื่องมีประโยชน์ก็ไม่เสียหาย

หน้าบ้านลุงหมา พี่เห็นหุ่นป่าไธ้ไธ้ตัวใหม่ ส่วนหัวทำมาจากถังน้ำพลาสติกสีขาว เสื้อแจ็กเก็ตสีฟ้าตัวใหญ่ซึ่งคงไม่ใช่ของตาหมา ข้อความต่างจากที่เขาเคยเห็นเช่นกัน

คนมีวิชา

ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ

ไม่ต้องเป็นเศรษฐี แต่ไม่ขัดสน

คนในครอบครัวอยู่กันพร้อมหน้า

ไม่มีคนในครอบครัวติดคุก

ไม่มีทุรชนอยู่ในกลุ่ม

“ลูกหมาต้นคิดสร้างบุคลิกป่าโอ๊ะโอใหม่” ใบบัวเล่า
“บ้านนี้ไม่มีผู้ชาย ไม่รู้จะไปหลอกผีทำไม แกลเลหาข้อความเท่าๆ
เดือนใจมาเขียนไว้แทน แอบบอกว่าเรื่องนี้ได้ทำการได้ขออนุญาต
กับป่าโอ๊ะโอเป็นที่เรียบร้อย”

นับเป็นความคิดไม่เลว ในสังคมยุคใหม่ทุกวันนี้ ชาวสาร
เดินทางอย่างรวดเร็วในสังคมโซเชียลเน็ตเวิร์ก ชาว มีทั้งจริง-ลวงกัน
ไปต่างๆ นานา บางอย่างก็เป็นแค่ข่าวลือวนกลับไปกลับมาไม่ต่าง
จากกระแสมะแม่หม้าย หากรู้จักเลือกข่าวคราวความรู้บางเรื่องมาใช้
อาจเกิดประโยชน์ได้

การพลิกข่าวลือไร้สาระมาสร้างประโยชน์ได้ก็น่าจะดี

“นายว่าเราควรจะทำอะไรสักอย่างไหมพี่” เธอขอความเห็น
อีกไม่นานทั้งคู่จึงมาถึงหน้าโรงเรียนร้างซึ่งกลายเป็นศูนย์
พัฒนาตำบล ในยามเช้าที่พระเพ็ญบินทบาตผ่าน น้ำค้างยังเกาะพรราว
ยอดหญ้า นกดูเหว่่าส่งเสียงร้องอยู่บนปลายไม้ ทั้งคู่ช่วยกันออกเดิน
หาสิ่งของบางอย่าง ก่อนกลับมายังทางเข้าโรงเรียน

พิกกลับมาพร้อมกับจอบ ไม้ขนาดข้อแขน กับลูกมะพร้าวลิบ
เหลือจากงานวันก่อน ไบบัวหยิบเสื้อยืดสีแดงและผืนผ้าสีน้ำเงิน
ขนาดย่อมที่เคยเอามาใช้เช็ดกำแพงมาจากห้องพักครู นอกจากนั้น
มีกระดาษแข็ง สีที่เหลือจากการบูรณะฝาห้อง

พีเอาไม้เสียบลูกมะพร้าวทำเป็นส่วนหัว หาไม้ขนาดเล็ก
มามีดรูปปากบาทสำหรับสวมเสื้อและผ้านุ่ง ไบบัวเขียนหน้าตา
บนลูกมะพร้าว ด้วยสีดำอย่างประณีตบรรจงจนทำให้นึกถึงคนจริงๆ
เมื่อทำการขุดหลุมปักไม้ให้ยืน ทั้งสองคนคิดว่ามันดูมีสง่าราศรีกว่า
ป่าไผ่ไผ่ตัวอื่นๆ ในหมู่บ้าน

ที่นี้มาถึงผลงานชิ้นสำคัญ ทั้งคู่ช่วยกันใช้ป่าไผ่ไผ่ นำเสนอ
สิ่งดีๆ ให้กับชาวบ้าน อย่างกับที่ตาหมาข่วยนำร่องมาแล้ว

ป้ายที่แขวนคอป่าไผ่ไผ่ จะต้องสื่อสารสิ่งใหม่ๆ อันดับแรก
พวกเราคิดถึงแนวคิดดีๆ ที่ได้จากงาน สสส. ส่วนหนึ่งมันอยู่ข้างฝา
ห้องในโรงเรียน สมควรจะออกมาย้ำเตือนชาวบ้านในเชิงรุก

ต่างช่วยกันนึกถึงคำพูดเด็ดๆ ที่ฟังแล้ว เข้าใจนำไปปฏิบัติ
ได้ง่าย

ดูแลความสะอาดหน้าบ้านตัวเอง

เลิกทิ้งขยะเรี่ยราด

ปลูกผักเอาไว้กินเอง

ผูกมิตรกับเพื่อนบ้าน

ฝึกเป็นคนจิตอาสา

ดูแลสิ่งแวดล้อม

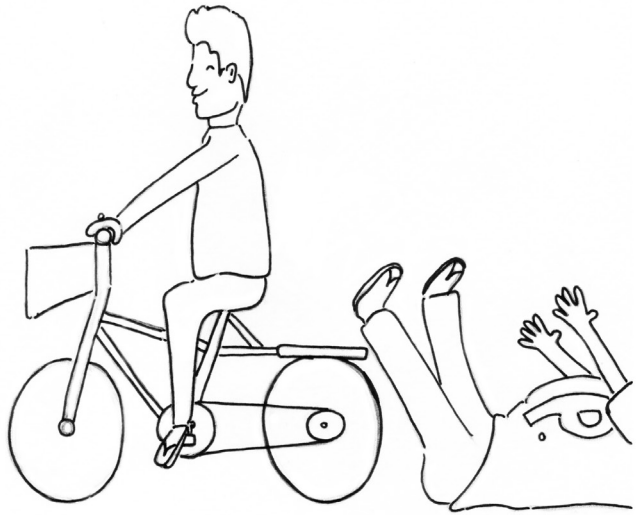
ไม่เห็นแก่ตัว

พูดเรื่องดี ๆ ดວ่นการนินทาคนอื่น

ฝึกตัวเองให้เจี้ยน รู้จักการให้อภัย

รักเพื่อนฝูงถิ่นฐานบ้านเกิด

“อย่างนี้ชื่อของจริงที่ป่าไธ้ไธ้ อยากรบอก” ไบบัวยืนดูผลงาน
อย่างภาคภูมิใจมองป้ายแขวนอยู่รอบตัวหุ่น คาดเดาว่าในอีกไม่กี่วัน
คงจะมีพลพรรคของป่าในเทรนด์ใหม่กระจายตัวไปทั้หมู่บ้าน

(24)

คิดถึงความสุข

ในสังคมเฟสบุ๊คเด็กชายพีรพลเพิ่งขอเป็นเพื่อนกับ
“ยัยสายลับบ้านนอก”

รูปประจำตัวของเด็กหญิงไบบัว ยืนยิ้มแย้มโลกอยู่หน้า
แปลงผักสีเขียวขึ้นตา ส่วนภาพชุดที่เธอเพิ่งโพสต์ลงเป็นกิจกรรม
ลานกีฬาของหมู่บ้านข้อความว่า

“เพื่อนนัดเล่นฟุตบอลช่วงเย็นทุกวันี่ลานต้นมะขาม&
ฟุตบอลโอกาสพิเศษในคืนเดือนเพ็ญ ที่คนเกือบทั้งหมู่บ้านออกมา
มีส่วนร่วมทั้งเป็นผู้เล่นและผู้ชมอย่างสนุกสนาน”

นึกถึงคำคืนหนึ่งที่เรามีส่วนร่วมอย่างบังเอิญ เกินคาดหมาย
เห็นแต่คนเล่นฟุตบอลใต้สปอร์ตไลท์สว่างจ้า ไม่นึกว่าเด็กที่นั่นจะเตะ
ฟุตบอลได้แสงจันทร์นวลส่อง

คืนนี้พระจันทร์เต็มดวง ฟีนั่งอยู่ริมหน้าต่างห้องในเมืองใหญ่
แม้จะตึกมากแล้ว แต่เสียงรยยังดังลั่นมาจากท้องถนน รถมักติด
ยาวมากในเย็นวันศุกร์...

เขายังรู้สึกเงินอายที่อ่อนเชิงฟุตบอล ขณะเด็กหญิงลี้กลับ
เล่นเก่งเกินคาด คนอื่นในกลุ่มนั้นเขาเคยคิดว่าเป็นเพียงญาติปีศาจ
ตอนนี้แทบไม่มีเด็กหน้าซัดหลงเหลือในหมู่บ้านอีกแล้ว พวกเขา
แปรเปลี่ยนเป็นคนใหม่

ใบบัวส่งข้อความล่าสุดมาแล้วว่า หลายฝ่ายกำลังให้การ
สนับสนุนยกระดับหมู่บ้านทุ่งสบายใจเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
พอเพียง โปรแกรมพาชมธรรมชาติบนยอดควน ไหว้หลวงพ่อบ
สบายใจ ฟังเพลงปลุกหมาและตำนานท้องถิ่น

นักท่องเที่ยวตื่นเข้าไปเยี่ยมชมตลาดพอเพียงลิ้มรส
เมนูเด็ดแกงเลียงผักเจ็ดอย่างเจ็ดสี พร้อมกับนำชมแปลงผัก
ปลอดสารพิษบ้านพี่แสงดาว

หลังจากโครงการบ้านทุ่งสบายใจน่าอยู่ประสบความสำเร็จ
สำเร็จจนคนจากที่อื่นมาดูงานทุกวันได้ไม่แห้ง ลุงรุ่งแทบไม่มีเวลา
หวานแหววกับพี่แสงดาว แกรมยังต้องรีบขยายแนวคิดใช้พื้นที่โรงเรียน
ร้างทำสวนสมุนไพร และทำโรงอบสมุนไพรรองรับนักท่องเที่ยว

ป้อมต้องตื่นหัวรุ่งทุกวัน เพื่อนั่งรถเข้าไปเรียนในเมือง
เขากำลังแตกหนุ่มมีเนื้อหนัง สิวเต็มหน้า ไม่พอมเหมือนวันก่อน

พินั่งยิ้มอยู่คนเดียว นึกถึงหมู่บ้านที่อยู่ใต้ผืนฟ้ากว้าง
ภูเขาสงบเงียบ กลางสายหมอก ยามเช้า ลมพัดรีน อากาศสดสะอาด
เจือกลิ่นดอกไม้ป่าที่ลอยมาตามลม

ที่นั่นไม่มีผู้คนจอบแจ็ดอัดรีบร้อน

หูเขายังแว่วได้ยินเสียงนกดูเหว้าร้องมาจากยอดไม้ อยาก
เจอเจ้าบื้อหน้าตาของมันแม้จะดูมีนๆ แต่เป็นแมวที่มีความสุข
ท่ามกลางความรักของผู้คนที่นี่

คนบ้าที่เดินไปเดินมาอย่างอิสระ ด้วยรอยยิ้มของเขาและ
การดูแลเสมือนญาติพี่น้องของผู้คนในหมู่บ้าน

อยากให้ถึงวันปิดเทอมหน้าเร็วๆ ... คราวนี้ไม่ต้องคิด
ตัดสินใจให้ยากว่าจะไปไหนดี เขาอยากเจอทุกคน ณ หมู่บ้านน่าอยู่
แห่งนั้น

เชิงอรรถ

นวนิยายเยาวชนเรื่องนี้เขียนจากข้อมูลและแรงบันดาลใจ
บนฐานเรื่องราวโครงการชุมชนน่าอยู่ที่สนับสนุน โดย สสส.ในพื้นที่
ภาคใต้ ปี 2555-2558

- หนังสือสวรรค์บ้านใต้, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
สร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และสถาบันการจัดการระบบสุขภาพ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ศจรศ.ม.อ.)

- หนังสือ หอมกลิ่นแผ่นดินใต้, สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และสถาบันการจัดการระบบสุขภาพ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ศจรศ.ม.อ.)

